

Stöðuskýrsla Vestursvæðis

Töluleg samantekt

Febrúar 2010

20/20 SÖKNARÁÆTLUN ► Stöðuskýrsla Vestursvæðis

Tekið saman af
expectus

Inngangur

Ágæti viðtakandi,

Þú hefur verið valin(n) til að taka þátt í Þjóðfundum á Vestursvæði sem haldinn verður laugardaginn 20. febrúar næstkomandi. Í þessari samantekt er ýmis opinber fróðleikur um Vestursvæði sem getur nýst vel í þeirri vinnu sem framundan er.

Í Sóknaráætlun 20/20 er markmiðið að skapa nýja sókn í atvinnulífi og móta framtíðarsýn um betra samfélag. Samfélag sem mun skipa sér í fremstu röð í verðmætasköpun, menntun, velferð og sönnunum lífsgæðum. Einnig er leitast við draga fram styrkleika og sóknarfæri hvers svæðis og gera tillögur og áætlanir á grunni þeirra. Þá verður leitast við að forgangsraða fjármunum, nýta auðlindir og virkja mannauð þjóðarinnar til að vinna gegn fólksflóttu og leggja grunn að velsæld.

Samkeppnishæfni stuðlar að hagsæld þjóða og svæða. Það er framleiðni eða verðmætasköpun sem byggist á vinnuframlagi einstaklinga, tækjum og/eða annars konar auðlindum. Aukin framleiðni hefur jákvæð áhrif á hagsæld svæðis eða þjóðar.

Við skilgreiningu á árangri með aukinni samkeppnishæfni þjóða er gjarnan horft til frammistöðu í þremur meginflokkum, en þeir eru; hagsæld, sjálfbærni og lífsgæði/jöfnuður.

Í þessari samantekt er yfirlit yfir helstu vísa sem notaðir eru til að mæla samkeppnishæfni þjóða með aðlögun sem hentar til að meta stöðu einstakra svæða. Staða Vestursvæðis er síðan mátuð við þá.

Á Vestursvæði sem skilgreint er sem svæðið frá Kjósarhreppi að botni Gilsfjarðar búa um 16.000 manns. Svæðið nýtur góðs af sterkri tengingu og nálægð við Höfuðborgarsvæðið.

Algennt er að tölfræði sé skipt niður á kjördæmi. Í þeim tilfellum er „Vesturland“ notað um gömlu kjördæmaskipunina sem nær frá botni Hvalfjarðar í suðri og að botni Gilsfjarðar í norðri og hugtakið „Norðvesturkjördæmi“ notað um nýju kjördæmaskipunina og á það við svæðið frá Akranesi að Siglufirði.

Efnisyfirlit

Inngangur	3
Efnisyfirlit	4
Um Vesturland (Úr skýrslu Byggðastofnunar um byggðapróun 2010-2013)	5
1 Helstu niðurstöður	6
2 Hagsæld.....	7
3 Sjálfbærni	8
4 Lífsgæði og jöfnuður	13
5 Vinnumarkaður	21
6 Grunn- og leikskólar	28
7 Framhaldsskólar	34
8 Háskólar	36
9 Opinberar rannsóknir.....	39
10 Nýsköpun í fyrirtækjum	40
11 Frumkvöðlar	42
12 Virkni opinberrar þjónustu.....	43
13 Ástand hagkerfisins	44
14 Rekstur og árangur fyrirtækja	46
15 Samgöngur og tækni	50
16 Auðlindir.....	56
17 Menningarmál, söfn og félagsstörf	64
18 Vaxtarsamningur.....	66
19 Fjárlög 2010 – Vestursvæði.....	67

Um Vesturland

(Úr skýrslu Byggðastofnunar um byggðapróun 2010-2013)

Suðvesturland, allt frá Árnessýslu til Borgarfjarðar, er smám saman að verða eitt atvinnu- og þjónustusvæði. Greiðar samgöngur eru um svæðið og íbúar hafa góðan aðgang að allri þeirri þjónustu og þekkingarstarfsemi sem í boð er á höfuðborgarsvæðinu.

Ferðapjónusta er vaxandi á Snæfellsnesi og Hvalfjarðargöngin hafa breytt miklu fyrir Vesturland. Mikli möguleikar á Snæfellsnesi, t.d. Búðir Hellnar, Breiðafjörður o.fl. Áhugi er á að efla menningartengda ferðapjónustu, auk þess sem Snæfellsnes vill markaðssetja sig sem vistvænt svæði og nýta aðdráttarafl jökulsins. Víða þykja ónýttir ýmsir möguleikar til menningartengdrar ferðapjónustu, t.d. í Hvalfirði.

Með áframhaldandi uppbyggingu orkufreks iðnaðar á Grundartanga, hafnarsamstarfi á svæðinu og eflingu háskóla, Viðskiptaháskólans að Bifröst og Landbúnaðarháskólans að Hvanneyri og samstarfi þeirra við atvinnulífið, munu byggðarlög á suðurhluta Vesturlands halda áfram að eflast. Þrír framhaldsskólar eru á svæðinu, á Akranesi, í Grundarfirði og svo nýr skóli í Borgarnesi. Menningarstarf er öflugt, t.d. í Reykholti og Landnámssetur í Borgarnesi. Íbúum hefur fækkað á Snæfellsnesi síðasta áratug nema í Grundarfirði. Með samgöngubótum síðustu ára, Hvalfjarðargöngum, Bröttubrekku, Vatnaleið og í Kolgrafarfirði eru góðar samgöngur af Snæfellsnesi við höfuðborgarsvæðið. Á þéttbýlisstöðunum á norðanverðu Snæfellsnesi er atvinnulíf fremur einhæft en næg atvinna. Sjávarútvegur er þó fjölbreyttur og byggist mjög á sókn á nálæg fiskimið. Ferðapjónusta stendur traustum fótum og er vaxandi á Snæfellsnesi, m.a. vegna fjölbreyttrar náttúru á landi og sjó og góðra samgangna allan ársins hring. Þjóðgarðurinn Snæfellsjökull var stofnaður árið 2001 og skapar ný sóknarfærir í ferðapjónustu, t.d. má nýta land betur fyrir sumarhúsabyggð. Möguleikar eru í fiskeldi, kræklingarækt, frekari nýtingu jarðhita á svæðinu og í fullnýtingu sjávarfangs. Í því efni er vert að minnst á sjávarannsóknasetrið Vör í Ólafsvík þar sem unnið er að rannsóknum og markaðssetningu á beitukóngi.

Í Dalabyggð og Reykhólahreppi hefur fólki fækkað mikið og samdráttur verið í atvinnulífi, einkum sauðfjárrækt. Möguleikar felast helst í vöruþróun í landbúnaði, ferðapjónustu, frekari uppbyggingu Þörungaverksmiðjunnar á Reykhólum og víðtækari nýtingu jarðhita. Ferðapjónusta er vaxandi, ekki síst í Flatey, en mörg tækifæri eru þó enn sem komið ónotuð á þessu svæði og skortir á þjónustu við ferðamenn. Tækifæri kunna að opnast með vegi um Arnkötludal sem tengir Strandir og Vesturland. Það gæti m.a. verið í þjónustu en einnig opnast möguleikar á samstarfi milli þessara byggðarlaga.

Vaxtarsamningur fyrir Vesturland var gerður árið 2006. Í tengslum við hann má nefna klasasamstarf í ferðamálum á Vesturlandi undir heitinu „All Senses“.

Heimild: Byggðastofnun, Byggðapróun Ástand og horfur, fylgirit Byggðááætlunar 2010-2013, Desember 2009

Helstu niðurstöður

- Verðmætasköpun á mann á Vestursvæði jókst um 13% frá 2001 til 2008 ef miðað er við þáttatekjur á mann og er svæðið í þriðja sæti á landsvísu árið 2008 eftir að hafa verið með forystu fram til ársins 2004.
- Raforkunotkun svæðisins var liðlega 32% af heildarnotkun á landinu og vegur orkufrekur iðnaður þungt í heildarnotkun.
- Íbúum hefur farið fjölgandi á Vestursvæði frá 1998 að undanskilinni smávægilegri fækkun 2004 og 2005. Á tímabilinu 1998 til 2009 hefur íbúum Vestursvæðis fjölgað um tæplega 14%.
- 8% íbúa 65 ára og eldri eru á hjúkrunarheimili sem er næst hæsta hlutfallið á landsvísu.
- 19% 65 ára og eldri njóta heimaþjónustu og er meðalfjöldi vinnustunda á heimili næst lægstur á landvísu.
- Hlutfall félagslegs húsnæðis er lægst á Vestursvæði en hlutfall þeirra sem njóta fjárhagsaðstoðar er tæplega 1,5% en landsmeðaltalið er um 2,3%.
- Hlutfall barna með umönnunarmat er næst hæst á Vestursvæði á eftir Suðurnesjum.
- Tæplega 55% af starfandi fólki vann við þjónustu á árinu 2005 og hlutfall þeirra sem hafa atvinnu af heilbrigðis- og félagsþjónustu er 13% eða álíka hátt hlutfall og starfar við landbúnað og fiskveiðar samanlagt. Um 33% starfa við iðngreinar.
- Hlutfall erlendra ríkisborgara er 8% á svæðinu sem er rétt yfir landsmeðaltali.
- Atvinnuleysi á svæði er um 5% á meðan landsmeðaltalið er 8%.
- Um 68% atvinnulausra á svæðinu er með grunnskólapróf en sama hlutfall er 51% fyrir landið í heild.
- Atvinnuleysi er meira meðal elstu aldurshópanna á Vestursvæði en á landinu í heild.
- Launamunur kynjanna er mikill á Vestursvæði þar sem heildarlaun kvenna eru um 57% af heildarlaunum karla.
- Fjárframlög pr. nemanda í leikskóla eru þriðju lægst á Vestursvæði en í grunnskóla eru þau samsvarandi meðaltali á landsvísu.
- Frammistaða nemenda á samræmdum könnunarprófum er talsvert undir meðaltali í 4., 7. og 10. bekk.
- Frammistaða í PISA (alþjóðlegri könnun) talsvert undir landsmeðaltali í náttúrufræði og lesskilningi, en rétt yfir landsmeðaltali í stærðfræði.
- Líðan barna í grunnskóla samkvæmt mælingu 2006 er best á Vestursvæði. Samkvæmt sömu mælingu var áfengisneysla og reykingar 10. bekkinga undir meðaltali landsins í heild.
- Framlög til framhaldsskóla eru næst hæst á hvert nemendaígildi á Vestursvæði.
- 724 einstaklingar með lögheimili á Vesturlandi voru við háskólanám 2008 og hlutfallsleg aukning þeirra sem sækja sér háskólamenntun frá 2000-2008 var mest á Vesturlandi.
- Fjölbreytt rannsóknarstarf hefur verið að byggjast upp á Vestursvæði með þátttöku háskólanna, fjölmargra opinberra stofnana og einkaaðila.
- Tekjuvöxtur nýrra fyrirtækja er tiltölulega lítill á Vestursvæði en vöxtur í tekjum er nokkuð jafn milli fyrstu starfsára fyrirtækja.
- Tekjur sveitarfélaga per íbúa eru næst lægstur á Vestursvæði, einungis Suðurnes eru með lægri tekjur.
- Þegar horft er til fyrirtækja með lögheimili á svæðinu er verðmætasköpun árið 2008 mest í málm- og matvælaframleiðslu, þar á eftir koma landbúnaður, skógrækt og fiskveiðar, því næst flutningar og geymsla. Þess má geta að verðmætasköpun í framleiðslu meira en tvöfaldast milli 2004 og 2008. Athygli vekur að fjármálastarfsemi var með neikvæða rekstrarafkomu um 16 milljarða króna árið 2008.
- Vestursvæðið hefur yfir að ráða 14,8% af þorsgildiskvótaúthlutun og hlutfallslega er mesti styrkleikinn í einstökum tegundum í þorski og skarkola.
- Vestursvæði hefur 15% hlutdeild í greiðslumarki sauðfjár og 13% af heildarframleiðslu mjólkur.
- Í Rammaáætlun er ekki að finna virkjanleg vatnsföll á Vesturlandi, en í þeirri áætlun er forgangsraðað þeim kostum sem taldir eru hagkvæmastir. Varðandi háhitasvæði er forathugun hafin við Prestahnjúka en svæðið er fremur lítið.
- Vesturland er í fyrsta sæti varðandi fjölda laxa en þar hafa Vestur- og Suðurland verulegt forskot á önnur svæði.

2 Hagsæld

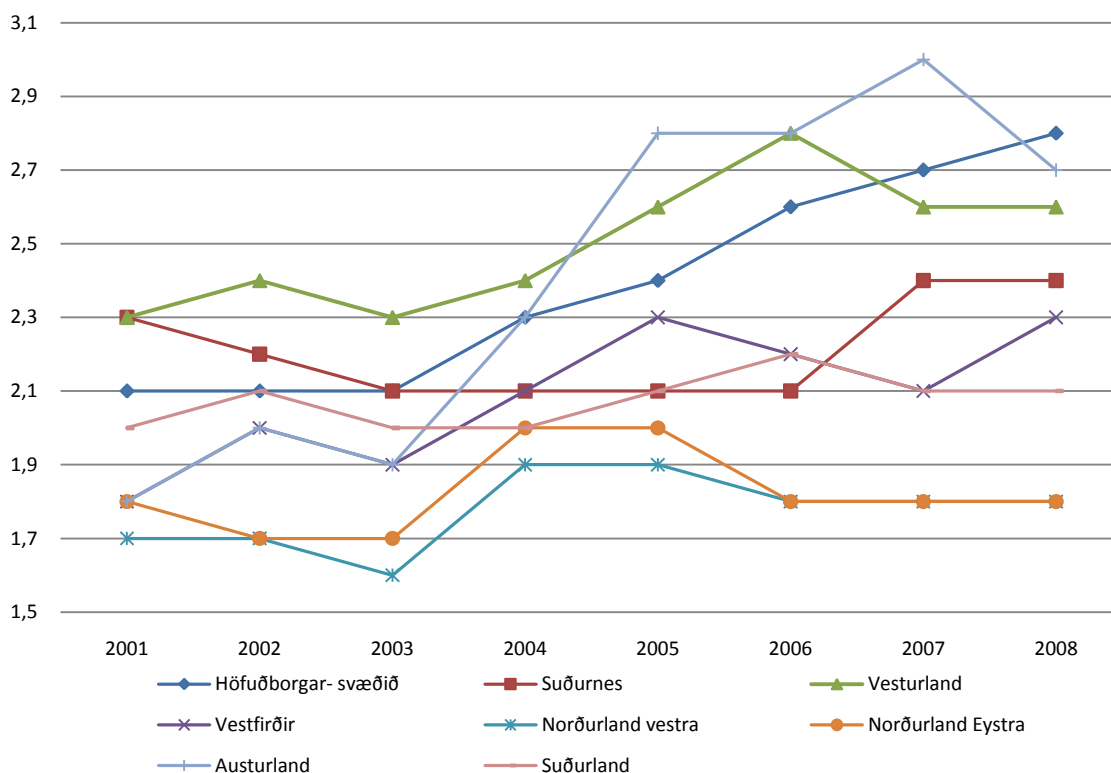
2.1 Þáttatekjur (laun+hlutdeild í afkomu og afskriftum skipt á landshluta eftir launum.)

Þáttatekjur á mann lýsa verðmætasköpun sem birtist í formi launa og afkomu fyrirtækja. Á Vesturlandi hafa þáttatekjur á mann vaxið um 13% á tímabilinu 2001 til 2008. Þáttatekjur er birtast í millj. kr. á íbúa og eru reiknaðar á grundvelli launa en afskriftum og rekstrarhagnaði fyrirtækja er bætt við á grundvelli meðaltalstalna.

Ár	Höfuðborgar-	Norðurland Norðurland						
	svæðið	Suðurnes	Vesturland	Vestfirðir	vestra	Eystra	Austurland	Suðurland
2001	2,1	2,3	2,3	1,8	1,7	1,8	1,8	2,0
2002	2,1	2,2	2,4	2,0	1,7	1,7	2,0	2,1
2003	2,1	2,1	2,3	1,9	1,6	1,7	1,9	2,0
2004	2,3	2,1	2,4	2,1	1,9	2,0	2,3	2,0
2005	2,4	2,1	2,6	2,3	1,9	2,0	2,8	2,1
2006	2,6	2,1	2,8	2,2	1,8	1,8	2,8	2,2
2007	2,7	2,4	2,6	2,1	1,8	1,8	3,0	2,1
2008 (áætlun)	2,8	2,4	2,6	2,3	1,8	1,8	2,7	2,1
Breyting á tímabili	33%	4%	13%	28%	6%	0%	50%	5%

Heimild: Hagvöxtur landshluta 2001-2008 Byggingastofnun og Hagfræðistofnun Háskóla Íslands des. 2008

Þróun þáttatekna eftir svæðum

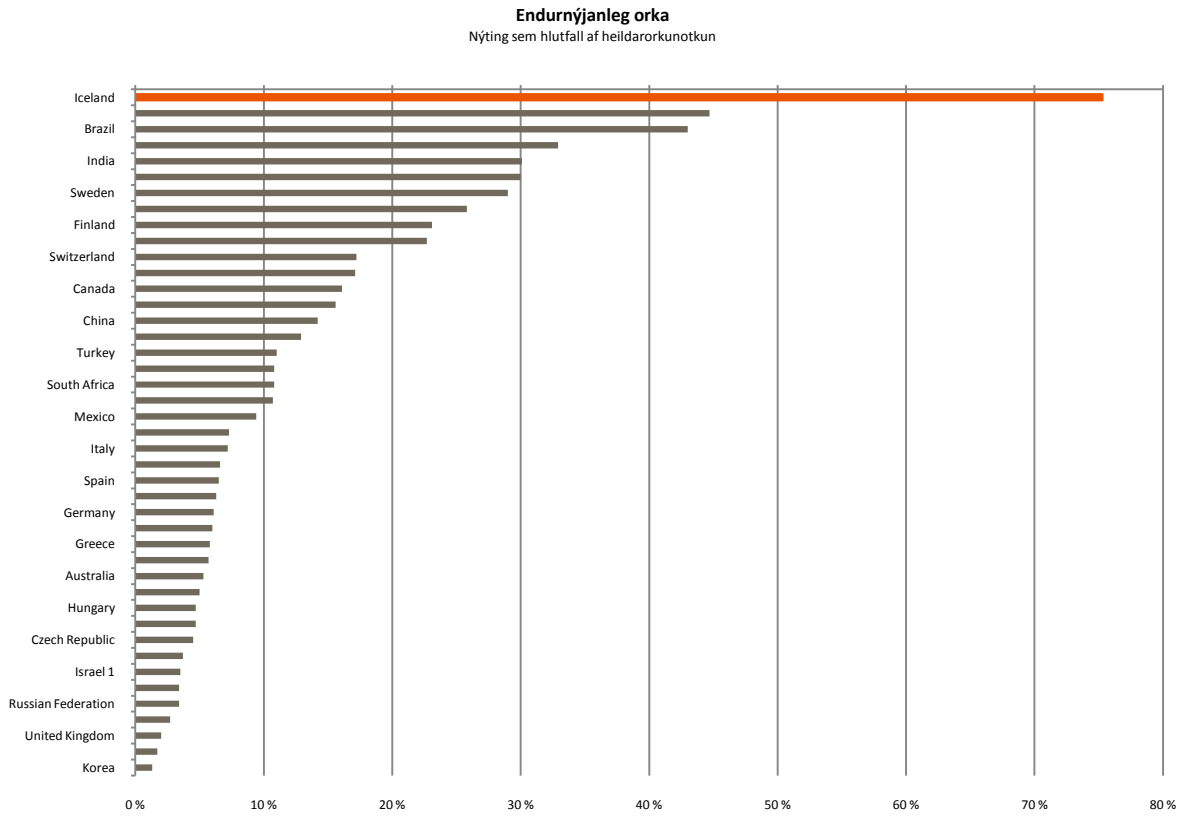
2.2 Aðrir æskilegir en ekki fyrirbyggjandi árangursmælikvarðar fyrir hagsæld

- Framleiðniaukning / Framleiðni pr. vinnustund
- Uppruni framleiðniaukningar
- Breytingar á framleiðni í lykilatvinnugreinum 1999-2008

3 Sjálfbærni

3.1 Hlutfall endurnýjanlegrar orku í orkunotkun

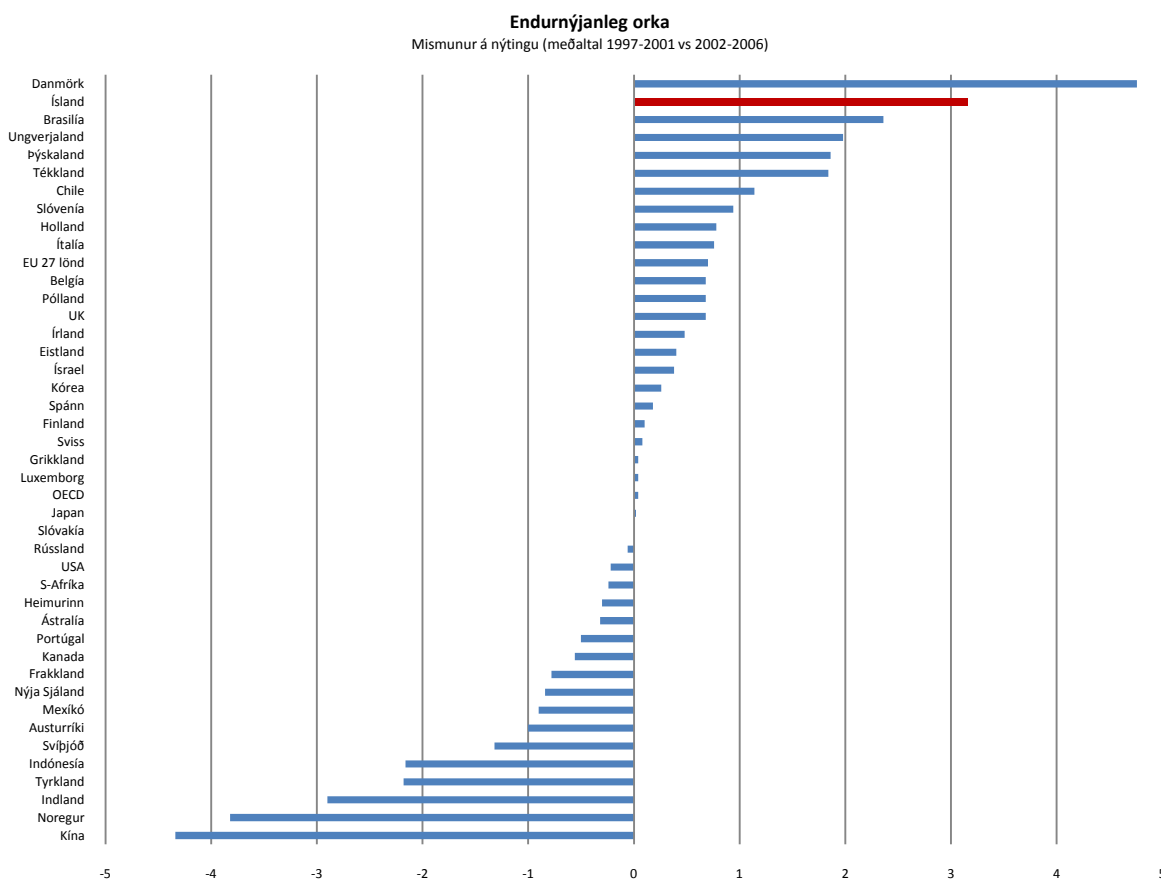
Ekki eru fyrirliggjandi upplýsingar um hlutfall endurnýjanlegrar orku í orkunotkun niður á landshluta og því eru birtar upplýsingar fyrir landið í heild. Eins og sést hér að neðan er samkeppnisstaða Íslands góð að þessu leyti.

Heimild: Orkustofnun

3.2 Breytingar á hlutfalli endurnýjanlegrar orku í orkunotkun

Notkun á endurnýjanlegri orku hefur aukist umtalsvert og vex næst mest á Íslandi á tímabilinu 2002-2006 í samanburði við 1997-2001. Einungis Danmörk nær betri árangri.

Heimild: Orkustofnun

3.3 Hlutfall íbúa sem njóta hitaveitu

Stór hluti íbúa Vesturlands eða rúmlega 75% njóta hitaveitu og er nokkuð undir landsmeðaltali.

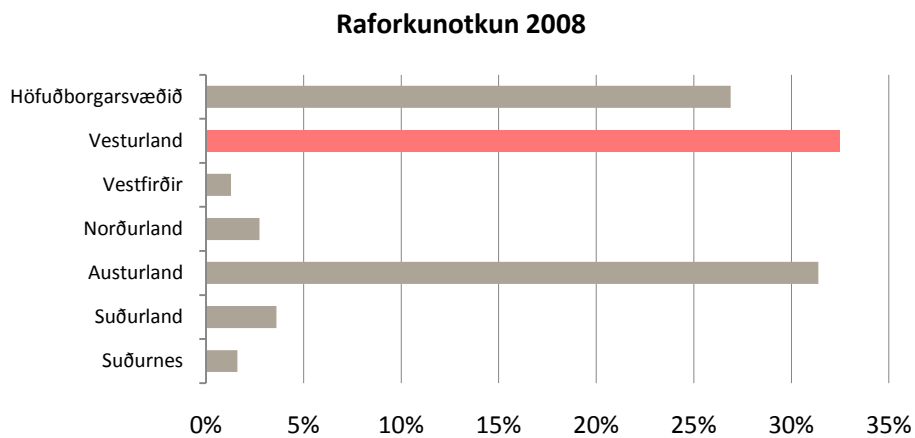
Hlutfall íbúa sem nutu hitaveitu árið 2007

Reykjavík og Reykjanes	Vesturland	Vestfirðir	Norður-land vestra	Norður-land eystra	Austur-land	Suður-land	Landsmeðaltal
99,5%	75,1%	6,8%	84,3%	87,2%	25,6%	68,6%	88,9%

Heimild: Orkustofnun

3.4 Raforkunotkun

Raforkunotkun á Vesturlandi var liðlega 32% af heildarnotkun árið 2008 en á meðfylgjandi súluriti sést vel hve þungt orkufrekur iðnaður vegur í heildarnotkun.

Heimild: Orkustofnun, Raforkuspá 2009-2030

3.5 Verndarsvæði – fjöldi/flatarmál

Einn þjóðgarður er á Vestursvæði og mikið er um friðlýst svæði og aðrar skráðar náttúruminjar. Alls eru 8 friðlönd, alls 14.889 hektarar, 5 náttúruvætti, alls 423 hektarar, 1 fólkvangur, 40 hektarar og 44 önnur friðuð svæði.

	Fjöldi	Stærð
Þjóðgarðar	1	16.705 ha
Snæfellsjökulþjóðgarður		
Friðlönd	8	14.889 ha
Blautós og Innstavogsnes		
Búðahraun		915 ha
Geitland		11.750 ha
Grunnafjörður		1.470 ha
Húsafellsskógur		440 ha
Melrakkaey		9 ha
Ströndin við Stapa og Hellna		58 ha
Vatnshornsskógur í Skorradal		247 ha
Náttúruvætti	5	423 ha
Bárðarlaug		50 ha
Eldborg í Hnappadal		150 ha
Grábrókargígar		34 ha
Hraunfossar og Barnafoss		39 ha
Eldborg við Hnappadal		150 ha
Fólkvangar	1	40 ha
Einkunnir í Borgarbyggð		

Önnur friðuð svæði og náttúruminjar**44**

Hvanneyrarjörðin, Borgarbyggð	Rauðamelsölkelda, Eyja- og Miklaholtshreppi	Langárós, Borgarhreppi
Breiðafjörður, Snæfellssýslu, Dalasýslu, A- og V-Barðastrandarsýslu	Ölkelda, Snæfellsbæ	Elliðaey, Stykkishólmi
Brynjudalur, Botnsdalur, Hvalvatn og Glymur, Kjósarhreppi, Hvalfjarðarstrandarhreppi	Tjarnir við Hofgarða, Snæfellsbæ	Höskuldsey, Stykkishólmi
Reykjadalsá ásamt nálægum hverum og Rauðagil, Reykholtshreppi, Hálsahreppi	Lýsuhóll, Snæfellsbæ	Vaðstakksey, Stykkishólmi
Sudda, Reykholtssdalshreppi	Bjarnarfoss, Snæfellsbæ	Þormóðsey, Stykkishólmi
Húsafell, Hálsahreppi	Utanvert Snæfellsnes (Djúpalónssandur, Snæfellsjökull, Arnarstapi), Snæfellsbæ	Lambey og Steindórseyjar, Dalabyggð
Víðgelmir í Hallmundarhrauni, Hvítársíðuhreppi	Svöðufoss, Snæfellsbæ	Hrappsey og Klakkeyjar, Dalabyggð
Surtshellir og Stefánshellir í Hallmundarhrauni, Hvítársíðuhreppi	Búlandshöfði, Snæfellsbæ	Rauðseyjar, Dalabyggð
Arnarvatnsheiði og Tvidægra, Mýrarsýslu, V-Húnavatnssýslu	Stöð (Brimlárhöfði), Eyrarsveit	Langárós, Borgarhreppi
Grábókarhraun og Hreðavatn, Borgarbyggð	Berserkjahraun, Hraunsfjörður og nálæg vötn, Stykkishólmi	
Ferjubakkafló og Ystatunga, Borgarbyggð	Fjörur í Álftafirði og Vigrafirði, Stykkishólmi	
Utanverður Borgarfjörður, Borgarbyggð	Saltdý, Dalabyggð	
Hjörsey og Straumfjörður, Álftaneshreppi, Borgarbyggð	Tungustapi, Dalabyggð	
Löngufjörur, Borgarbyggð	Skeljaleifar í Kaldrana, Saurbæjarhreppi	
Barnaborg og Barnaborgarhraun, Kolbeinsstaðahreppi	Melabakkar og Narfastaðaós, Leirár- og Melahreppi	
Gerðuberg, Eyja- og Miklaholtshreppi	Hafnarskógur, Leirár- og Melahreppi	
Hraun, gígar og hellar í Hnappadal, Kolbeinsstaðahreppi	Klausturskógur og Fitjar í Skorradal, Skorradalshreppi	
	Borgarvogur, Borgarbyggð	

Heimild: UST

3.6 Útgefin starfsleyfi Umhverfisstofnunar

Á Vestursvæði eru starfandi 6 starfsleyfisskyldar sorpstöðvar, 6 olíubirgðastöðvar, 2 fiskeldisstöðvar, 1 álver, 1 rafskautaverksmiðja, 1 fiskimjölsverksmiðja, 1 sementverksmiðja og 1 kísil- og kísiljárnframleiðsla.

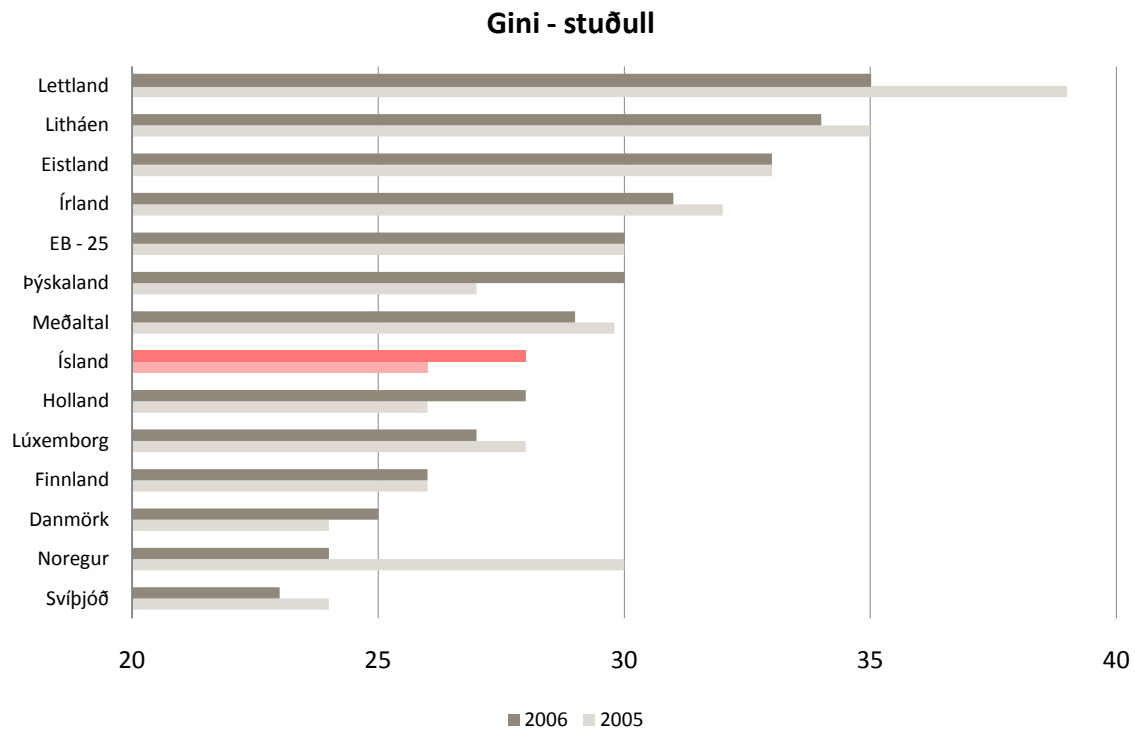
3.7 Aðrir æskilegir en ekki fyrirbyggjandi árangursmælikvarðar fyrir sjálfbærni á Vestursvæði

- Loftmengun (svifryk og NO₂)
- Endurnýting úrgangs
- Umhverfissvottuð starfsemi á svæðinu

4 Lífsgæði og jöfnuður

4.1 Tekjudreifing – Gini stuðull

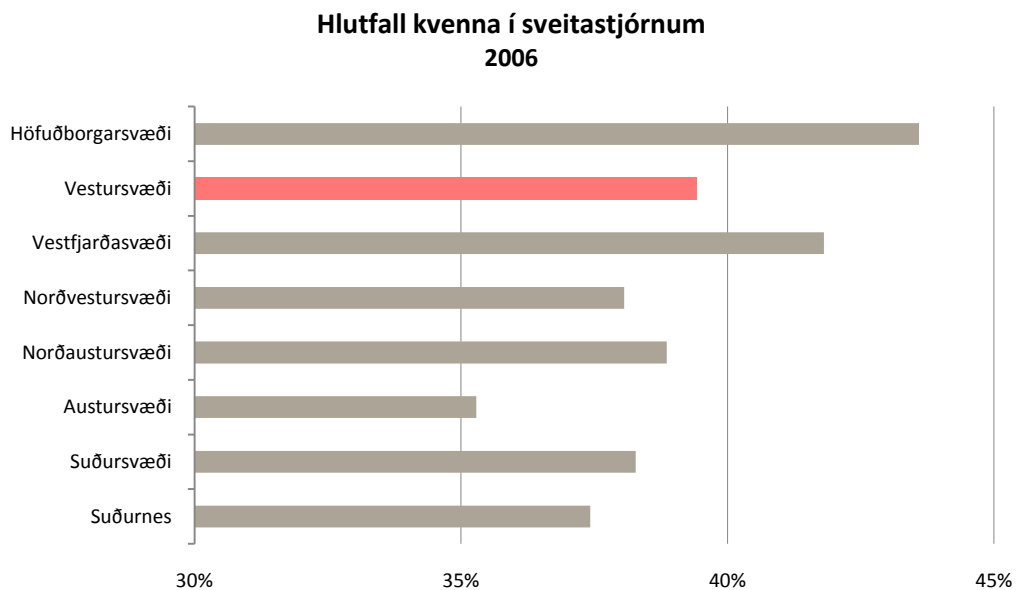
Gini-stuðullinn (Gini-coefficient) mælir í einni tölu milli 0 og 1 hvernig samanlagðar tekjur allra einstaklinga í landinu dreifast. Hann væri 1 ef sami einstaklingurinn hefði allar tekjurnar en 0 ef allir hefðu jafnar tekjur. Ekki liggja fyrir niðurstöður Gini stuðuls fyrir einstök svæði.

Heimild: Hagstofa Íslands

4.2 Hlutfall kvenna í sveitastjórnnum (2006)

Hlutfall kvenna í sveitarstjórnnum er vel yfir meðallagi á Vestursvæði í samanburði við önnur landssvæði.

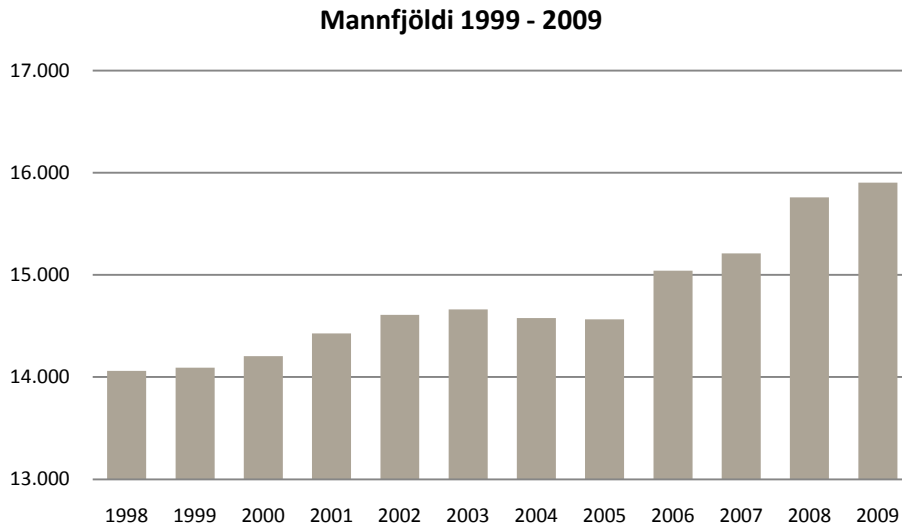

Heimild: Jafnréttisstofa fyrir Félags-og tryggingamálaráðuneyti

Hér er reiknað einfalt hlutfall kvenna í sveitarstjórn eftir sveitarstjórnakosningar árið 2006. Við útreikning fyrir svæði sóknaráætlunar er stuðst við vegið meðaltal. Þannig er leiðrétt fyrir stærð sveitarfélaga. Mikill munur kann að vera á hlut kvenna í sveitarstjórnnum milli sveitarfélaga innan svæða. Þar kemur sérstaklega til að hlutur kvenna í sveitarstjórnnum, þar sem val á fulltrúum fer fram með óhlutbundinni kosningu, er jafnan mun minni en í sveitarfélögum þar sem fulltrúar eru kosnir með hlutbundinni kosningu.

4.3 Íbúafjöldi

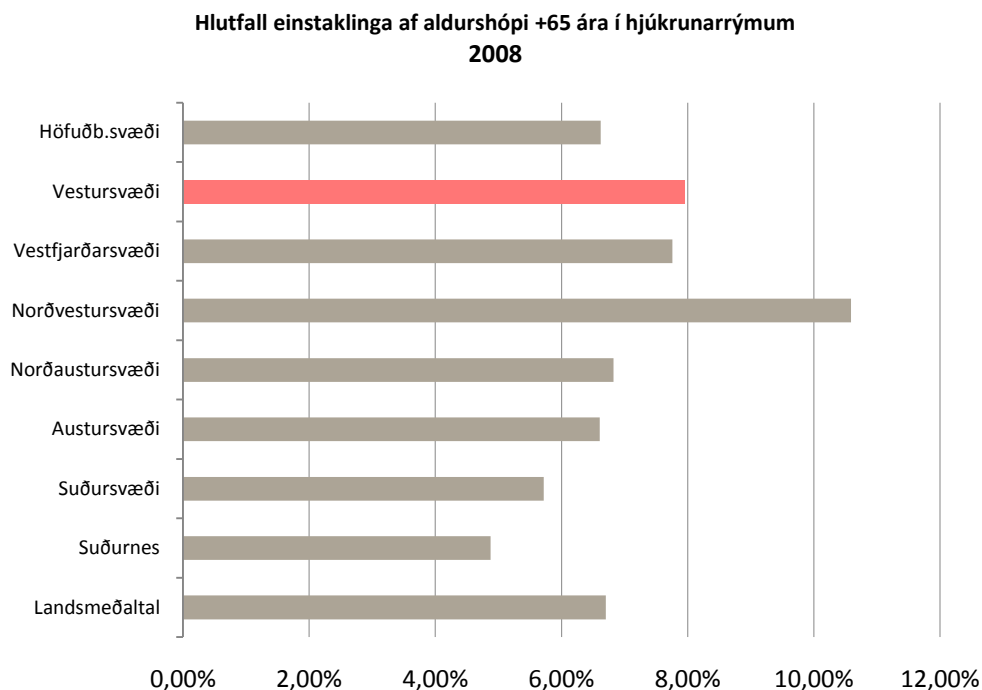
Íbúafjöldi á Vestursvæði er nú tæplega 16 þúsund og hefur íbúum farið fjölgandi ár frá ári allt frá 1998 að undanskilinni smávægilegri fækkun 2004 og 2005. Á tímabilinu 1998 til 2009 hefur íbúum Vestursvæðis fjölgað um tæplega 14%.

Heimild: Hagstofa Íslands

4.4 Hlutfall aldraðra á hjúkrunarheimilum

Tæplega 8% íbúa á Vestursvæði 65 ára og eldri eru í hjúkrunarrýmum sem er yfir landsmeðaltali.

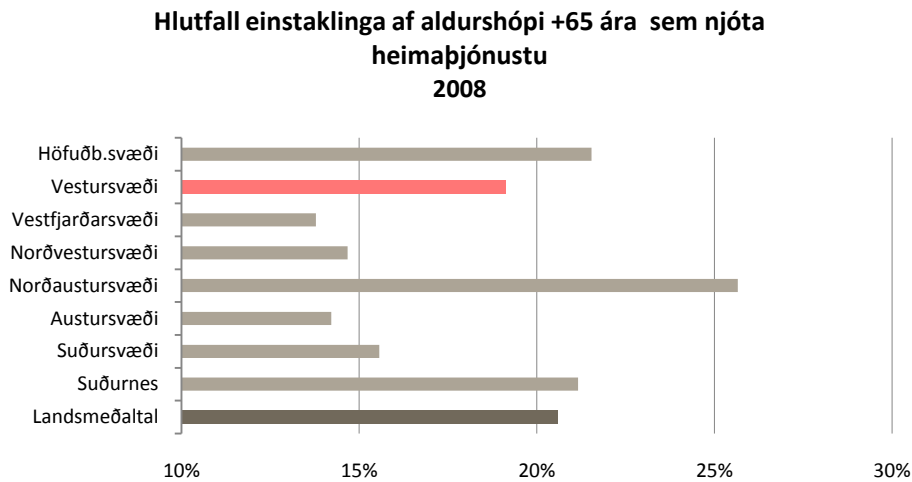

Heimild: Hagstofa Íslands fyrir Félags- og tryggingamálaráðuneytið

Myndin hér að framan sýnir fjölda aldraðra í hjúkrunarrýmum á dvalar- og hjúkrunarheimilum og heilbrigðisstofnunum í desember 2008, samkvæmt upplýsingum rekstraraðila, sem hlutfall af aldurshópi 65 ára og eldri.

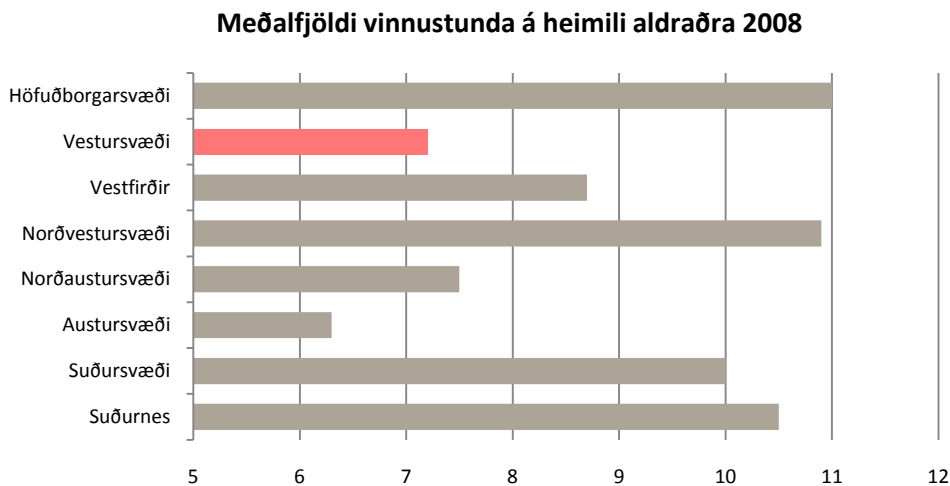
4.5 Hlutfall með félagslega heimaþjónustu

Á Vestursvæði er hlutfall íbúa 65 ára eldri sem njóta heimaþjónustu tæplega 19% sem er lítillega undir landsmeðaltali.

Heimild: Hagstofa Íslands fyrir Félags- og tryggingamálaráðuneytið

Myndin sýnir hlutfall heimila, með íbúa í aldurshópnum +65 ára, sem nutu félagslegrar heimaþjónustu sveitarfélaga með 250 eða fleiri íbúa árið 2008 samkvæmt upplýsingum félagsmálayfirvalda sveitarfélaga.

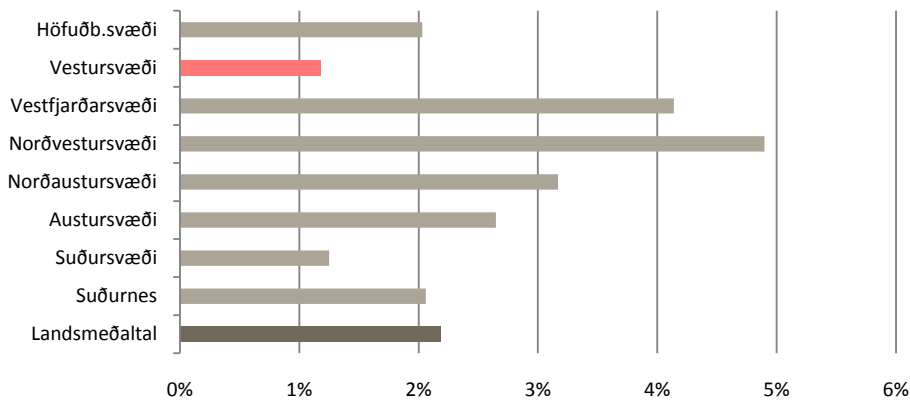
Heimild: Hagstofa Íslands fyrir Félags- og tryggingamálaráðuneytið

Myndin hér að ofan sýnir meðalfjölda vinnustunda á heimili aldraðra og má skoða í samhengi við hlutfall einstaklinga sem njóta heimaþjónustu til að meta þjónustustig og þjónustuþörf.

4.6 Hlutfall félagslegs leiguhúsnæðis

Alls er rúmlega 1% af íbúðarhúsnæði á Vestursvæði leiguhúsnæði í eigu sveitarfélaga sem er lægsta hlutfallið á landsvísu. Eingöngu er um að ræða skuldsettar íbúðir sem leigðar eru íbúum sveitarfélaganna sem eru undir tekju- og eignamörkum. Í einhverjum tilfellum standa íbúðir auðar.

Hlutfall félagslegs leiguhúsnæðis í eigu sveitarfélaga sem á hvíla skuldir 2008

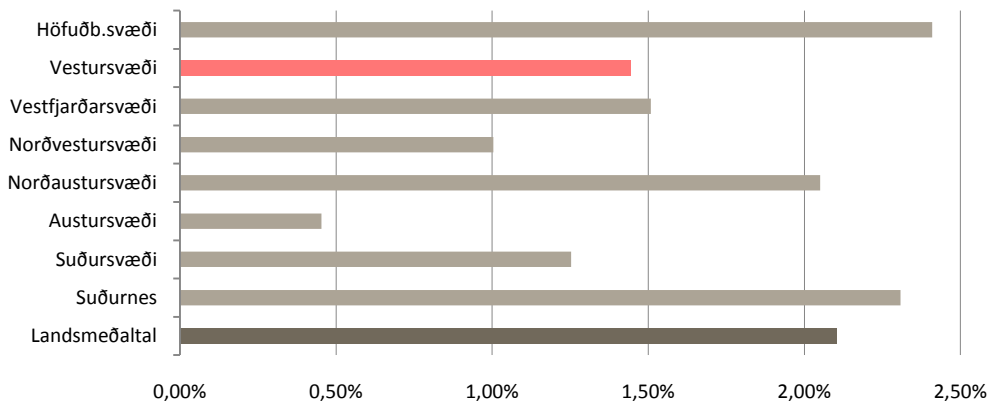

Heimild: Hagstofa Íslands fyrir Félags- og tryggingamálaráðuneytið

4.7 Hlutfall með fjárhagsaðstoð

Á Vestursvæði er hlutfall 18 ára og eldri sem njóta fjárhagsaðstoðar um það bil 1,5% sem er í meðallagi ef horft er til annarra svæða en töluvert undir landsmeðaltali sem er tæplega 2,5%.

Hlutfall einstaklinga (+18 ára) sem njóta fjárhagsaðstoðar sveitarfélaga af heildarfjölda sama aldurshóps 2008

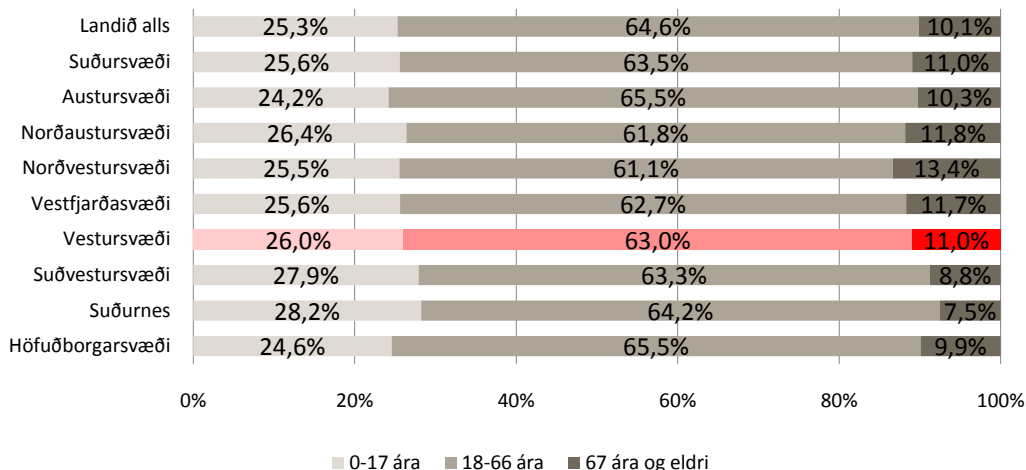
Heimild: Hagstofa Íslands fyrir Félags- og tryggingamálaráðuneytið

Myndin hér að framan sýnir hlutfall þeirra sem nutu fjárhagsaðstoðar í sveitarfélögum með 250 eða fleiri íbúa árið 2008, samkvæmt upplýsingum félagsmálayfirvalda sveitarfélaga. Viðtakendur sem hlutfalli af aldurshópum samkvæmt miðársmannfjölda.

4.8 Aldurssamsetning

Aldurssamsetning á Vesturlandi er þannig að 63% eru á þeim aldri sem talist getur mögulega virkur á vinnumarkaði. Þetta hlutfall er lítillega undir landsmeðaltali.

Aldurssamsetning eftir svæðum 2009

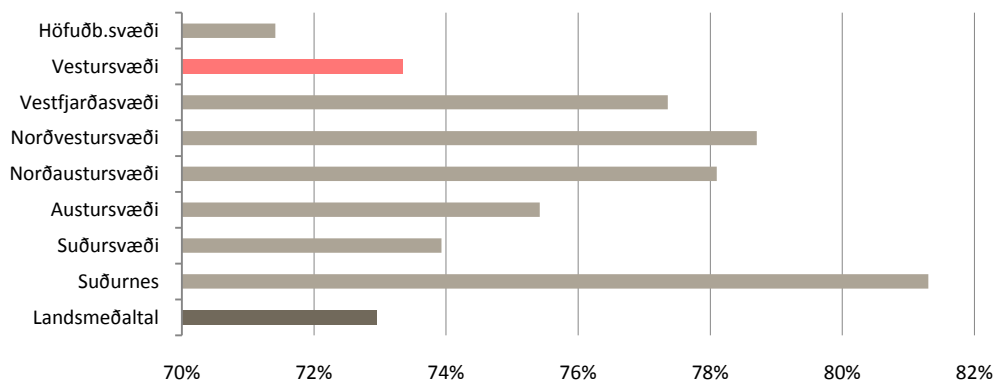

Heimild: Hagstofa Íslands

4.9 Hlutfall ellilífeyrisþega almannatrygginga

Hlutfall ellilífeyrisþega af heildarfjölda 67 ára og eldri er rúmlega 73% á Vestursvæði og hið lægsta á landsvísu á Höfuðborgarsvæðinu.

Hlutfall ellilífeyrisþega almannatrygginga af heildarfjölda aldurshóps (+67 ára) 2008

Heimild: Tryggingastofnun ríkisins fyrir Félags- og tryggingamálaráðuneytið

Hafa ber í huga að fjöldataölur ellilífeyrisþega í desember 2009 eru ekki endanlegar, hægt að sækja um lífeyri 2 ár afturvirkir.

Á myndinni eru ekki taldir með vistmenn dvalarheimila, né heldur aldraðir sem dvalið hafa á sjúkrahöfnun í einn mánuð eða lengur.

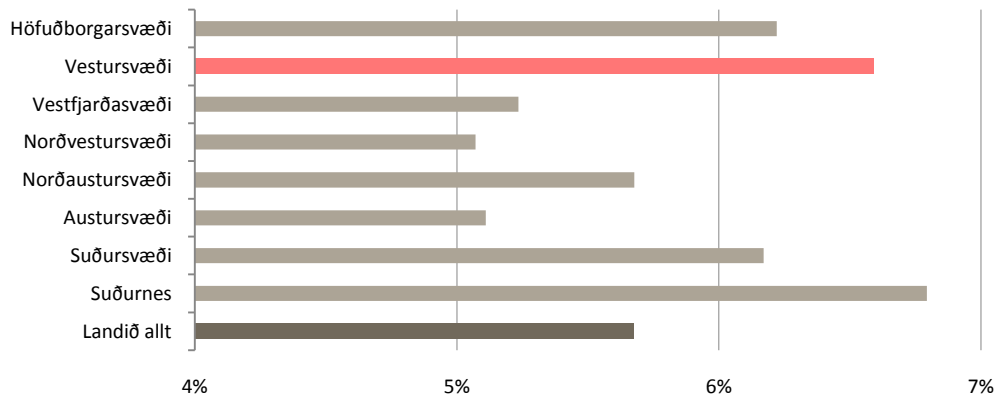
Munur á fjölda þega og fjölda aldraðra er skýrður með því að hluti aldraðra hefur tekjur sem eru yfir þeim mörkum sem veita rétt til bóta úr almannatryggingakerfinu. Einnig eru aldraðir sem dvelja á sjúkrahúsi ekki taldir með, því bætur þeirra falla niður eftir mánuð.

Greining TR: Hér má sjá að hæst er hlutfallið á Suðurnesjum, NA-svæði og NV-svæði, en höfuðborgarsvæðið er með lægsta hlutfallið. Þegar skoðuð er tekjuskipting eftir svæðum sést að meðaltal og miðgildi tekna ellilífeyrisþega er töluvert hærra á höfuðborgarsvæðinu. Þar eru t.d. hlutfallslega fleiri af hópnum 67 ára og eldri sem hafa engar lífeyrisgreiðslur vegna of hárra tekna. Einnig eru hlutfallslega flestir á höfuðborgarsvæðinu m.v. önnur landssvæði sem fresta töku lífeyris. Á Suðurnesjum eru tekjur umrædds hóps töluvert lægri en á öðrum svæðum og hlutfallslega fáir á sjúkrastofnunum. Á Norðvestursvæði eru tekjur einnig töluvert lægri og fáir sem fresta töku lífeyris. Á Norðaustursvæði sem er þriðja hæst, eru hlutfallslega færri á þessu svæði með engar lífeyrisgreiðslur vegna tekna og einnig virðast færri hafa frestað töku lífeyris hér m.v. landsmeðaltal. Aldursdreifing ellilífeyrisþega er svipuð um allt land, en þó eru Suðurnesin langlæsta hlutfall aldraðra (7,84%) af heildarfjölda á svæðinu og Norðvestursvæðið er með langhæsta hlutfall 67 ára og eldri (13,6 % af heildarfjöldanum).

4.10 Hlutfall barna með umönnunarmat

Um 6,6% barna á Vestursvæði er með umönnunarmat sem er félagsleg aðstoð vegna fötlunar eða veikinda. Þetta er næsthæsta hlutfall á landsvísu.

Hlutfall barna (0-17 ára) með umönnunarmat af heildarfjölda barna á svæði 2008

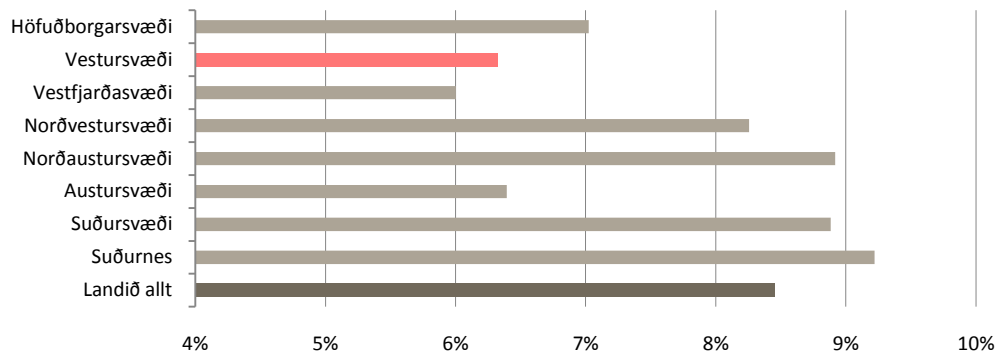
Heimild: Tryggingastofnun ríkisins fyrir Félags- og tryggingamálaráðuneytið

Greining TR: Á Suðvestursvæðinu er hlutfall barna með umönnunarmat hærra en landsmeðaltalið og hærra en á höfuðborgarsvæðinu. Á Akranesi hefur hlutfallið verið hátt. Þjónusta er fyrir hendi á Akranesi og hefur þar verið myndað sérstakt greiningarteymi. Sömu sögu má segja um Hveragerði og Keflavík. Einnig má segja að félagsleg tenging sé fyrir hendi þ.e. þegar á viðkomandi svæði búa börn með erfiðleika þá flytji fólk með svipaða stöðu þangað ef einnig er fyrir hendi þjónusta á svæðinu. Á fyrrnefndum svæðum er einnig ódýrara húsnæði en á höfuðborgarsvæðinu og gæti verið auðveldara fyrir fjölskyldur með börn með umönnunarmat að festa kaup á hentugra húsnæði t.d. einbýli en á höfuðborgarsvæðinu.

4.11 Hlutfall með örorkumat 2009

Rúmlega 6% íbúa á Vestursvæði eru metnir með verulega örorku og er það töluvert undir landsmeðaltali.

Hlutfall einstaklinga með 50-75% örorkumat árið 2009 af heildaríbúafjölda eftir svæðum 2008

Heimild: Tryggingastofnun ríkisins fyrir Félags- og tryggingamálaráðuneytið

Greining TR: Hér eru Suðurnesin með hæsta hlutfallið og þar á eftir NA-svæði og Suðursvæði. Væntanlega hefur staða atvinnumála á svæðinu áhrif og félagsleg staða íbúa. Einnig sækir fólk sem þarf á félagslegri þjónustu að halda í þéttbýli.

4.12 Afbrot

Tölur hér að neðan sýna afbrot í ýmsum flokkum per 10.000 íbúa eftir lögregluumdæmum.

	Manndráp og líkamsmeiðingar			Kynferðisbrot			Áfengislagabrot			Fíkniefnabrot		
	2008	2007	2006	2008	2007	2006	2008	2007	2006	2008	2007	2006
Akranes	42,6	40,3	41,5	11,0	15,1	20,8	45,7	43,7	36,3	66,2	80,6	32,9
Borgarnes	34,6	27,6	32,6	7,7	23,7	8,2	21,2	25,7	14,3	88,5	108,5	97,9
Snæfellsnes	61,3	35,0	26,3	7,7	2,5	9,6	30,7	20,0	16,8	15,3	30,0	28,7
Vestfirðir	38,3	25,4	39,8	19,2	18,7	5,3	17,8	26,8	51,7	49,3	52,2	39,8
Blönduós	22,4	25,4	25,1	3,2	6,3	3,1	3,2	22,2	6,3	32,0	44,4	12,5
Sauðárkrókur	37,8	32,6	25,4	4,7	0,0	9,2	9,5	9,3	20,8	28,4	51,2	20,8
Akureyri	48,3	51,1	41,9	6,3	10,2	11,1	53,7	75,8	68,5	49,5	32,7	82,6
Húsavík	28,2	29,6	18,0	14,1	9,9	14,0	10,1	15,8	8,0	16,1	11,8	22,0
Eskeifjörður	27,9	23,3	31,1	8,9	3,5	10,4	19,0	26,8	35,0	11,4	8,1	22,0
Seyðisfjörður	16,7	31,1	18,4	10,0	10,4	1,7	23,3	29,6	33,4	10,0	10,4	28,4
Hvolsvöllur	29,5	18,4	28,0	18,1	9,2	7,0	18,1	18,4	18,7	45,3	6,9	39,6
Selfoss	49,3	41,4	25,8	33,9	24,9	11,5	28,0	24,2	34,4	71,2	38,7	69,6
Vestmannaeyjar	81,7	58,9	52,7	7,4	17,2	9,6	111,4	103,1	115,0	111,4	56,4	71,9
Suðurnes	62,2	63,6	67,0	26,9	14,3	14,5	62,7	72,6	100,6	106,8	101,7	108,9
Höfuðborgarsvæðið	39,8	48,3	44,5	9,4	10,3	8,6	21,9	40,7	54,8	46,1	67,1	74,8
Landið allt	42,1	46,0	42,3	11,8	11,4	9,4	28,3	42,6	53,7	50,8	60,1	70,1

Heimild: Afbrotatölfræði 2008. Ríkislögreglustjóri

Akranes er í landsmeðaltali hvað varðar manndráp og líkamsmeiðingar og einnig í landsmeðaltali hvað varðar kynferðisbrot, en yfir meðallagi hvað varðar áfengislagabrot og fíkniefnabrot.

Borgarnes er undir landsmeðaltali hvað varðar manndráp og líkamsmeiðingar, og einnig undir landsmeðaltali í kynferðisbrotum og áfengislagabrotum en yfir landsmeðaltali í fíkniefnabrotum.

Snæfellsnes er yfir landsmeðaltali hvað varðar manndráp og líkamsmeiðingar, undir landsmeðaltali í kynferðisbrotum, en yfir landsmeðaltali í áfengislagabrotum og fíkniefnabrotum.

	Auðgunarbrot			Eignaspjöll			Nytjastuldur			Friðhelgi einkalífsins		
	2008	2007	2006	2008	2007	2006	2008	2007	2006	2008	2007	2006
Akranes	110,3	134,3	195,4	111,9	125,9	159,1	11,0	3,4	5,2	15,8	10,1	12,1
Borgarnes	154,0	124,3	85,6	109,7	114,5	46,9	9,6	7,9	10,2	15,4	25,7	26,5
Snæfellsnes	58,8	50,0	50,3	43,5	20,0	52,7	15,3	2,5	9,6	17,9	10,0	9,6
Vestfirðir	91,7	44,2	41,1	60,2	69,6	61,0	6,8	5,4	2,7	32,8	29,5	29,2
Blönduós	32,0	38,1	31,3	32,0	34,9	21,9	0,0	3,2	9,4	9,6	9,5	9,4
Sauðárkrókur	47,3	53,5	36,9	70,9	79,1	83,0	2,4	0,0	2,3	16,5	9,3	23,1
Akureyri	138,0	150,8	165,7	94,4	95,8	122,0	11,7	7,7	6,0	13,4	15,3	19,3
Húsavík	30,2	25,6	46,1	26,2	31,5	30,1	6,0	3,9	10,0	12,1	19,7	16,0
Eskifjörður	32,9	68,6	40,1	32,9	36,1	69,9	3,8	4,7	0,0	5,1	9,3	23,3
Seyðisfjörður	68,3	75,5	56,8	43,3	50,4	63,5	6,7	10,4	6,7	5,0	16,3	11,7
Hvolsvöllur	63,4	50,5	65,3	68,0	48,2	63,0	4,5	2,3	0,0	15,9	32,1	21,0
Selfoss	238,9	150,5	137,0	97,2	120,1	118,4	6,7	12,4	13,6	30,0	15,2	29,4
Vestmannaeyjar	136,1	95,7	136,5	151,0	179,1	158,1	12,4	7,4	4,8	37,1	17,2	21,6
Suðurnes	180,3	154,1	243,0	136,2	156,8	163,7	10,8	12,7	27,4	26,0	23,3	36,3
Höfuðborgarsvæðið	332,0	254,8	275,6	101,9	111,3	123,0	15,7	18,1	19,6	16,8	19,3	24,9
Landið allt	256,6	201,0	220,3	96,6	105,4	116,0	13,0	14,2	16,0	17,8	18,7	24,2

Heimild: Afbrotatölfræði 2008. Ríkislögreglustjóri

Akranes er undir landsmeðaltali hvað varðar auðgunarbrot, en eignaspjöll eru yfir meðaltali á meðan nytjastuldur og brot á friðhelgi einkalífsins eru undir landsmeðaltali.

Borgarnes er undir landsmeðaltali hvað varðar auðgunarbrot, en eignaspjöll eru yfir meðaltali á meðan nytjastuldur og brot á friðhelgi einkalífsins er undir landsmeðaltali.

Snæfellsnes er undir landsmeðaltali hvað varðar auðgunarbrot og eignaspjöll á meðan nytjastuldur og brot á friðhelgi einkalífsins eru yfir landsmeðaltali.

4.13 Aðrir æskilegir en ekki fyrirbyggjandi árangursmælikvarðar fyrir lífsgæði og jöfnuð

- Tekjudreifing – Gini stuðull niður á svæði
- Biðtími eftir hjúkrunarplássi
- Gæði heilbrigðisþjónustu
- Hlutfall íbúa á vinnualdri undir fátæktarmörkum

5 Vinnumarkaður

5.1 Fjöldi Launagreiðenda eftir atvinnugreinum á Vestursvæði, 2005

Athygli vekur hvað fáir vinnustaðir eru á svæðinu með fleiri en 100 starfsmenn. Meðal minni fyrirtækja er landbúnaður, byggingastarfsemi og samfélagsleg þjónusta algengustu vinnustaðirnir en í stærri fyrirtækjum veða sjávarútvegur, iðnaður, heilbrigðisþjónusta og önnur opinber þjónusta þyngst.

Lýsing	Fjöldi starfsmanna						
	1	2 - 9	10 - 19	20 - 49	50 - 99	100 - 249	>249
Alls	908	542	54	33	13	8	2
A Landbúnaður, dýraveiðar og skógrækt	295	97	0	1	0	0	0
B Fiskveiðar	69	89	7	1	0	0	0
C Námuþráttur og vinnsla hráefna úr jörðu	0	0	0	0	0	0	0
D Iðnaður	42	40	16	10	7	3	1
E Veitur	1	2	0	0	0	0	0
F Byggingarstarfsemi og mannvirkjagerð	122	69	2	4	1	0	0
G Verslun og ýmis viðgerðarþjónusta	60	60	7	2	0	0	0
H Hótel- og veitingahúsarekstur	19	26	5	1	0	0	0
I Samgöngur og flutningar	54	18	4	5	0	0	0
J Fjármálaþjónusta, lífeyrissjóðir og váttryggingar	9	3	0	1	0	0	0
K Fasteignaviðsk., leigustarfs. og ýmis sérhæfð þjónusta	82	59	4	1	0	0	0
L Opinber stjórnarsýsla; almannatryggingar	1	17	1	2	2	3	1
M Fræðslustarfsemi	11	4	2	2	1	0	0
N Heilbrigðis og félagsþjónusta	50	15	2	2	2	2	0
O Önnur samfélagsþjón., félags- og menningarstarfsemi o.fl.	89	43	4	1	0	0	0
Q Starfsemi alþjóðlegra stofnana og samtaka með úrlendisrétt	0	0	0	0	0	0	0
Ótilgreind starfsemi	4	0	0	0	0	0	0

Heimild: Hagstofa Íslands

5.2 Fjöldi starfandi eftir atvinnugreinum

Meðfylgjandi tafla sýnir skiptingu starfandi fólks niður á hinar ýmsu greinar. Þjónusta vegur þyngst, því næst iðngreinar en frumvinnslugreinar minnst. Hér er miðað við árið 2005.

Vesturland alls	Samtals	Karlar	Konur
Landbúnaður (A)	470	330	140
Fiskveiðar (B)	490	390	100
Frumvinnslugreinar alls (A-C)	950	720	230
Fiskvinnsla (152)	770	430	340
Annar iðnaður (D)	1.170	950	220
Veitustarfsemi (E)	60	50	10
Mannvirkjagerð (F)	720	680	40
Iðngreinar alls (D-F)	2.720	2.110	610
Verslun og viðgerðarþjónusta (G)	790	360	430
Hótel- og veitingahúsarekstur (H)	220	80	140
Samgöngur og flutningar (I)	410	270	140
Fjármálaþjónusta (J)	200	50	150
Fasteigna- og viðskiptaþjónusta (K)	370	220	150
Opinber stjórnarsýsla (L)	530	210	320
Fræðslustarfsemi (M)	620	170	450
Heilbrigðis- og félagsþjónusta (N)	1.040	150	890
Önnur þjónusta (O-Q)	300	140	160
Þjónustugreinar alls (G-Q)	4.480	1.660	2.820
Samtals	8.150	4.490	3.660

Heimild: Hagstofa Íslands

5.3 Fjöldi starfandi eftir atvinnugreinum-erlent vinnuafli

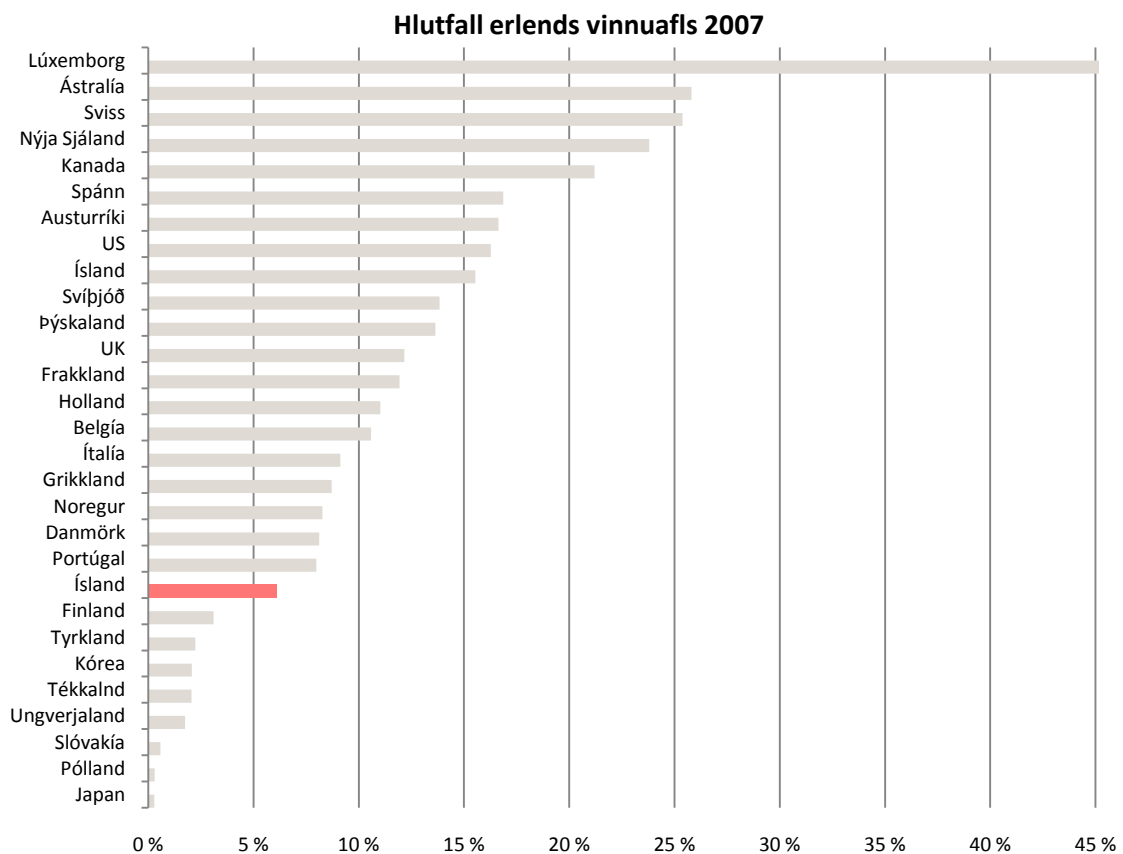
Erlent vinnuafli árið 2005 vegur ekki þungt í heildarvinnuafli svæðisins samanborið við önnur svæði.

Vesturland	Landbúnaður (A)	30	20	10
Erlent ríkisfang	Fiskveiðar (B)	40	20	20
	Frumvinnslugreinar alls (A-C)	70	40	30
	Fiskvinnsla (152)	140	60	80
	Annar iðnaður (D)	100	90	10
	Veitustarfsemi (E)	0	0	0
	Mannvirkjagerð (F)	40	40	0
	Iðngreinar alls (D-F)	280	190	90
	Verslun og viðgerðþjónusta (G)	10	10	0
	Hótel- og veitingahúsarekstur (H)	20	10	10
	Samgöngur og flutningar (I)	0	0	0
	Fjármálaþjónusta (J)	0	0	0
	Fasteigna- og viðskiptaþjónusta (K)	10	10	0
	Opinber stjórnsýsla (L)	0	0	0
	Fræðslustarfsemi (M)	20	10	10
	Heilbrigðis- og félagsþjónusta (N)	20	0	20
	Önnur þjónusta (O-Q)	0	0	0
	Þjónustugreinar alls (G-Q)	100	40	60
	Samtals	420	250	170

Heimild: Hagstofa Íslands

5.4 Umfang erlends vinnuafls

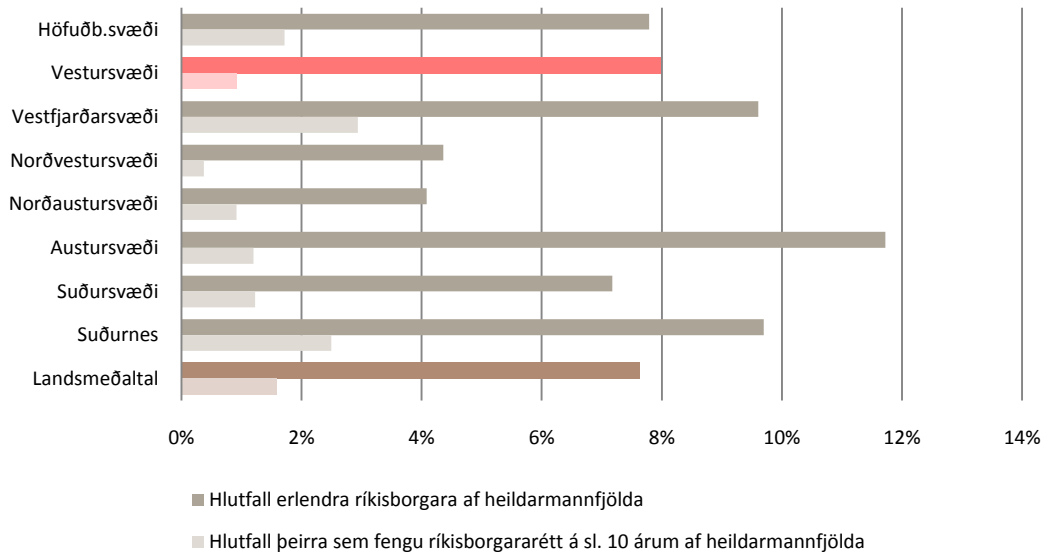
Ef litið er til Íslands í heild má sjá að erlent vinnuafli er hlutfallslega lítill hluti vinnuafls í samanburði við önnur lönd.

Heimild: Hagstofa Íslands

Eins og sjá má á myndinni hér að neðan er hlutfall erlendra ríkisborgara hæst á Austursvæði eða tæplega 12% en hlutfallið er um 8% á Vestursvæði eða u.þ.b. það sama og landsmeðaltal. Hlutfall erlendra ríkisborgara sem fengu ríkisborgararétt á undanförunum 10 árum er lægst á Norðvestursvæði en því næst á Vestursvæði.

**Erlendir ríkisborgarar eftir svæðum
2009**

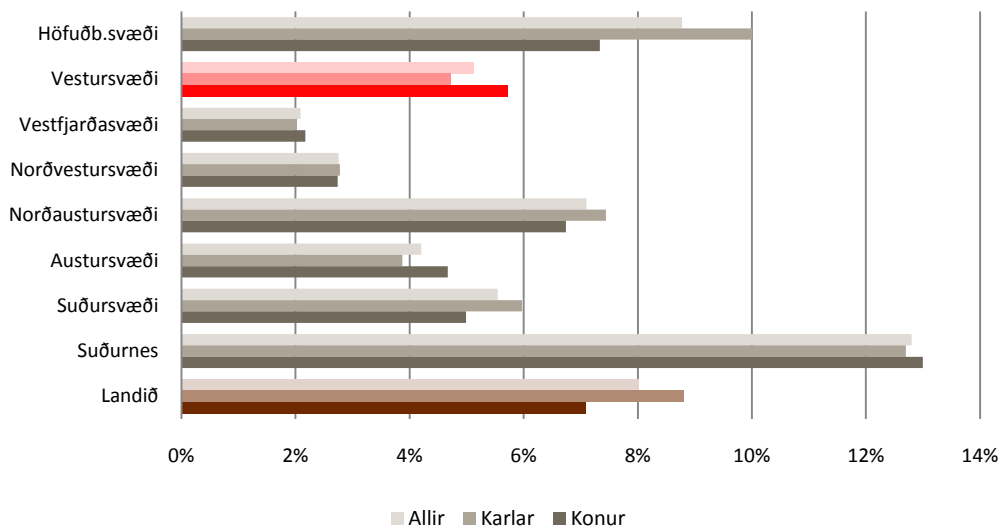

Heimild: Hagstofa Íslands fyrir Félags- og tryggingamálaráðuneytið

5.5 Atvinnuleysi (hlutfall) 2008

Athygli vekur að atvinnuleysi á Vestursvæði er nokkuð undir landsmeðaltali og mælist um 5% á meðan landsmeðaltal er um 8%.

**Atvinnuleysi, hlutfall af mannafla
Meðaltal ársins 2009**

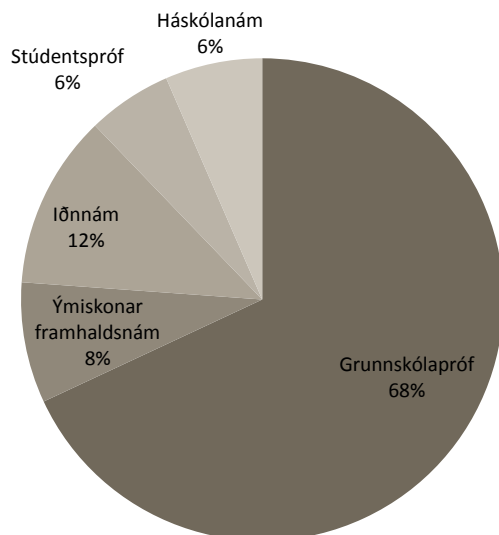

Heimild: Vinnuálastofnun fyrir Félags- og tryggingamálaráðuneytið

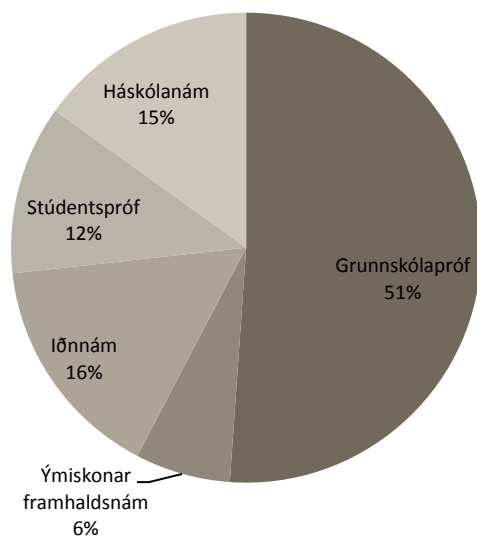
5.6 Menntunarstig atvinnulausra

Lágt menntunarstig virðist gera fólk viðkvæmara fyrir atvinnuleysi en mikill meirihluti atvinnulausra á svæðinu hefur einungis grunnskólapróf eða 68% og en minna atvinnuleysi er eftir því sem menntunarstig hækkar.

Menntunarstig atvinnulausra á Vestursvæði

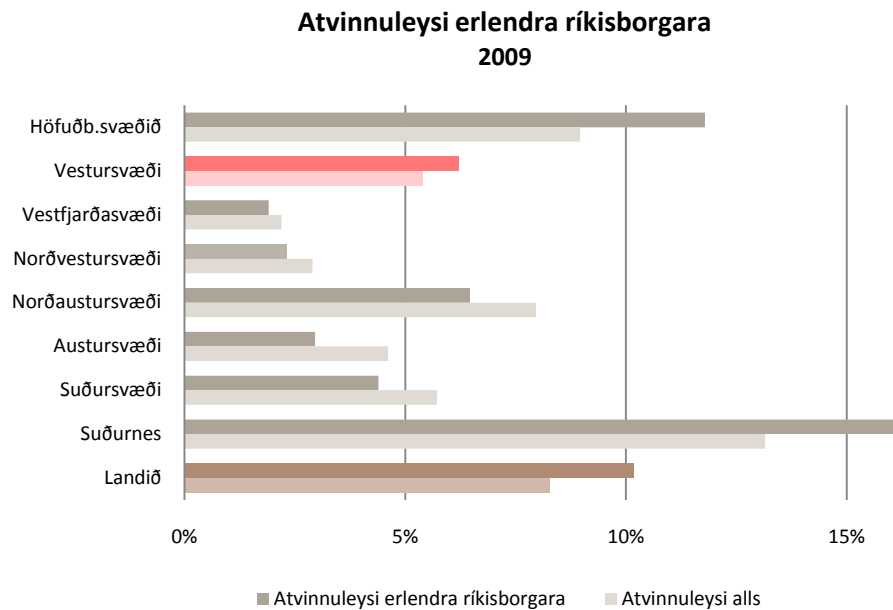
Menntunarstig atvinnulausra - landið allt

Heimild: Vinnumálastofnun fyrir Félags- og tryggingamálaráðuneytið

5.7 Atvinnuleysi erlendra ríkisborgara

Vestursvæði eitt þriggja svæða þar sem atvinnuleysi meðal erlendra ríkisborgara er meira en atvinnuleysi á svæðinu í heild. Á landsvísu er atvinnuleysishlutfall hærra hjá erlendum ríkisborgurum en hjá heildinni.

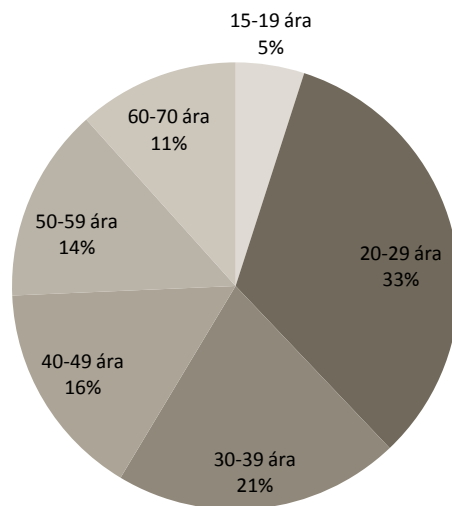

Heimild: Vinnuálastofnun fyrir Félags- og tryggingamálaráðuneytið

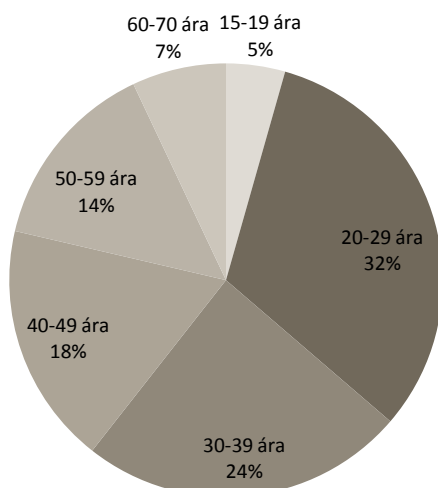
5.8 Aldursdreifing atvinnulausra

Aldursdreifing á svæðinu er mjög áþekkt því sem gerist á landinu í heild ef frá er talið að atvinnuleysi 60-70 ára.

Aldursdreifing atvinnulausra á Vestursvæði

Aldursdreifing atvinnulausra, landsmeðaltal

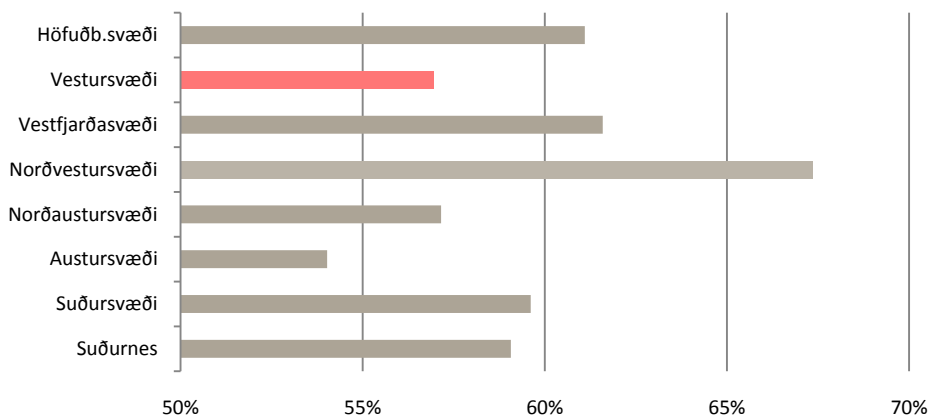

Heimild: Vinnuálastofnun fyrir Félags- og tryggingamálaráðuneytið

5.9 Munur á heildarlaunum kynja (2006)

Launamunur kynjanna er mikill á Vestursvæði í samanburði við önnur svæði. Heildarlaun kvenna eru um 57% af heildarlaunum karla.

Hlutfall heildarlauna kvenna af heildarlaunum karla 2006

Heimild: Jafnréttisstofa fyrir Félags- og tryggingamálaráðuneytið

Heildarlaun kvenna sem hlutfall af heildarlaunum karla: Upplýsingar eru unnar af Jafnréttisstofu úr gögnum frá Ríkisskattstjóra til Hagstofu Íslands. Um er að ræða útreikninga á skattskyldum tekjum karla og kvenna, atvinnutekjum og heildartekjum. Þannig eru reiknaðar með til tekna allar aukagreiðslur til launþega. Við útreikning er stuðst við vegið meðaltal til þess að leiðrétta fyrir stærð sveitarfélaga. Gögnin gilda fyrir árið 2006.

Greining: Konur á Norðvestursvæði hafa hærra hlutfall af heildarlaunum karla en konur á öðrum landssvæðum (67,4% af heildarlaunum karla) á sama svæði. Skýringa má leita í því að stærstu sveitarfélög á svæðinu eru frekar há hvað þetta varðar. Einnig má geta þess að á þessu svæði eru eilítið minni möguleikar fyrir karla að hafa háar tekjur af störfum tengdum sjávarútvegi, en t.d. á Vestfjarðarsvæði og Norðaustursvæði.

5.10 **Aðrir æskilegir en ekki fyrirbyggjandi árangursmælikvarðar fyrir vinnumarkað**

- Fjöldi árlegra vinnustunda pr. vinnandi mann
- Meðalbreyting launakostnaðar 5 ára tímabil
- Inn- og ústreymi vinnuafls

6 Grunn- og leikskólar

6.1 Fjárframlög til menntunar

Kostnaður við hvern nemenda í leikskólum og grunnskólum á Vestursvæði er talsvert undir landsmeðaltali.

Svæði	Leikskólar	Grunnskólar
Höfuðborgarsvæði	1.140.000	1.074.000
Vestursvæði	970.000	1.128.000
Vestfjarðarsvæði	1.016.000	1.173.000
Norðvestursvæði	860.000	1.237.000
Norðaustursvæði	966.000	1.121.000
Austursvæði	1.087.000	1.403.000
Suðursvæði	999.000	1.170.000
Suðurnes	1.077.000	980.000
Landsmeðaltal	1.014.375	1.160.750

Heimild: Árbók Sveitarfélaga 2009

6.2 Frammistaða í námi

6.2.1 Samræmd próf í 4. Bekk

Frammistaða nemenda á Vestursvæði er undir meðallagi í íslensku og stærðfræði á árinu 2009.

Frammistaða á samræmdum könnunarprófum í 4. bekk eftir landssvæðum 2009

	Íslenska		Stærðfræði	
	M.	Fj.	M.	Fj.
Höfuðborgarsvæði	30,9	2411	30,5	2447
Vestursvæði	28,0	204	28,4	210
Vestfjarðarsvæði	28,3	90	27,7	96
Norðvestursvæði	30,4	116	31,3	113
Norðaustursvæði	30,2	377	29,7	378
Austursvæði	30,0	143	30,9	140
Suðursvæði	29,2	336	29,4	344
Suðurnes	25,2	284	27,7	286
Samtals	30,0	3961	30,0	4014

M = meðalta, fj. = fjöldi.

Niðurstöður eru á normaldreifðum kvarða þar sem landsmeðaltal er 30 (samræmd grunnskólaeinkunn).

Heimild: Námsmatsstofnun

6.2.2 Samræmd könnunarpróf í 7. Bekk

Í 7. bekk er frammistaða nemenda á Vestursvæði nærri meðaltali í bæði íslensku og stærðfræði 2009.

Frammistaða á samræmdum könnunarprófum í 7. bekk eftir landssvæðum 2009.

	Íslenska		Stærðfræði	
	M.	Fj.	M.	Fj.
Höfuðborgarsvæði	31,0	2.334	31,2	2.374
Vestursvæði	29,9	217	29,3	224
Vestfjarðasvæði	28,8	87	27,4	86
Norðvestursvæði	31,0	93	31,3	91
Norðaustursvæði	30,0	406	28,4	409
Austursvæði	29,6	138	28,2	141
Suðursvæði	27,6	359	28,0	358
Suðurnes	25,8	282	27,0	280
Samtals	30,0	3.916	30,0	3.963

M = meðalta, fj. = fjöldi.

Niðurstöður eru á normaldreifðum kvarða þar sem landsmeðaltal er 30 (samræmd grunnskólaeinkunn).

Heimild: Námsmatsstofnun

6.2.2.1 Framfarir milli 4. og 7. Bekkjar

Þróun á árangri nemenda á Vestursvæði milli 4. og 7. bekkjar nær ekki fyllilega að halda í við þróunina á landsvísu.

Framfaratölur sem sýna stöðu nemenda milli 4. og 7. bekkjar.

	Íslenska		Stærðfræði	
	M.	Fj.	M.	Fj.
Höfuðborgarsvæði	1,01	2121	1,01	2182
Vestursvæði	0,98	249	0,98	262
Vestfjarðasvæði	1,00	202	0,99	208
Norðvestursvæði	0,96	81	0,95	79
Norðaustursvæði	1,01	84	1,03	88
Austursvæði	0,99	372	0,99	391
Suðursvæði	0,98	135	0,98	136
Suðurnes	0,99	325	0,99	333
Samtals	1,00	3569	1,00	3679

M = meðalta, fj. = fjöldi.

Heimild: Námsmatsstofnun

6.2.3 Samræmd könnunarpróf í 10. Bekk

Árangur nemenda á Vestursvæði er fremur slakur miðað við landsmeðaltal í 10. bekk í þeim þremur námsgreinum sem gerð var könnun á 2009.

Frammistaða á samræmdum könnunarprófum í 10. bekk eftir landssvæðum 2009.

	Íslenska		Stærðfræði		Enska	
	M.	Fj.	M.	Fj.	M.	Fj.
Höfuðborgarsvæði	30,90	2.447	31,20	2.431	31,50	2.420
Vestursvæði	27,00	313	27,00	292	28,00	306
Vestfjarðasvæði	29,10	218	28,00	218	27,40	216
Norðvestursvæði	28,30	104	29,00	106	27,50	107
Norðaustursvæði	29,80	95	28,20	89	27,80	90
Austursvæði	30,40	420	30,40	420	29,20	414
Suðursvæði	29,40	116	27,70	114	28,10	114
Suðurnes	27,30	341	26,50	337	26,30	330
Samtals	30,00	4.054	30,00	4.007	30,00	3.997

M = meðalta, fj. = fjöldi.

Niðurstöður eru á normaldreifðum kvarða þar sem landsmeðaltal er 30 (samræmd grunnskólaeinkunn).

Heimild: Námsmatsstofnun

6.2.3.1 Framfarir milli 7. og 10. Bekkjar

Nemendur á Vestursvæði ná ekki fyllilega að halda stöðu sinni milli mælingar í 7. og 10. bekk samanborið við landið í heild 2009.

Framfaratölur sem sýna stöðu nemenda milli 7. og 10. bekkjar 2009.

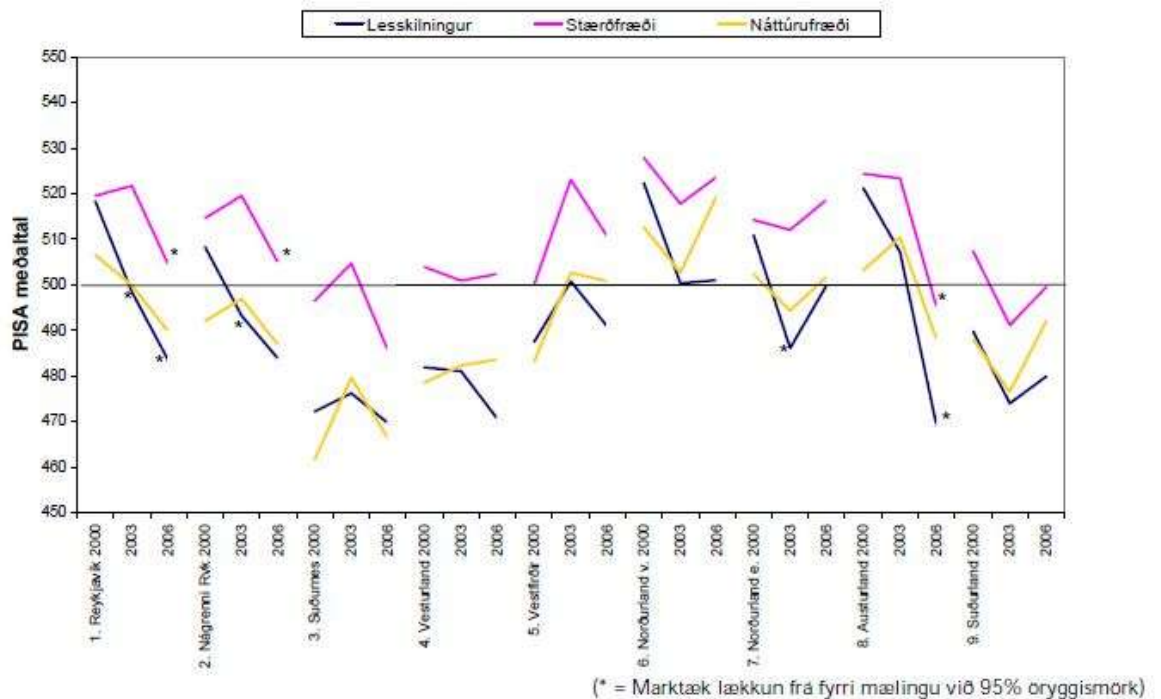
	Íslenska		Stærðfræði	
	M.	Fj.	M.	Fj.
Höfuðborgarsvæði	1,00	2.279	1,00	2.290
Vestursvæði	0,99	289	0,98	269
Vestfjarðasvæði	1,01	202	1,00	205
Norðvestursvæði	1,00	100	1,01	100
Norðaustursvæði	1,01	89	1,01	86
Austursvæði	0,99	390	1,00	396
Suðursvæði	1,00	110	0,99	111
Suðurnes	0,99	315	0,98	319
Samtals	1,00	3.774	1,00	3.776

M = meðalta, fj. = fjöldi.

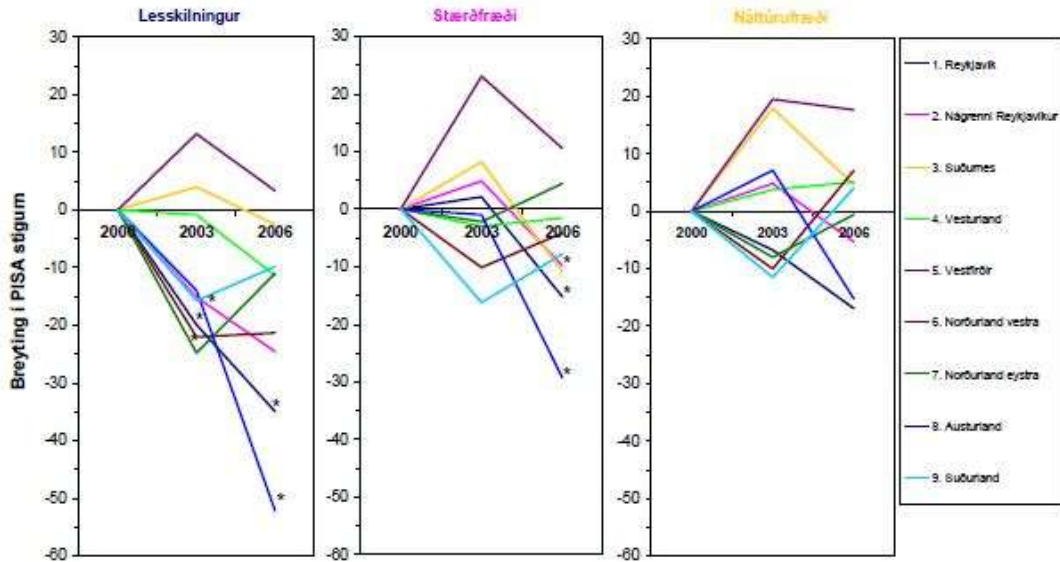
Heimild: Námsmatsstofnun

6.2.4 Frammistaða í námi 15 ára PISA könnun

Vesturland er eitt af þremur svæðum sem koma lakast út ef borinn er saman árangur í PISA könnun í lesskilningi, stærðfræði og náttúrufræði þau þrjú ár sem mælingin er gerð.

Mynd 6.1. Þróun lesskilnings, stærðfræðikunnattu og náttúrufræðiþekkingar eftir landshlutum síðustu 6 árin.

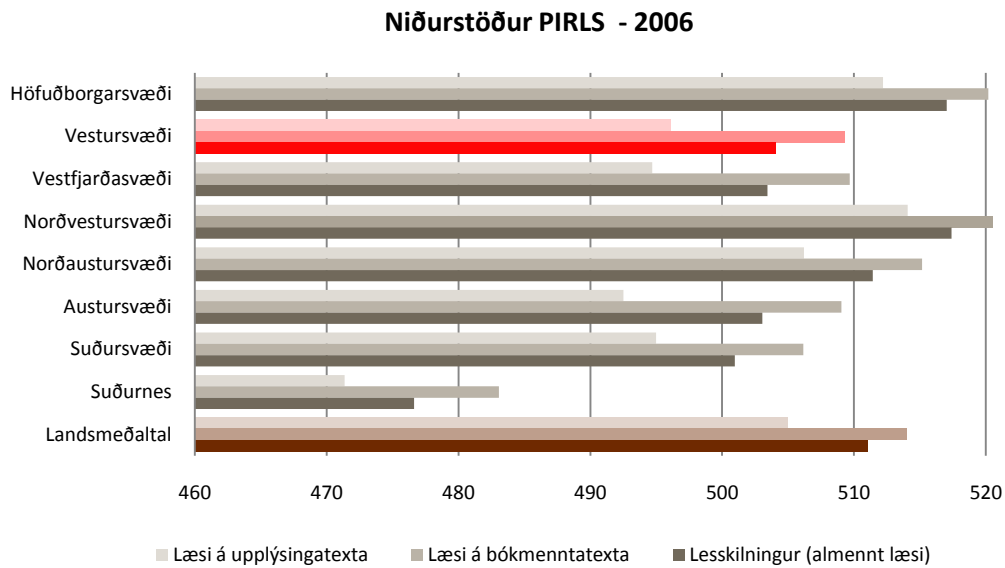

Mynd 6.2. Þróun lesskilnings, stærðfræðikunnattu og náttúrufræðiþekkingar eftir landshlutum, breyting í PISA stigum frá árinu 2000 (* = Marktæk breyting milli ára miðað við 95% öryggismörk).

Heimild: Námsmatsstofnun

6.3 Lestrarkunnátta 9 ára barna (PIRLS 2006)

Lesskilningur 9 ára barna á Vestursvæði er lítillaga undir landsmeðaltali 2006. Árangur er bestur á Norðvestursvæði en lakastur á Suðurnesjum.

Heimild: Námsmatsstofnun

6.4 Mat á líðan í skóla

Samkvæmt könnun sem gerð var 2006 mældist líðan grunnskólanema í heild á Vestursvæði best á landinu. Strákum á Vestursvæði líður betur og stúlkum ver heldur en börnum almennt af sama kyni á landinu öllu.

	Allir		Strákar		Stelpur	
	Líðan í skólanum		Líðan í skólanum		Líðan í skólanum	
	Yfirleitt mjög eða frekar vel	Hvorki vel né illa, frekar illa	Yfirleitt mjög eða frekar vel	Hvorki vel né illa, frekar illa	Yfirleitt mjög eða frekar vel	Hvorki vel né illa, frekar illa
Höfuðb.svæði	77,95%	22%	78%	22%	82%	18%
Vestursvæði	78,00%	22%	78%	22%	78%	22%
Vestfjarðasvæði	68,10%	32%	65%	35%	71%	29%
Norðvestursvæði	67,80%	32%	65%	35%	71%	29%
Norðaustursvæði	75,70%	24%	74%	26%	77%	23%
Austursvæði	75,00%	25%	73%	27%	78%	22%
Suðursvæði	72,50%	28%	69%	31%	76%	24%
Suðurnes	72,80%	27%	67%	33%	79%	21%
Landsmeðaltal	77,30%	23%	75%	25%	80%	20%

Heimild: Heilsa og Lífskjör skólabarna 2006, Háskólinn á Akureyri, Þóroddur Bjarnason ofl.

6.5 Drykkja grunnskólanema

Í rannsókn sem gerð var 2006 var kannað hve oft ungmenni í 10. bekk hefðu neytt áfengis. Um 35% stráka í 10. bekk og tæplega 42% stelpna á Vestursvæði svöruðu að þau hefðu orðið ölvuð á síðustu 12 mánuðum. Þessi hlutföll skera sig ekki úr á landsvísu.

	Strákar		Stelpur		Fjöldi
	Ölvun síðustu 12 mánuði		Ölvun síðustu 12 mánuði		
	Aldrei	Einu sinni eða oftar	Aldrei	Einu sinni eða oftar	
Landið í heild	62,9%	37,1%	58,1%	41,9%	3773
Reykjavík	60,8%	39,2%	54,7%	45,3%	1239
Nágrenni Reykjavíkur	68,4%	31,6%	59,3%	40,7%	949
Suðurnes	65,1%	34,9%	62,6%	37,4%	213
Vesturland	64,9%	35,1%	58,3%	41,7%	217
Vestfirðir	46,7%	53,3%	61,5%	38,5%	97
Norðurland vestra	48,6%	51,4%	53,4%	46,6%	143
Norðurland eystra	78,4%	21,6%	65,5%	34,5%	433
Austurland	48,2%	51,8%	53,2%	46,8%	162
Suðurland	50,0%	50,0%	57,5%	42,5%	316

Heimild: Heilsa og Lífskjör skólabarna 2006, Háskólinn á Akureyri, Þóroddur Bjarnason ofl.

6.6 Reykingar grunnskólanema

Tæp 10% nemenda í 10. bekk á Vesturlandi reykja daglega miðað við könnun sem gerð var 2006.

	Nemendur í 6. bekk		Nemendur í 8. bekk		Nemendur í 10. bekk		Fjöldi
	Daglegar reykingar		Daglegar reykingar		Daglegar reykingar		
	Reykja ekki eða sjaldnar en daglega	Reykja daglega	Reykja ekki eða sjaldnar en daglega	Reykja daglega	Reykja ekki eða sjaldnar en daglega	Reykja daglega	
Landið í heild	99,7%	,3%	98,6%	1,4%	89,8%	10,2%	9532
Reykjavík	99,5%	,5%	97,8%	2,2%	85,5%	14,5%	3202
Nágrenni Reykjavíkur	99,8%	,2%	98,7%	1,3%	92,2%	7,8%	2434
Suðurnes	99,6%	,4%	98,5%	1,5%	84,0%	16,0%	654
Vesturland	100,0%	,0%	98,3%	1,7%	90,1%	9,9%	550
Vestfirðir	100,0%	,0%	99,1%	,9%	89,4%	10,6%	268
Norðurland vestra	100,0%	,0%	100,0%	,0%	97,1%	2,9%	303
Norðurland eystra	100,0%	,0%	99,5%	,5%	94,0%	6,0%	964
Austurland	99,2%	,8%	100,0%	,0%	90,0%	10,0%	358
Suðurland	100,0%	,0%	99,7%	,3%	93,5%	6,5%	791

Heimild: Heilsa og Lífskjör skólabarna 2006, Háskólinn á Akureyri, Þóroddur Bjarnason ofl.

7 Framhaldsskólar

Á Vestursvæði eru starfræktir þrjár framhaldsskólar; Fjölbrautaskóli Vesturlands, Fjölbrautaskóli Snæfellinga og Menntaskóli Borgarfjarðar en auk þess bjóða háskólarnir á Bifröst og Hvanneyri upp á nám á framhaldsskólastigi. Í framhaldsskólanámi í þessum fimm skólum voru skráðir 1.246 nemendur 2009. Boðið er upp á nemendaíbúðir og/eða heimavist á Akranesi, Bifröst og Hvanneyri.

Árið 2008 voru 1.443 nemar í framhaldsskóla skráðir með lögheimili á svæðinu. Alls voru 93% 16 ára unglinga á Vestursvæði skráðir í framhaldsskóla. Við 19 ára aldur var hlutfallið 70% þannig að töluvert brottfall virðist vera til staðar. Aðeins eitt svæði utan höfuðborgarsvæðisins er með minna brottfall en það er á Vestfjörðum þar sem hlutfall 19 ára er 73%, hins vegar hefja fleiri nám á Vestfjörðum þannig að munurinn á brottfalli milli Vesturlands og Vestfjarða er óverulegur. Ef litið er til kynjanna þá er greinilegt að konur eru líklegri til að ljúka framhaldsskóla þar sem 75% kvenna á Vesturlandi eru enn í skóla við 19 ára aldur en aðeins 64% karla.

Samkvæmt fjárlögum 2010 fá framhaldsskólar á Vesturlandi 890 milljónir til ráðstöfunar sem er 5,5% af heildarfjármagni sem veitt er á fjárlögum til framhaldsskóla sem gerir um 1.016 þús. kr. á nemendaígildi á ári.

7.1 Fjárframlög til menntunar

Svæði	Framhaldsskólar	Nemendaígildi	Kostn pr nemanda
Höfuðborgarsvæði	10.012.000.000	13.062	766.498
Vestursvæði	890.000.000	876	1.015.982
Vestfjarðarsvæði	308.200.000	321	960.125
Norðvestursvæði	350.400.000	572	612.587
Norðaustursvæði	2.018.100.000	2.197	918.571
Austursvæði	559.800.000	526	1.064.259
Suðursvæði	1.273.900.000	1.359	937.380
Suðurnes	692.000.000	880	786.364

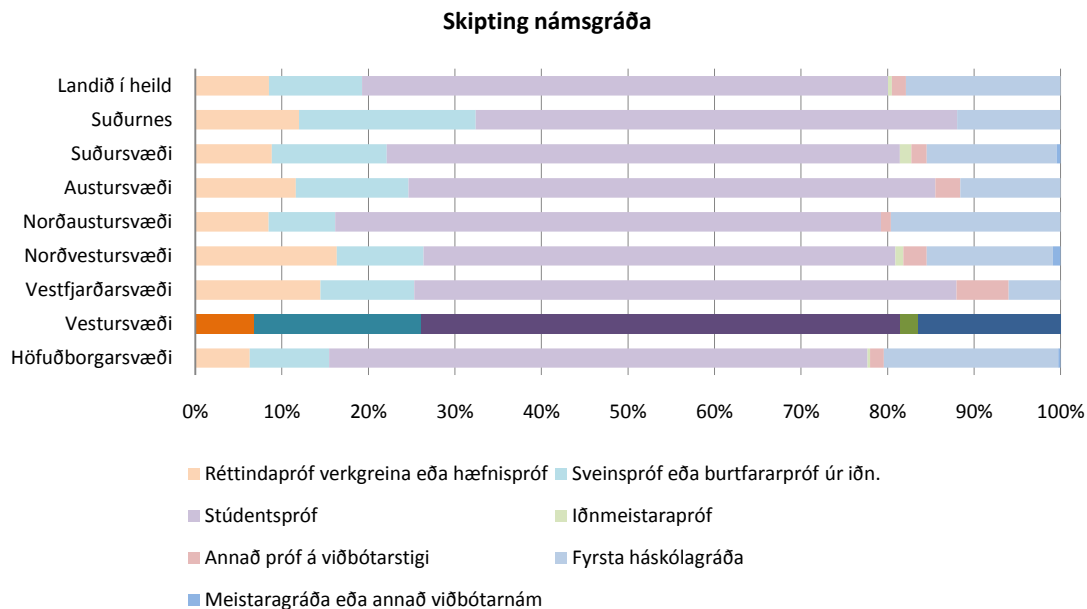
Svæði	Framhaldsskólar	Nemendaígildi	Kostn pr nemanda
Höfuðborgarsvæði	10.012.000.000	13.062	766.498
Vestursvæði	890.000.000	876	1.015.982
Vestfjarðarsvæði	308.200.000	321	960.125
Norðvestursvæði	350.400.000	572	612.587
Norðaustursvæði	2.018.100.000	2.197	918.571
Austursvæði	559.800.000	526	1.064.259
Suðursvæði	1.273.900.000	1.359	937.380
Suðurnes	692.000.000	880	786.364

Heimild: Fjárlög 2010 og Mennta- og menningarmálaráðuneytið

Hafa ber í huga að fjárframlög til framhaldsskóla eru ákvörðuð með samræmdu reiknilíkani þar sem tillit er tekið til þátta eins og tegundar náms, hvaða búnað eða tæki þarf til ákveðins náms og hver möguleg bekkjarstærð er í tilteknum áföngum. Oft er verknám kostnaðarsamara en hefðbundið bóknám og einnig getur hlutfall kvöld- og fjarnáms haft áhrif. Þá getur húsnæðisfyrirkomulag skóla haft áhrif á fjárveitingu til þeirra. Því getur kostnaður per nemenda gefið meiri vísbendingu um tegund og samsetningu náms frekar heldur en um sé að ræða mælikvarða á hagkvæmni eða gæði náms.

7.2 Próf við 24 ára aldur

Af þeim sem hafa sótt framhaldsmenntun eftir grunnskóla, er hlutfall þeirra sem hefur lokið háskólaprófi við 24 ára aldur rúmlega 16%, sem er nærri meðallagi á landsvísu. Hvað varðar stúdentspróf þá er Vestursvæði í landsmeðaltali þar sem um 55% 24 ára gamalla íbúa sem hafa sótt sér framhaldsmenntun (miðað er við 1982 árganginn).

Heimild: Hagstofa Íslands

Háskólar

Á Vestursvæði eru starfræktir tveir háskólar; Landbúnaðarháskólinn á Hvanneyri og Háskólinn á Bifröst.

Við Landbúnaðarháskólann eru tvær deildir; auðlindadeild og umhverfisdeild. Undir auðlindadeildina falla allar námsbrautir í búvísindum og hestafræðum, auk búfræðideildar á framhaldsskólastigi. Undir umhverfisdeild falla umhverfisskipulag, náttúra og umhverfi, skógfræði og landgræðsla. Þá starfrækir skólinn endurmenntunardeild sem býður upp á fjölda námskeiða af ýmsu tagi. Víðtækar rannsóknir fara fram á vegum Landbúnaðarháskólans eftir að hann var sameinaður Rannsóknastofnun landbúnaðarins og Garðyrkjuskólanum á Reykjum árið 2004. Skólinn starfar nú á eftirfarandi stöðum:

- Reykir í Ölfusi en þar fer fram starfsmenntanám í blómaskreytingum, garðplöntuframleiðslu, skógrækt, skrúðgarðyrkju, umhverfisfræði og ylrækt. Á Reykjum er m. a. tilraunagróðurhús.
- Akureyri, þar sem skrifstofur LBHI eru í Búgarði, húsnæði Búnaðarsambands Eyjafjarðar á Akureyri.
- Stóra-Ármót. Landbúnaðarháskólinn rekur í samvinnu við Búnaðarsamband Suðurlands tilraunastöð í nautgripærækt á Stóra-Ármóti. Á búinu er megináhersla lögð á fóðrun mjólkurkúa til hámarksafurða. Búnaðarsamband Suðurlands á jörðina og allt sem henni fylgir og ber fjárhagslega ábyrgð á búinu. Tilraunastjóri er ráðinn af Landbúnaðarháskóla Íslands til að hafa umsjón með tilraunastarfseminni sem fram fer.

Háskólinn á Bifröst býður upp á nám í þremur deildum; lagadeild, viðskiptadeild og félagsvísindadeild auk símenntunar og frumgreinadeildar. Árið 2009 voru skráðir nemendur við skólann 626 þar af eru 93 í frumgreinadeild. Flestir eru nemendur í Bachelornámi en valkostum í meistaranámi hefur farið fjölgandi og 2009 voru 26% nemenda í meistaranámi.

Rannsóknarstarfsemi á Bifröst skiptist í fimm megin flokka:

- Evrópufræðasetur
- Rannsóknasetur verslunarinnar
- Rannsóknasetur vinnuréttar- og jafnréttismála
- Rannsóknasetur í menningarfræðum
- Rannsóknasetur um stjórnun og alþjóðleg viðskipti

Heimildir: bifrost.is og lbhi.is.

8.1 Fjárframlög til háskóla

Svæði	Háskólar
Höfuðborgarsvæði	12.519.000.000
Vestursvæði	852.000.000
Vestfjarðasvæði	0
Norðvestursvæði	253.000.000
Norðaustursvæði	1.364.000.000
Austursvæði	0
Suðursvæði	0
Suðurnes	0

Heimild: Fjárlög 2010

Við skoðun á fjárframlögum til háskóla skal vakin athygli á því að verulegur hluti starfsemi Landbúnaðarháskólans fer fram í Reykjavík.

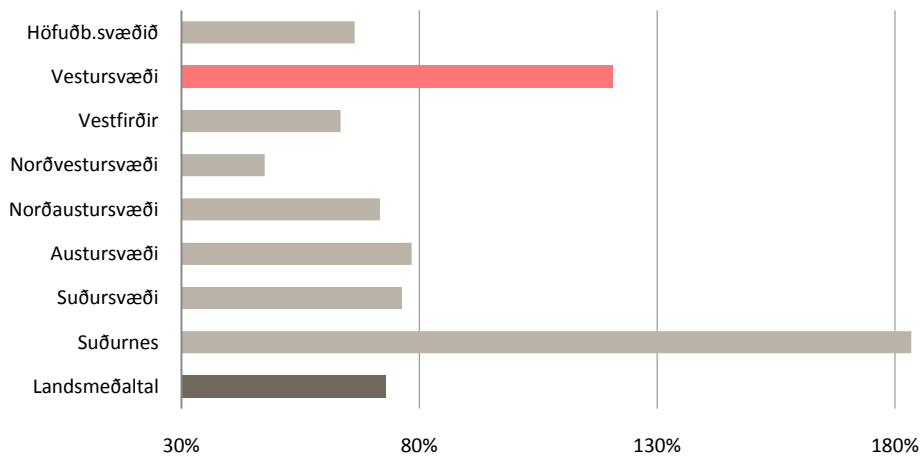
8.2 Fjöldi háskólanema eftir lögheimili 2008

Svæði	Fjöldi
Höfuðb.svæði	12.887
Vestursvæði	724
Vestfirðir	286
Norðvestursvæði	323
Norðaustursvæði	1.360
Austursvæði	453
Suðursvæði	889
Suðurnes	921

Heimild: Hagstofa Íslands

Nemendum í háskólanámi hefur fjölgað mikið á landsvísu en hlutfallslega er fjölgun á Vesturlandi næst mest sé horft til svæða Sóknaráætlunar en mest á Suðurnesjum.

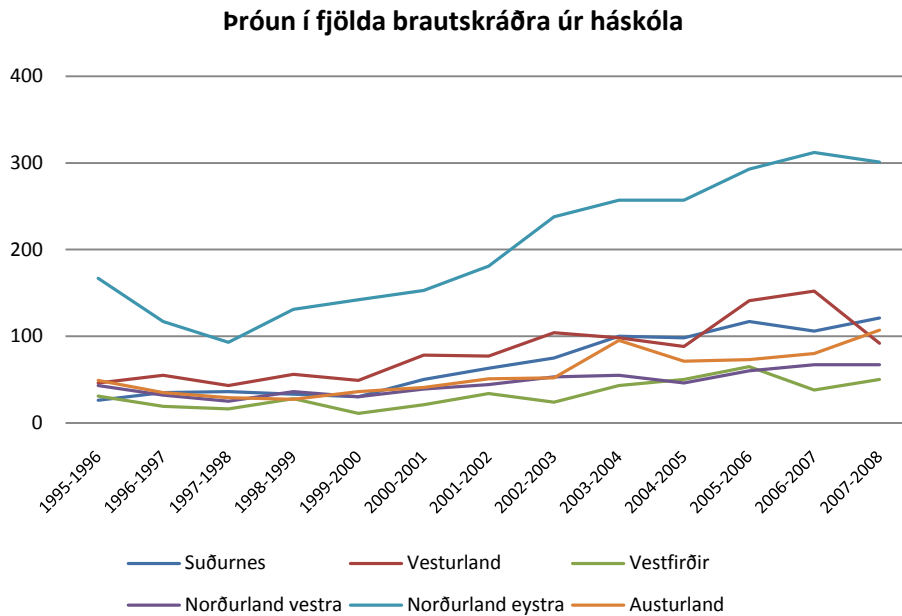
Aukning skólasóknar (eftir lögheimili) á háskólastigi frá 2000 til 2008

Heimild: Hagstofa Íslands

8.3 Brautskráðir á háskólastigi ISCED 5

Frá árinu 2000 hefur fjöldi þeirra sem útskrifast úr háskóla og eru með lögheimili á Vesturlandi u.þ.b. tvöfaldast sem er í samræmi við landsmeðaltal. Árið 2008 fór fjöldi útskrifaðra úr háskóla með lögheimili á Vesturlandi í 92. Athygli vekur fækkun milli síðustu tveggja ára.

Heimild: Hagstofa Íslands

8.4 Hlutfall fólk á aldrinum 18 ára og eldri í sí- og endurmenntun

Samkvæmt íbúðakönnun Samtaka sveitarfélaga á Vesturlandi árið 2007 höfðu meira en 50% svarenda 18 ára og eldri verið í sí- eða endurmenntun.

8.5 Aðrir æskilegir en ekki fyrirbyggjandi árangursmælikvarðar fyrir háskóla

- Hlutfall fólks á aldrinum 25-64 ára í einhverju námi
- Tengsl milli menntunarstigs og launatekna. (Rannsókn er í vinnslu á vegum Vífils Karlssona SSV, sem sýnir góða fylgni milli aukinnar menntunar og hærri launa á vinnumarkaði Vesturlands)

9 Opinberar rannsóknir

Á Vestursvæði hefur verið unnið að margþættri rannsóknarstarfsemi á vegum háskólana og nokkurra minni þekkingarsetra. Þessar rannsóknir tengja saman náttúru- og umhverfismál, atvinnurekstur, samfélag og fræðasamfélagið með ýmsum hætti. Fjöldi fólks starfar að þessum rannsóknum auk nemenda í rannsóknanámi. Töluvert af rannsóknastarfinu beinist með einum eða öðrum hætti að Vesturlandi, sérstaklega rannsóknir á náttúrufari, hag- og félags- og sagnfræði. Þá er mikið lagt upp úr því að tengja rannsóknir við atvinnulífið. Til dæmis hefur Landbúnaðarháskólinn stofnað frumkvöðlasetur sérstaklega til að koma rannsóknaniðurstöðum út í atvinnulífið.

9.1 Rannsóknaraðilar á Vesturlandi

Náttúrustofa Vesturlands	Rannsóknasetur verslunarinnar, Bifröst	Veiðimálastofnun
Evrópufræðasetur Háskólans á Bifröst	Rannsóknasetur vinnuréttar- og jafnréttismála, Bifröst	Rannsóknasetur í menningarfræðum, Bifröst
Rannsóknasetur um stjórnun og alþjóðleg viðskipti	Samtök sveitarfélaga á Vesturlandi	Landbúnaðarháskóli Íslands.
Vör- sjávarrannsóknasetur við Breiðafjörð	Hagþjónusta landbúnaðarins.	Snorrastofa Rannsóknastofnun í miðaldafræðum
Hafrannsóknastofnun	Háskólasetur Snæfellsness	

9.2 Rannsóknataækifæri á Vesturlandi

Húsnæðismál	Svæðahagfræði	Samgöngumál
Sjávarútvegsrannsóknir	Landbúnaður	Skipulagsmál
Búferlaflutningar	Náttúruvernd	Lítill og meðalstór fyrirtæki

9.3 Aðrir æskilegir en ekki fyrirbyggjandi árangursmælikvarðar fyrir opinberar rannsóknir

- Fjárframlög opinbera aðila til rannsókna og þróunar
- Fjöldi rannsakenda sem hlutafall af fjölda vinnandi fólks

10 Nýsköpun í fyrirtækjum

Atvinnuráðgjöf Vesturlands hefur unnið að verkefnum til að ýta undir nýsköpunarstarfsemi á svæðinu. Meðal verkefna sem má nefna í því sambandi eru:

- Símenntunarmiðstöð Vesturlands
- Vesturlandsvefurinn
- Atvinnugarðar í Borgarbyggð til að tryggja aðstöðu fyrir frumkvöðla
- Sprotinn – Nýsköpunarsmiðja Landbúnaðarháskólans
- FabLab á Akranesi
- Frumkvöðlaverðlaun Vesturlands

10.1 Styrkir til nýsköpunar

Samtök sveitarfélaga á Vesturlandi veita fyrirtækjum aðstoð við að afla styrkja til atvinnuþróunarverkefna og á heimasíðu SSV er að finna gott yfirlit um alla þá aðila sem veita styrki til atvinnuþróunar og einstakra verkefna til nýsköpunar. Þar er einnig að finna upplýsingar um stoðkerfi atvinnulífsins á landsvísu.

10.2 Nýsköpunarverkefnið „Átak til nýsköpunar“

Hér að neðan má sjá niðurstöðu úr könnun sem gerð var á vegum verkefnisins „Átak til nýsköpunar“. Hér eru svör flokkuð eftir nýju kjördæmaskipuninni þar sem Vesturland, Vestfirðir og Norðurland vestra eru tekin saman.

10.2.1 Fjöldi styrkþega úr Átaki til Nýsköpunar

	Fjöldi	Hlutfall af heild
Reykjavík	61	43%
Norðvesturkjördæmi	24	16,9%
Norðausturkjördæmi	26	18,3%
Suðurkjördæmi	10	7,0%
Suðvesturkjördæmi	21	14,8%
Samtals	142	

10.2.2 Tegund styrkþega

	Einstaklingur Frum- kvöðull	Fyrirtæki	Opinber Aðili	Félaga- Samtök	Annað	Alls fjöldi
Reykjavík	29%	46%	3%	6%	17%	35
Norðvestur kjördæmi	14%	43%	10%	10%	24%	15
Norðaustur kjördæmi	19%	50%	6%	13%	13%	6
Suður- kjördæmi	0%	83%	0%	0%	17%	16
Suðvestur kjördæmi	40%	33%	0%	13%	13%	21
Alls	22	43	4	8	16	93
Alls hlutfall	24%	46%	4%	9%	17%	100%

10.2.3 Ánægja með fjármögnun verkefnis

	Mjög/frekar ánægður	Hvorki né	Mjög/frekar óánægður	Alls
Reykjavík	60%	17%	23%	35
Norðvesturkjördæmi	65%	5%	30%	20
Norðausturkjördæmi	63%	19%	19%	16
Suðurkjördæmi	83%	17%	0%	6
Suðvesturkjördæmi	67%	8%	25%	12

10.2.4 Hafa markmið varðandi nýjar afurðir eða vörur náðst?

	Hefur þegar náðst	Innan þriggja ára	Eftir meira en þrjú ár	Fjöldi
Reykjavík	74%	26%	0%	27
Norðvesturkjördæmi	47%	47%	6%	17
Norðausturkjördæmi	73%	27%	0%	11
Suðurkjördæmi	0%	100%	0%	5
Suðvesturkjördæmi	56%	40%	4%	9

10.2.5 Hver hafa áhrif styrkveitingarinnar verið?

	Fyrirtæki stofnað um verkefnið	Verkefnið er enn í þróun	Þróun lokið, afurð komin á markað	Verkefninu lokið en afurð hefur ekki farið á markað	Alls
Reykjavík	26%	21%	44%	9%	34
Norðvesturkjördæmi	30%	60%	5%	5%	20
Norðausturkjördæmi	20%	47%	33%	0%	15
Suðurkjördæmi	0%	83%	17%	0%	6
Suðvesturkjördæmi	8%	69%	23%	0%	13

10.2.6 Hefur verkefnið leitt til aukinnar veltu einstaklings eða fyrirtækis?

	Nei	Já	Alls
Reykjavík	41%	59%	34
Norðvesturkjördæmi	58%	42%	19
Norðausturkjördæmi	38%	62%	13
Suðurkjördæmi	50%	50%	6
Suðvesturkjördæmi	50%	50%	14
Alls fjöldi	40	46	86
Alls hlutfall	47%	53%	100%

10.2.7 Hefur verkefnið skapað störf?

	Nei	Já	Alls
Reykjavík	30%	70%	33
Norðvesturkjördæmi	50%	50%	20
Norðausturkjördæmi	38%	63%	16
Suðurkjördæmi	17%	83%	6
Suðvesturkjördæmi	67%	33%	12
Alls fjöldi	35	52	87
Alls hlutfall	40%	60%	100%

Heimild: Símakönnun HÍ fyrir Impru nýsköpunarstöð Júní 2007

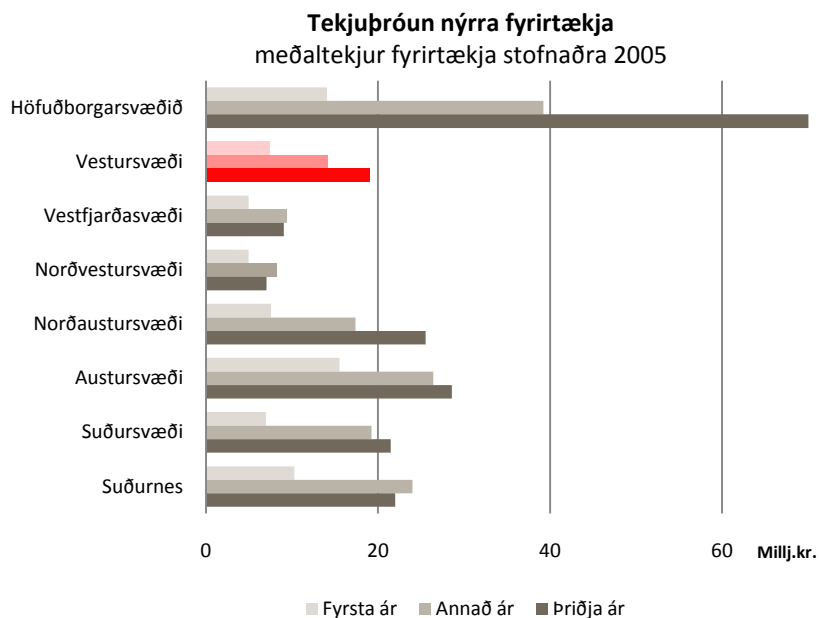
10.3 Aðrir æskilegir en ekki fyrirbyggjandi árangursmælikvarðar fyrir nýsköpun

- Hlutfall nýstofnaðra fyrirtækja
- Fjárfesting innlendra nýsköpunarfjárfesta

11 Frumkvöðlar

11.1 Tekjuþróun nýrra fyrirtækja

Í neðangreindri mynd má sjá hvernig meðaltekjur þróast hjá fyrirtækjum sem stofnuð voru árið 2005. Samkvæmt þessum gögnum virðast fyrirtæki á svæðinu fara fremur hægt af stað en hafa nokkuð jafnan og hægan vöxt.

Heimild: Ríkisskattstjóri

11.2 Aðrir æskilegir en ekki fyrirbyggjandi árangursmælikvarðar fyrir frumkvöðla

- Fjöldi nýrra vara og/eða þjónustu sem skapast í verkefnum vaxtarsamnings
- Fjöldi nýrra vara/þjónustu sem komast í útflutning
- Fjöldi einkaleyfaveitinga á svæðinu

Virknir opinberrar þjónustu

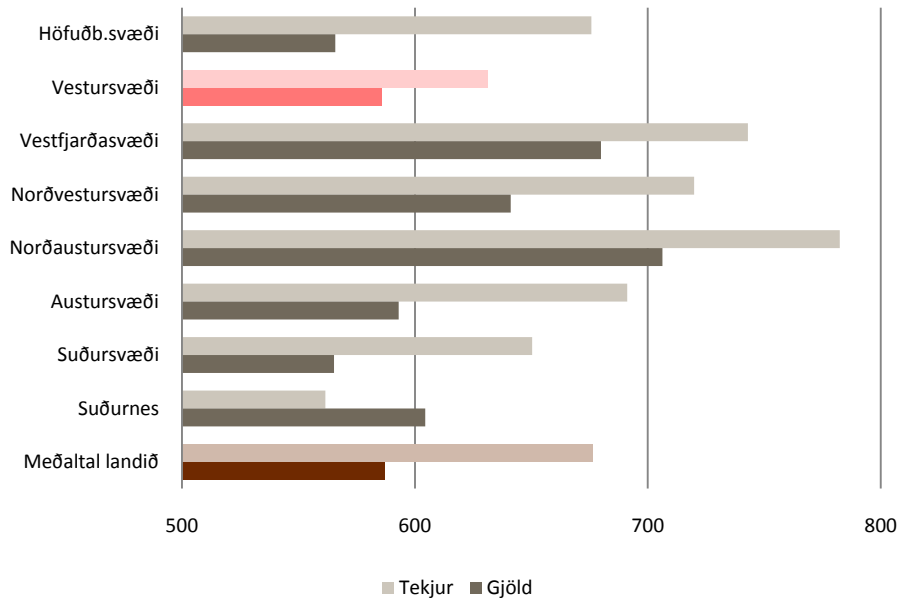
Ekki eru fyrirbyggjandi mælingar á virkni opinberrar þjónustu á Vestursvæði en æskilegt væri að mæla samkvæmt neðangreindum árangursvísimum.

- Mat á frammistöðu landshlutaþjónustu
- Frammistaða Byggðastofnunar
- Frammistaða héraðssambanda
- Frammistaða vaxtarsamninga
- Frammistaða atvinnuþróunarfélaga
- Samsetning ríkisútgjalda (sérgreina stofnkostnað)
- Biðtími eftir hjúkrunarheimilisplássi

13 Ástand hagkerfisins

13.1 Afkoma sveitarfélaga á svæði

Afkoma sveitarfélaga per íbúa eftir svæðum - 2008

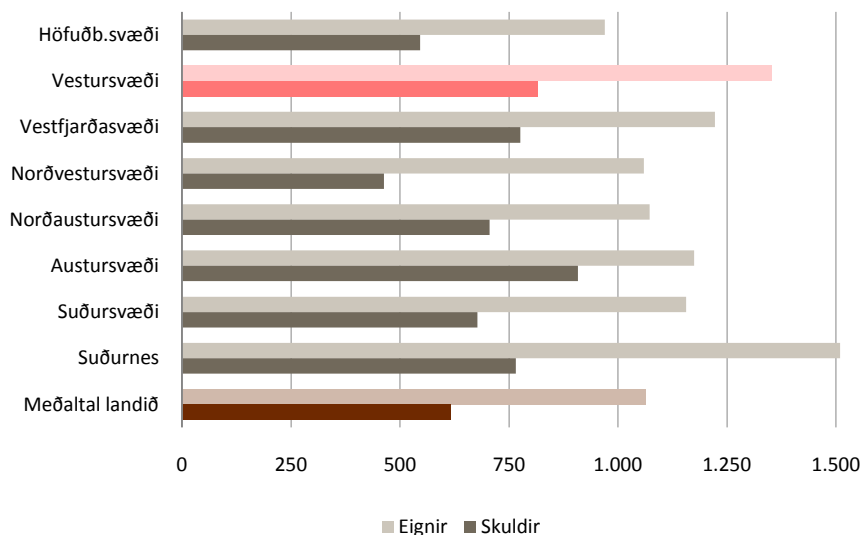

Heimild: Samband Sveitarfélaga

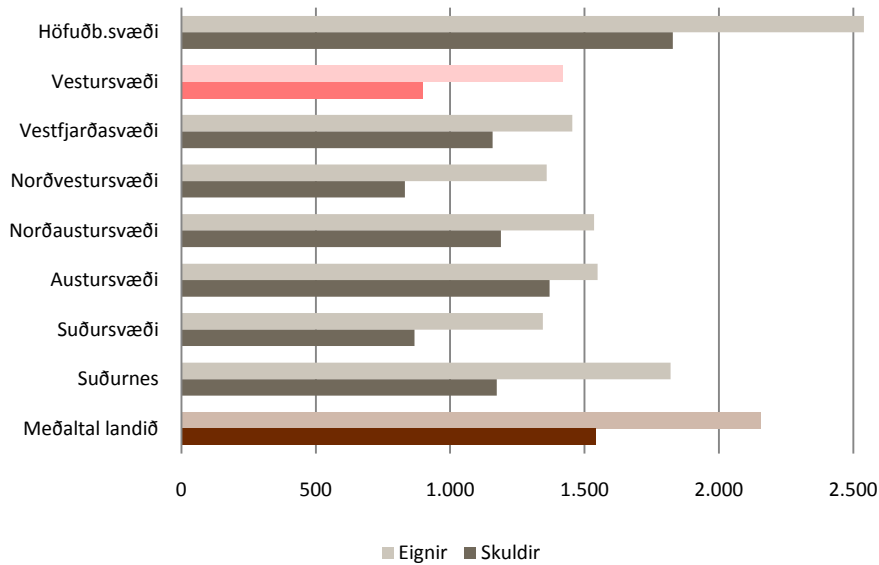
Á mynd 13.1 er sýnt hve háar tekjur sveitarfélaga á viðkomandi svæðum eru að meðaltali á íbúa. Einnig sýnir myndin rekstrargjöld (laun og annan rekstrarkostnað) fyrir sveitarfélögin. Samkvæmt þessari mynd eru tekjur og gjöld á hvern íbúa hæst í Norðaustursvæði. Tekjur umfram gjöld (mismunur) er mestur á Höfuðborgarsvæðinu og kostnaður á íbúa er lægstur á Höfuðborgarsvæðinu og Suðursvæði. Af fjárhæðum ársins 2008 skera Suðurnes sig úr með gjöld umfram tekjur.

13.2 Eignir og skuldir sveitarfélaga per íbúa, samtals fyrir svæði

Efnahagur sveitarfélaga per íbúa eftir svæðum 2008

Efnahagur sveitarfélaga (samstæða) per íbúa, eftir svæðum 2008

Heimild: Samband sveitarfélaga

Í myndum hér að framan er dregin fram eigna- og skuldastaða sveitarfélaga á einstökum svæðum reiknuð á hvern íbúa. Annars vegar er sýnd staða sveitarsjóða en hins vegar samanlagðar eignir og skuldir sveitarfélaga og fyrirtækja þeirra. Sé horft til efnahags í heild með fyrirtækjum sveitarfélaganna eru skuldir á hvern íbúa hæstar á Höfuðborgarsvæðinu en því næst á Austursvæði. Mest hrein eign (eignir umfram skuldir) er einnig á Höfuðborgarsvæðinu en Suðurnes koma fast á eftir.

13.3 Aðrir æskilegir en ekki fyrirliggjandi árangursmælikvarðar fyrir ástand hagkerfisins

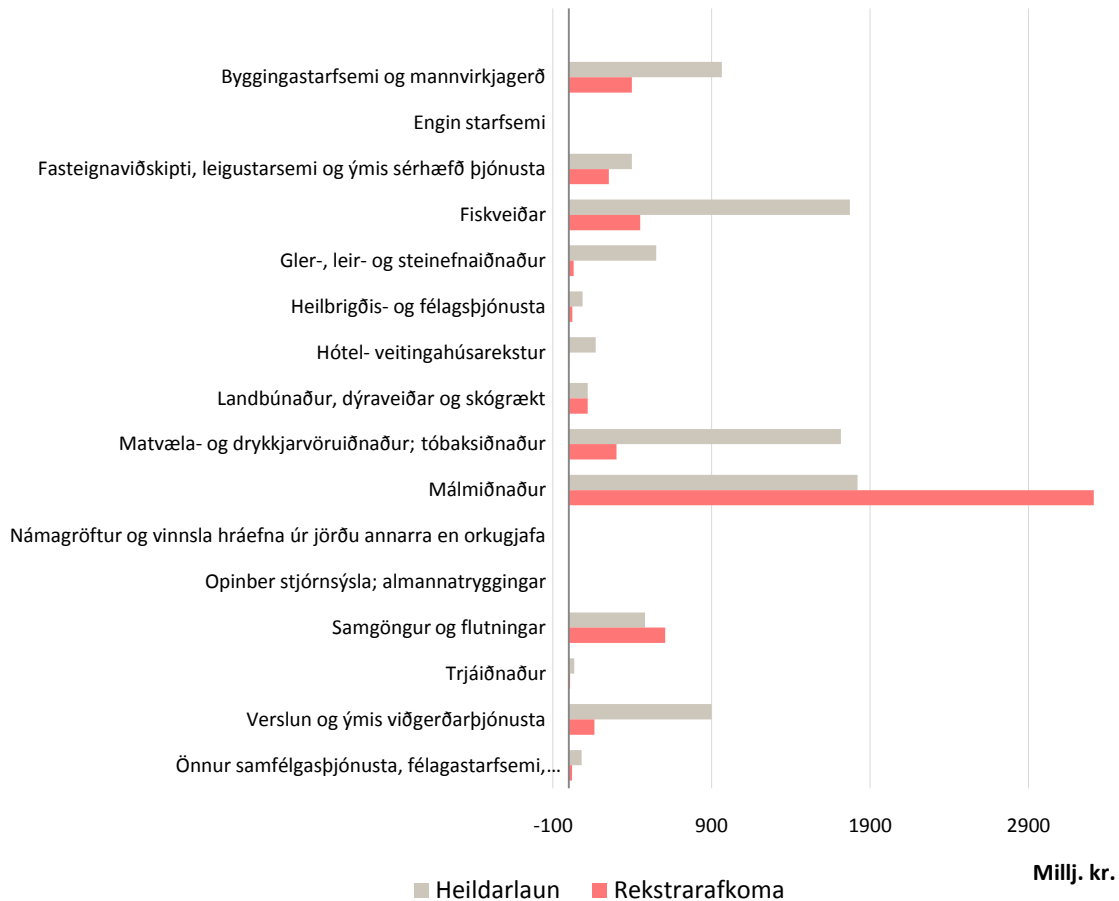
- Ráðstöfunartekjur eftir landshlutum
- Þróun hreinna gjaldeyristekna

14 Rekstur og árangur fyrirtækja

14.1 Verðmætasköpun atvinnugreina

Hér er sýnd verðmætasköpun eftir atvinnugreinum á Vestursvæði en eingöngu er litið til þeirra fyrirtækja sem eru skráð með lögheimili á svæðinu.

Verðmætasköpun fyrirtækja með lögheimili á svæði - 2004

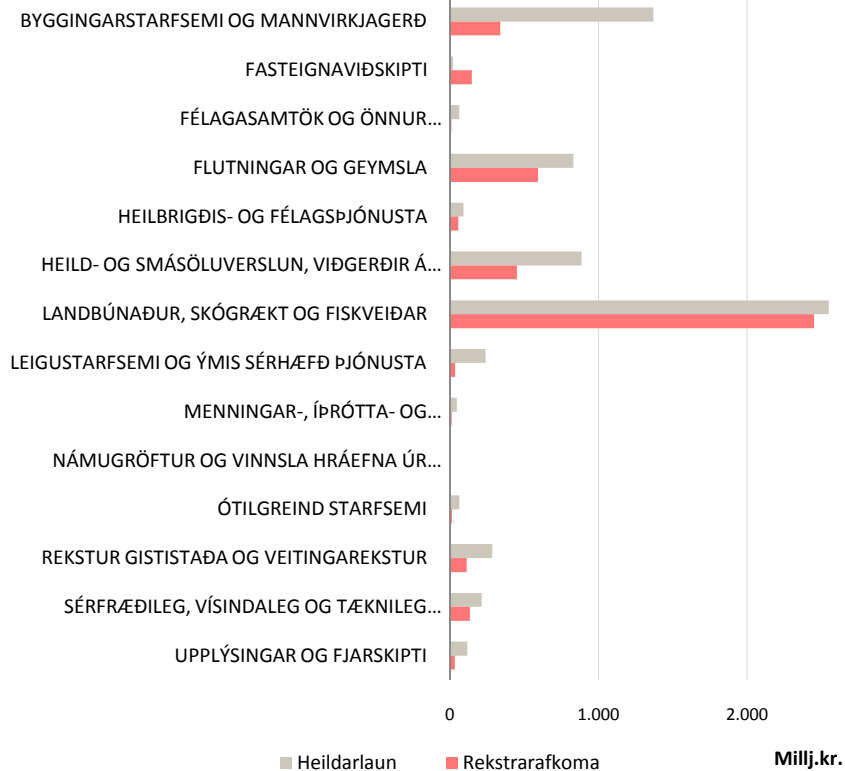

Heimild: Ríkisskattstjóri

Myndir í kafla 14.1. sýna samanburð á verðmætasköpun milli árunna 2004 og 2008 fyrir Vesturland. Það sést vel að undirstaða atvinnulífsins er matvælaframleiðsla, fiskveiðar og málmiðnaður. Hafa þarf í huga að erfitt er að bera tölurnar beint saman vegna breytinga á atvinnugreinaflokkun sem tók gildi 2008.

Á árinu 2008 var neikvæð afkoma í fjármálastarfsemi upp á 16 milljarða króna og launagreiðslur námu 261 milljón króna og á sama tíma varð 17 milljarða hagnaður af framleiðslustarsemi og launagreiðslur tæpir 8 milljarðar króna. Vegna erfiðleika við að lesa úr myndinni fyrir 2008 eru þessi afgerandi þættir teknir út úr samanburðinum.

Verðmætasköpun fyrirtækja með lögheimili á svæði 2008
Án framleiðslu (laun. 8 mkr. afk. 17 mkr.) og fjármála- og
vátryggingastarfssemi (laun 0,3 mkr. og afk. -16 mkr.)

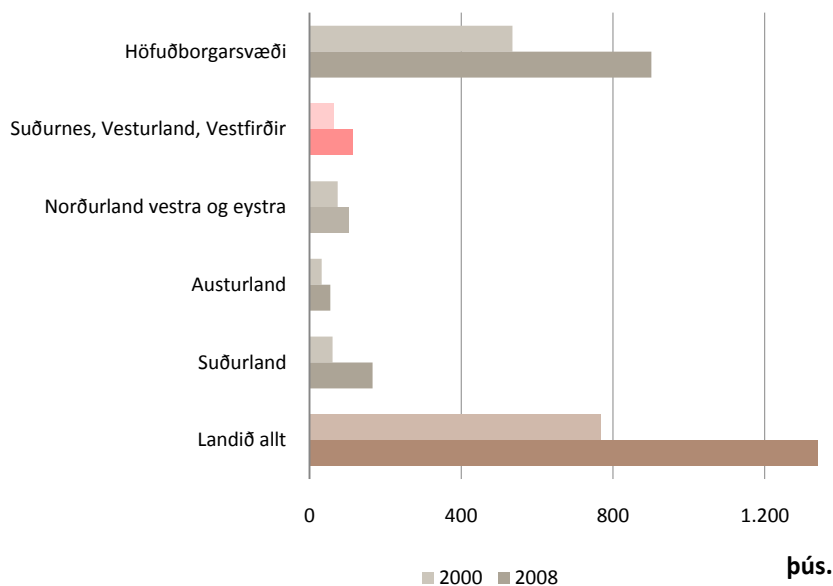

Heimild: Ríkisskattstjóri

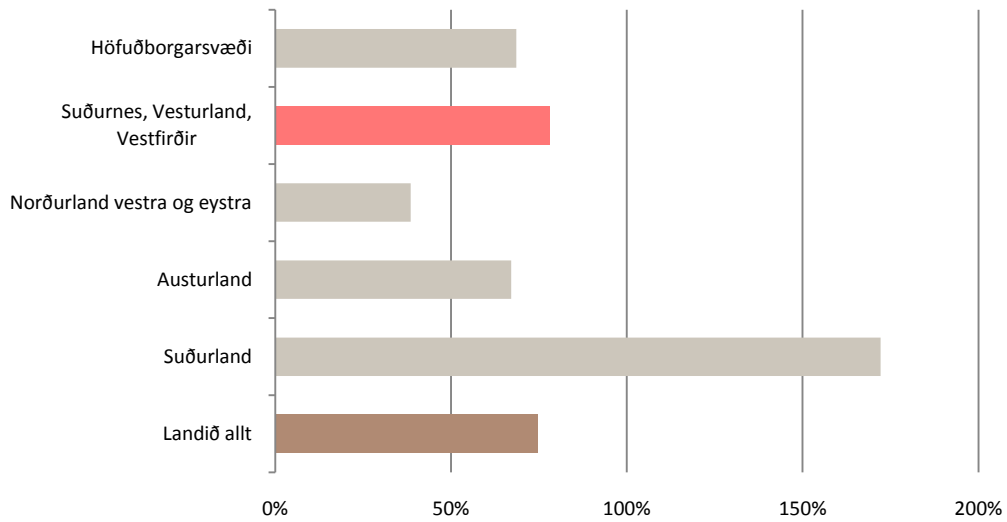
14.2 Fjöldi gistinóttá

Ef litið er til gistinóttá á hótélum kemur í ljós að Vesturland nær aðeins litlum hluta af heildarfjölda gistinátta á hótélum landsins, en þó hefur nokkur aukning orðið frá árinu 2008 eins og landinu öllu.

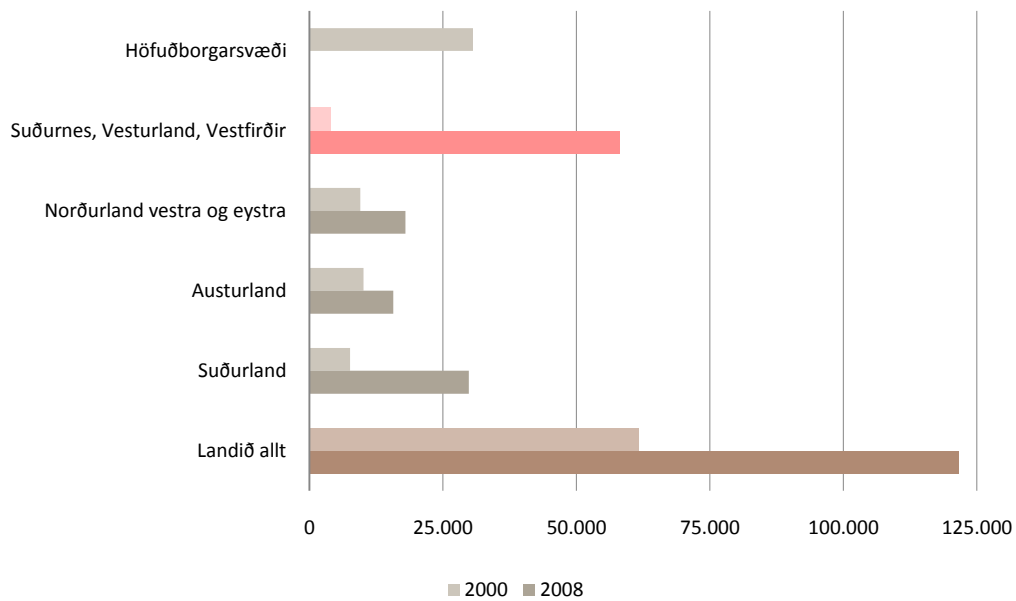
Fjöldi gistinóttá á hótélum eftir landssvæðum 2000 og 2008

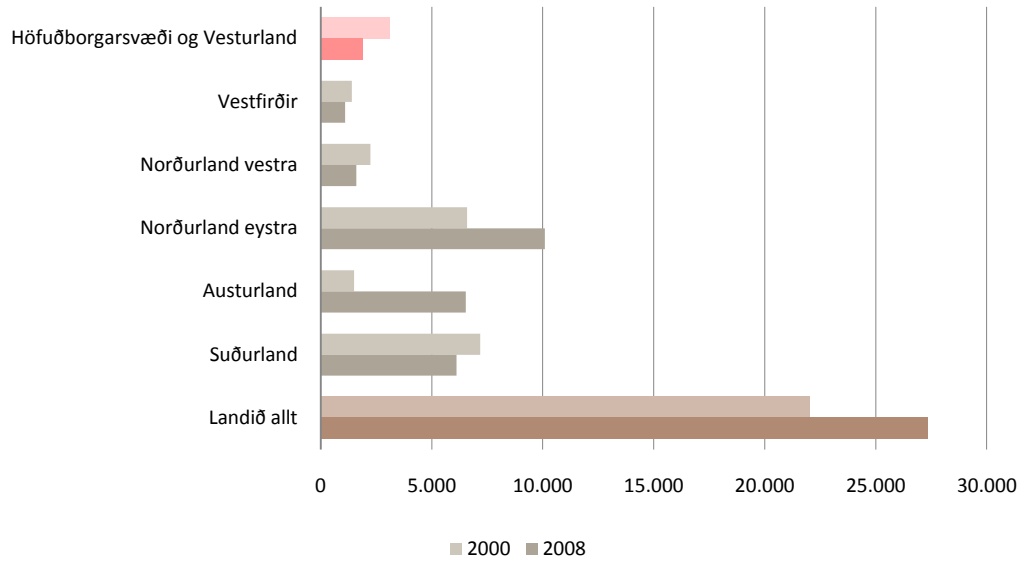
Aukning gistinguáttu á hótélum frá 2000 til 2008

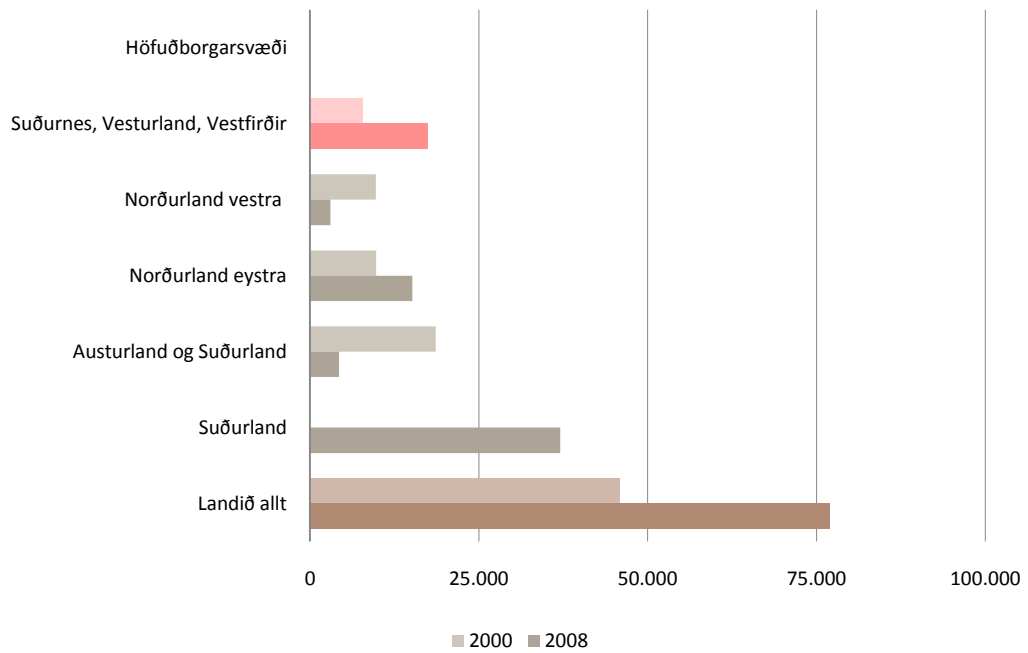
Fjöldi gistinguáttu á farfuglaheimilum eftir landssvæðum 2000 og 2008

Fjöldi gistinguáttá á svefnpokagististöðum eftir landssvæðum 2000 og 2008

Fjöldi gistinguáttá í orlofsbyggðum eftir landssvæðum 2000 og 2008

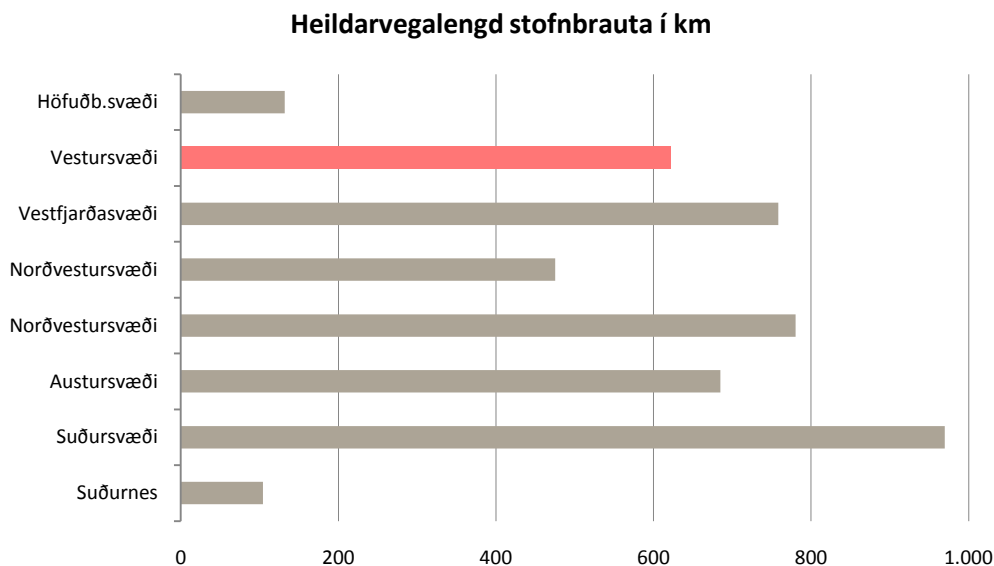

Heimild: Hagstofa Íslands

15 Samgöngur og tækni

15.1 Fjarlægðir innan svæðis

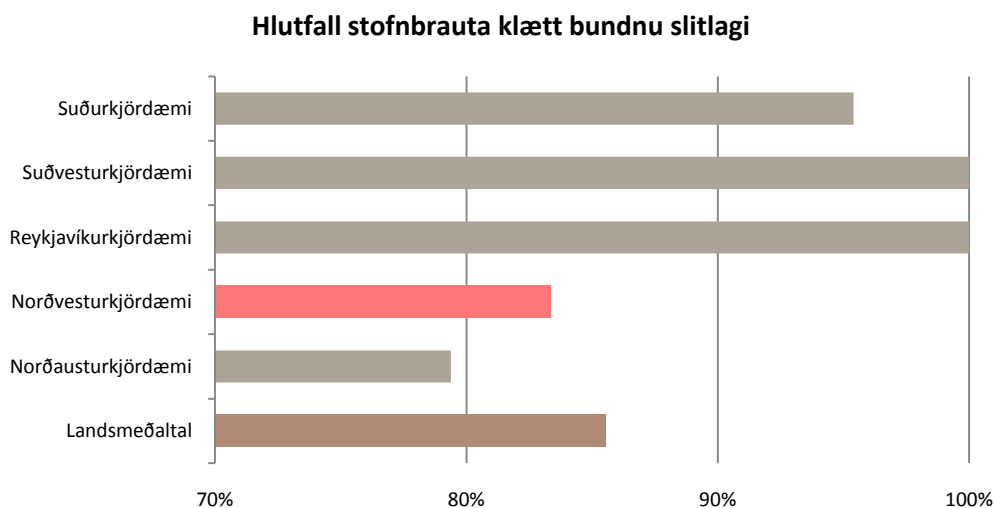
Samkvæmt upplýsingum unnum af Vegagerð ríkisins er heildarumfang stofnbrauta innan Vestursvæðis um 621 km. að lengd.

Heimild: Vegagerð ríkisins

15.2 Hluti stofnbrauta malbikaðir

Samkvæmt neðangreindri mynd er um 83% stofnbrauta í Norðvesturkjördæmi klæddar bundnu slitlagi. Upplýsingar þessar eru frá Vegagerð ríkisins.

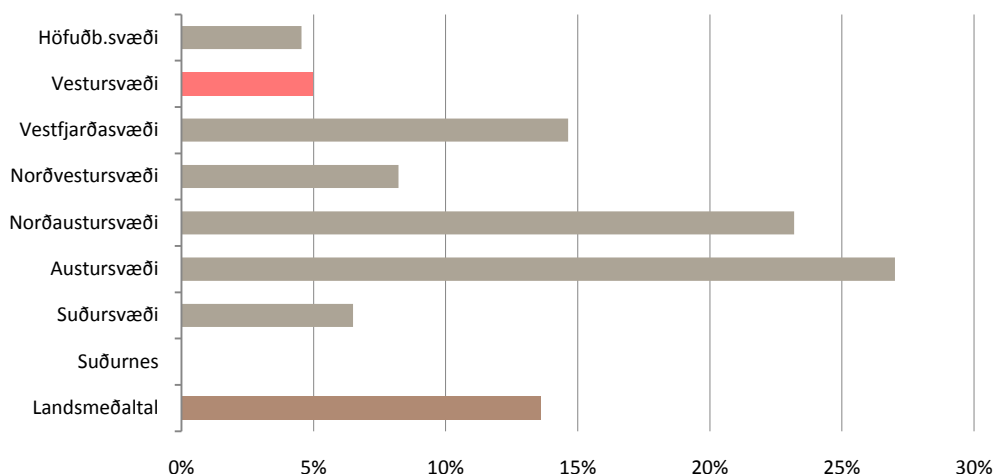

Heimild: Vegagerð ríkisins

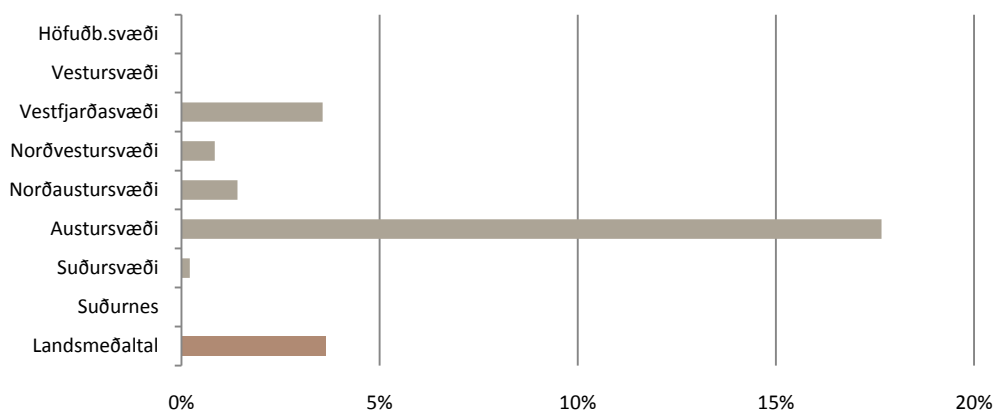
15.3 Hlutfall stofnbrauta yfir 200m og 400m hæð

Hlutfall fjallvega á Vestursvæði er ekki mjög hátt í samanburði við aðra landshluta þar sem rúmlega 5% af stofnbrautum eru í yfir 200 metra hæð og engar stofnbrautir eru yfir 400m hæð.

Hlutfall stofnbrauta yfir 200 m hæð

Hlutfall stofnbrauta yfir 400 m hæð

Heimild: Vegagerð ríkisins

15.4 Fjöldi lokunardaga á ári

Þar sem mikið er um stofnbrautir í mikilli hæð er hætta á að loka þurfi lykilvegum vegna veðurs, það á ekki við á Vestursvæði. Neðangreind tafla sýnir hlutfall lokunar á helstu leiðum á Vestursvæði.

Vestursvæði		Leið lokuð, % af 365 dögum				
		2004	2005	2006	2007	2008
1 Hringvegur	Holtavörðuheiði	0%	0%	0%	0%	0%
54 Snæfellsnesvegur	Fróðárheiði	1%	1%	0%	0%	0%
60 Vestfjarðavegur	Svínadalur	0%	0%	0%	0%	0%

Heimild: Vegagerð ríkisins

15.5 Aðgengi íbúa að þráðbundnum og/eða þráðlausum háhraðanettengingum

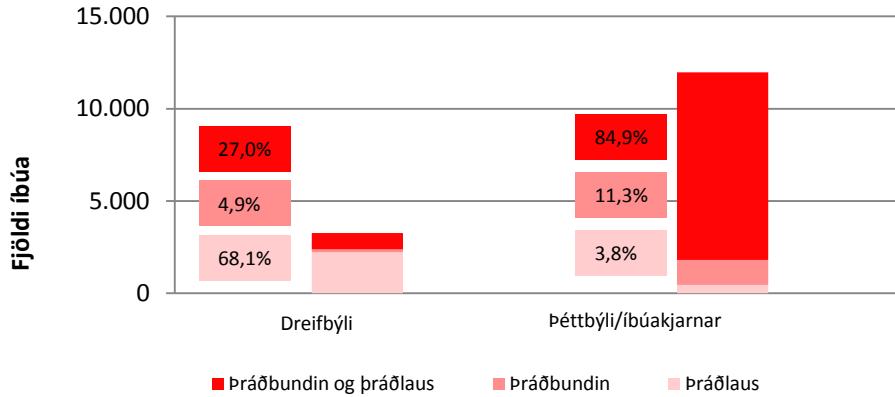
Öll lögheimili á Vestursvæði munu eiga kost á háhraðanettengingu í lok árs 2010. Ýmist er um þráðbundnar og/eða þráðlausar tengingar að ræða.

Með þráðbundnum tengingum er fyrst og fremst tekið mið af aðgengi að ADSL yfir koparheimtaugar/símalínur. Nokkuð mörg lögheimili í stærstu þéttbýliskjörnum og einstaka lögheimili í dreifbýli eiga kost á ljósleiðaratengingu en kortlagning þeirra liggur ekki fyrir á þessari stundu og er hér aðallega miðað við aðgengi að ADSL. Hér er ekki er gerður greinarmunur á afköstum, gæðum eða þjónustuframboði mismunandi ADSL- eða ljósleiðaratenginga.

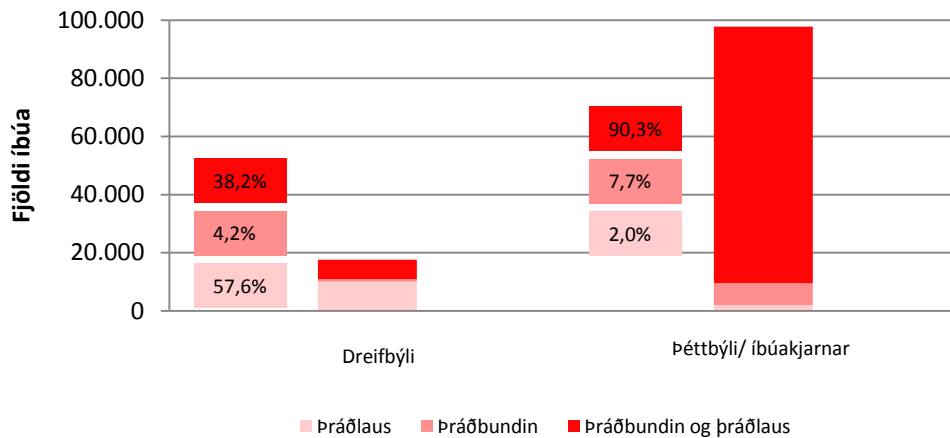
Með þráðlausum háhraðanettengingar er átt við að samband lögheimilis og sendistöðvar/sendis er þráðlaust yfir radiókerfi sem getur verið 3G-, WiMax-, WiFi- eða gervihnattarkerfi. Hér er ekki gerður greinarmunur á mismunandi afköstum, gæðum eða þjónustuframboði mismunandi radiótækni.

Á eftirfarandi myndum sést (1) aðgengi íbúa á Vestursvæði í dreifbýli og íbúakjörnum að þráðbundnum og/eða þráðlausum háhraðaáðgangskerfum í samanburði við (2) meðaltal fyrir landssvæðin utan höfuðborgarsvæðisins annars vegar og (3) meðaltal fyrir allt landið hins vegar.

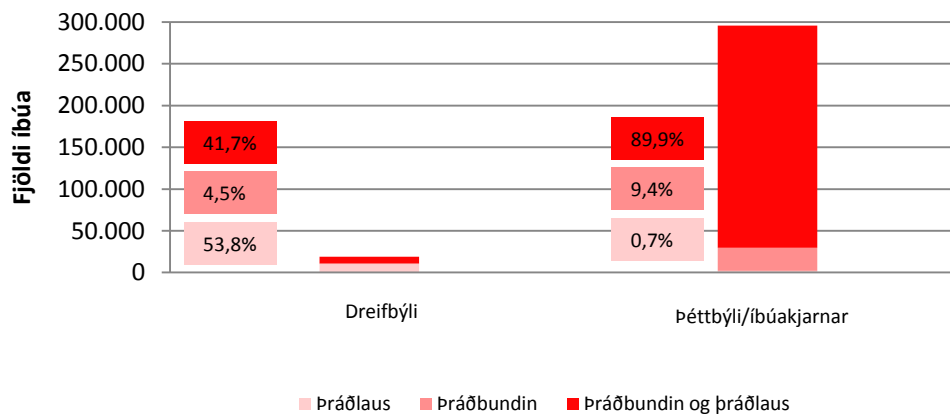
Vestursvæði

Landið utan höfuðborgarsvæðis

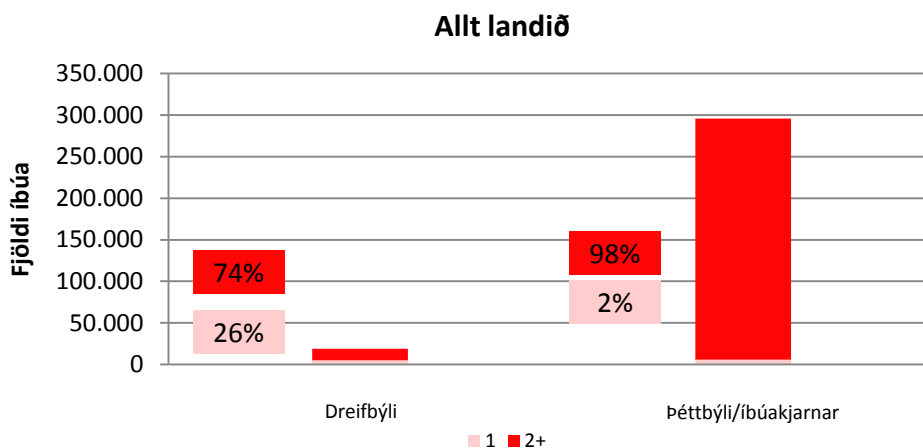
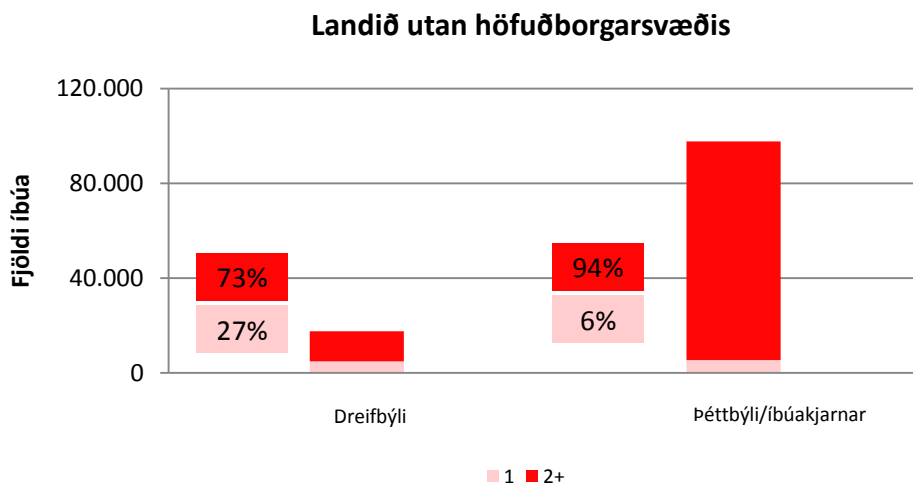
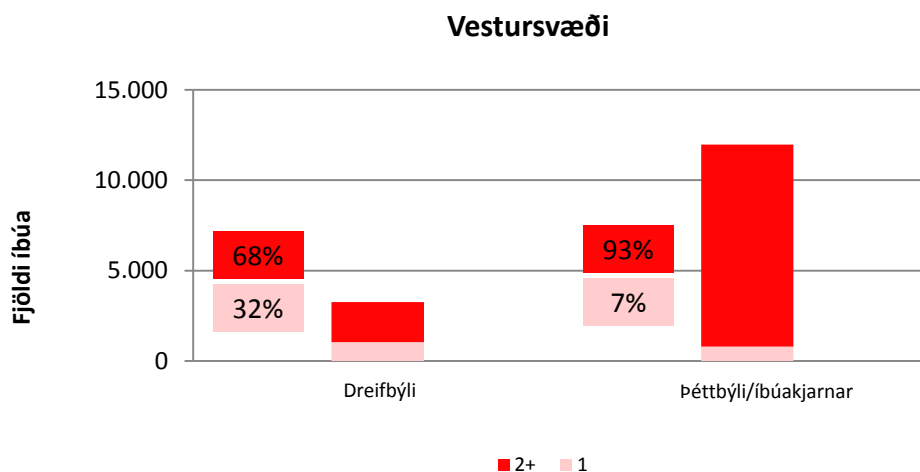
Allt landið

15.6 Samkeppni milli háhraðaáðgangskerfa

Eftirfarandi er greining á fjölda háhraðaáðgangsnetna sem lögheimili í dreifbýli og í íbúakjörnum á Vestursvæði hafa aðgang að í lok árs 2010. Fjöldi og útbreiðsla áðgangsnetna gefur vísbendingu um valmöguleika íbúanna og þ.a.l. hvort um sé að ræða samkeppni milli áðgangsnetna.

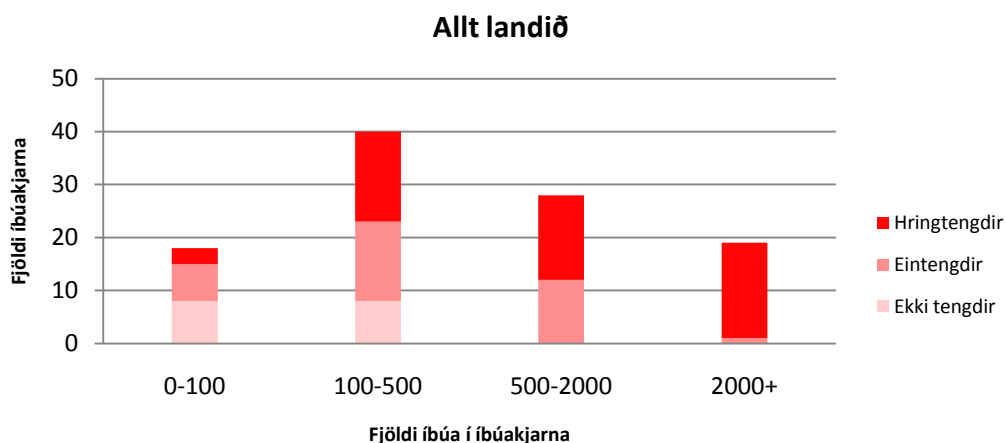
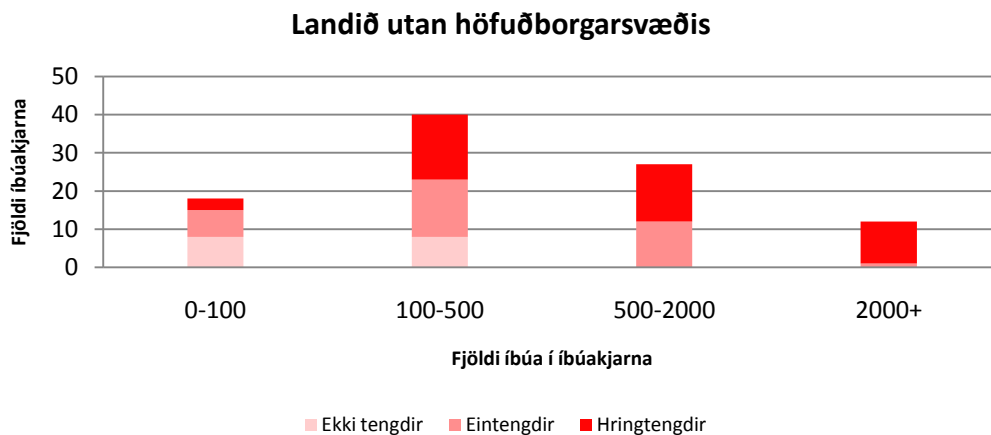
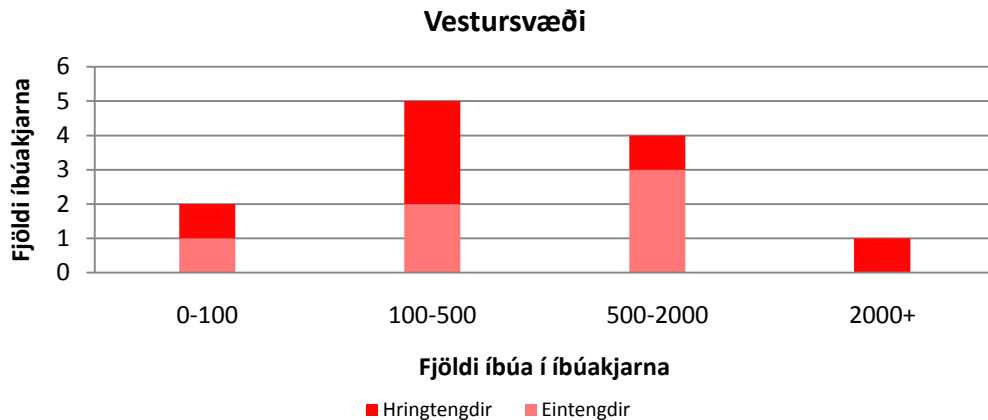
Á eftirfarandi myndum sést (1) aðgengi íbúa á Vestursvæði að einu eða fleiri háhraðaáðgangsnetum óháð því hvort um sé að ræða þráð- eða þráðlausar tengingar í samanburði við (2) meðaltal fyrir landssvæðin utan höfuðborgarsvæðisins annars vegar og (3) meðaltal fyrir allt landið hins vegar.

15.7 Ljósleiðarastofntengingar þéttbýlis/íbúakjarna við grunnnetið

Eftirfarandi er greining á því hvort íbúakjarnar á Vestursvæði séu eintengdir eða (tví)hringtengdir með ljósleiðara inn á ljósleiðaragrunnnetið. Íbúakjarnar eru hér flokkaðir eftir fjölda íbúa; færri en 100, 100-500, 500-2.000 og yfir 2.000. Íbúakjarnar geta ýmist verið án ljósleiðaratengingar við grunnnetið, tengdir með 1 ljósleiðara og þá oftast á varasambandi yfir örbylgju/kopar eða að þeir eru tengdir með 2 eða fleiri ljósleiðurum þá eftir sitt hvorri lagnaleiðinni svo að minna máli skiptir fyrir uppitíma og afköst fjarskiptaþjónustu í íbúakjarnanum þó að annar ljósleiðarinn bili tímabundið.

Á eftirfarandi myndum sést (1) aðgengi íbúakjarna á Vestursvæði að ljósleiðarastofntengingum við grunnnetið í samanburði við (2) meðaltal fyrir íbúakjarna utan höfuðborgarsvæðisins og (3) meðaltal fyrir allt landið.

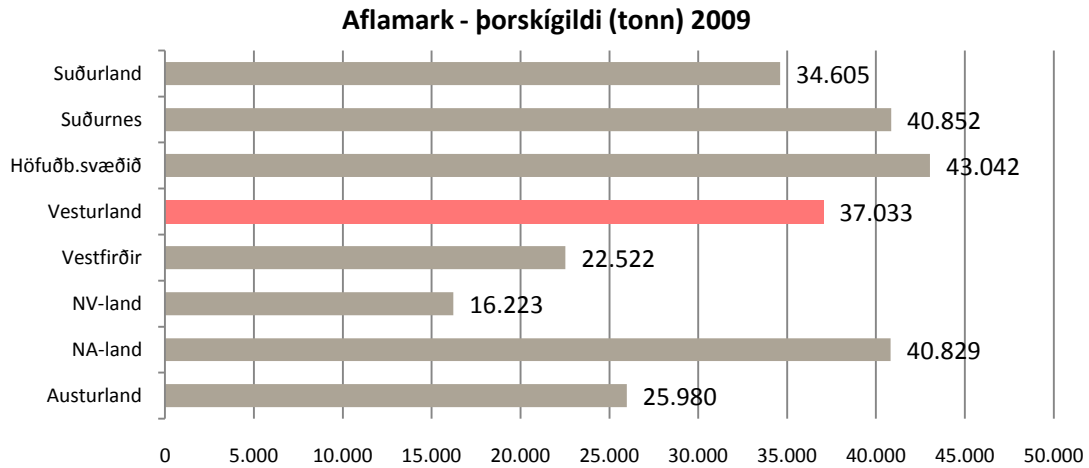
15.8 Aðrir æskilegir en ekki fyrirbyggjandi árangursmælikvarðar fyrir samgöngur og tækni

- Mat á gæðum samgangna

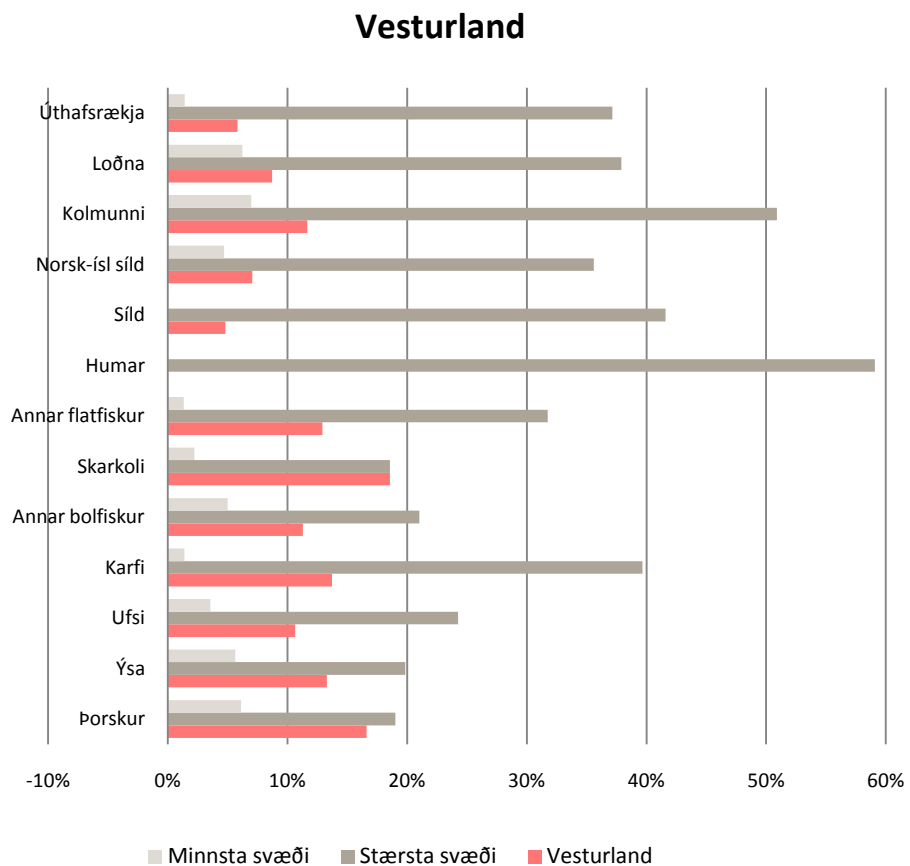
16 Auðlindir

16.1 Skipting á veiðiheimildum

Aðilar á Vestursvæði ráða yfir 14,8% af þorskígildiskvótaúthlutun eða um 37.033 tonnum

Heimild: Fiskistofa

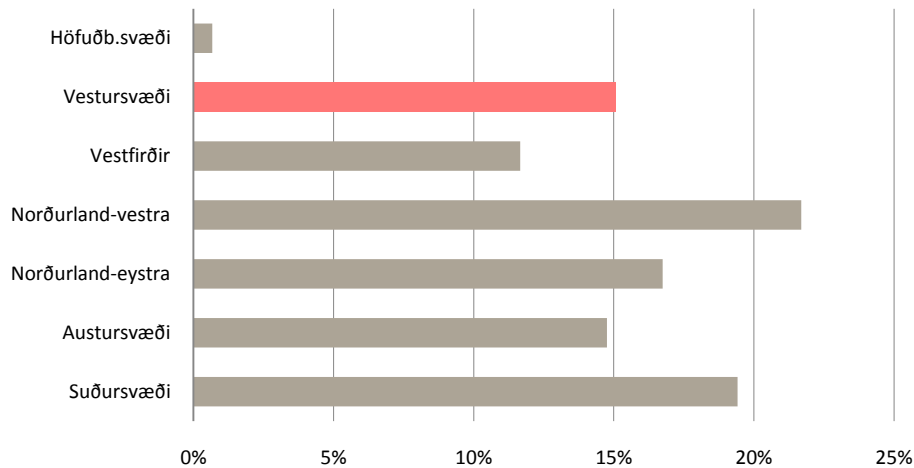
Heimild: Fiskistofa

Þegar horft er til bæði hlutdeildar Vestursvæðis í samanburði þau svæði sem hafa mesta og minnsta hlutdeild í einstökum fiskitegundum má sjá að hlutfallslega er staða svæðisins sterkust í skarkola og þorski.

16.2 Skipting greiðslumarks í sauðfé

Vesturland er fjórða stærsta sauðfjárræktarsvæðið með um 15% af heildargreiðslumarki sem fer til aðila á svæðinu.

**Skipting greiðslumarks í sauðfjárafurðum eftir svæðum
2006**

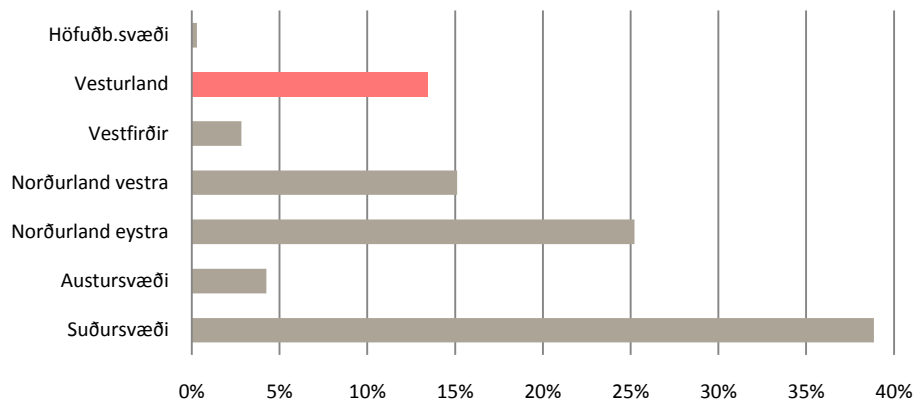

Heimild: Bændasamtök Íslands

16.3 Skipting greiðslumarks í mjólk

Mjólkurframleiðsla á Vesturlandi er fjórða mest á landsvísu eða um 13% af heildarframleiðslu.

**Greiðslumark mjólkur - skipting eftir svæðum
2010**

Heimild: Bændasamtök Íslands

16.4 Afkoma bóa

Neðangreind tafla sýnir stærðir úr búreikningum bóa eftir svæðum.

Rekstraryfirlit eftir landshlutum, kúa- sauðfjár- og blönduð bú								
	Meðaltal	Vesturland	Vestfirðir	Norðurland vestra	Norðurland eystra	Austurland	Suðurland	
Fjöldi reikninga	249	20	21	57	89	5	57	
Fjöldi mjólkurkúa	26	26	6	22	30	23	32	
Fjöldi vetrarfóðraðra kinda	178	217	264	224	131	182	161	
Innvegnir mjólkurlítrar	132.232	139.562	27.381	118.885	146.983	109.582	160.589	
Innvegið kindakjöt kg.	4.001	4.080	5.912	5.060	3.383	5.216	3.071	
Magn heys í FE	184.799	198.909	107.595	161.674	190.927	160.008	223.985	
Fjöldi lamba til nytja	255	313	394	338	180	235	221	
Stærð túna, ha	46	51	33	49	42	46	54	
Mánaðarverk	21	20	15	20	23	17	20	
Greiðslumark í lítrum mjólkur	124.398	132.630	27.300	114.953	137.588	97.437	148.497	
Greiðslumark í kg kindakjöts	2.882	1.949	5.138	3.179	2.056	3.007	3.360	
Búgreinatekjur	17.730	18.035	8.514	17.480	18.434	14.233	20.474	
Aðrar tekjur af reglul. starfsemi	641	906	294	527	443	427	1.117	
Breytilegur kostnaður	6.897	7.643	2.668	7.196	6.721	5.132	8.324	
Framlegð	11.473	11.299	6.139	10.811	12.156	9.529	13.267	
Hálffastur kostnaður	5.288	5.665	2.768	5.082	5.744	5.117	5.593	
Afskriftir	3.422	4.742	1.448	3.595	3.145	1.568	4.109	
Fjármagnsliðir	20.123	21.688	7.387	22.635	17.559	11.634	26.503	
Óreglulegar tekjur	353	235	272	541	376	240	211	
Hagn f. afskr. Fjárml og óreglul. Tekjur	6.185	5.633	3.371	5.728	6.412	4.412	7.674	
Hagnaður/Tap	- 17.007	- 20.562	- 5.193	- 19.961	- 13.916	- 8.550	- 22.727	
Hagn/(tap) 0-búgreina	70		88	155	31		68	

Hlutfall af heildartekjum								
	Meðaltal	Vesturland	Vestfirðir	Norðurland vestra	Norðurland eystra	Austurland	Suðurland	
Búgreinatekjur	94	94	93	94	96	96	94	
Breytilegur kostnaður	37	40	29	39	35	34	38	
Framlegð	61	59	67	58	63	64	61	
Hálffastur kostn.	28	30	30	27	30	34	26	
Afskriftir	18	25	16	19	16	11	19	
Fjármagnsliðir	107	113	81	121	91	78	121	
Óreglulegar tekjur	2	1	3	3	2	2	1	
Hagnaður/tap	- 91	- 107	- 57	- 107	- 72	- 57	- 104	

Heimild: Hagþjónusta Landbúnaðarins

16.5 Fjöldi gripa

Sauðfjár- og nautgriparækt eru stórar greinar auk þess sem Vestursvæði er þriðja stærst í fjölda hrossa.

Fjöldi gripa eftir landssvæðum 2008											
	Nautgripir	Mjólkurkúr	Kálfar og kvígur	Sauðfé alls	Ær	Hestar	Geitur	Svín	Hænur	Minkar	Refir
Höfuðborgarsvæðið	1.470	473	841	4.395	3.421	9.273	14	1.835	120.281	3.102	2
Suðurnes											
Vesturland	8.835	3.442	5.214	76.977	60.791	9.721	179	644	421		
Vestfirðir	2.385	884	1.474	47.620	37.787	930			147		
Norðurland-vestra	10.343	3.620	6.384	101.549	79.974	19.087	91		3.614	15.785	3
Norðurland-eystra	16.313	6.322	9.754	71.980	56.674	7.122	88	585	13.303	3.870	2
Austurland	3.904	1.367	2.494	74.387	58.286	2.933	44	12	6.500	4.940	105
Suðurland	25.420	9.396	15.560	78.848	61.598	26.578	33	1.142	37.591	14.260	4
Samtals	68.670	25.504	41.721	455.756	358.531	75.644	449	4.218	181.857	41.957	116

Heimild: Bændasamtök Íslands

16.6 Fjöldi bújarða eftir svæðum

Alls eru 952 jarðir á Vesturlandi en um 35% þeirra eru í eyði og virðist svipað hlutfall vera víðar á landinu.

Skipting jarða í ábúð og eyðijarðir eftir landshlutum 2003

	Jarðir alls	Eyðijarðir	Ábúðarjarðir	Tví- eða	
				Einbýlisjarðir	fleirbýlisjarðir
Höfuðborgarsvæðið	230	92	138	126	12
Suðurnes	124	74	50	44	6
Vesturland	952	336	616	474	142
Vestfirðir	634	370	264	229	35
Norðurland-vestra	966	324	642	525	117
Norðurland-eystra	1.116	322	794	632	162
Austurland	807	308	499	428	72
Suðurland	1.621	419	1.202	1.004	199
Samtals	6.450	2.245	4.205	3.462	745

Heimild: Bændasamtök Íslands

16.7 Skipting landbúnaðarframleiðslu í %

Á Vesturlandi vegur æðardúnn þyngst innan miðað við einstaka framleiðsluflokka, í öðru sæti eru svínaafurðir en í þriðja sauðfé. (m.v. stofn til búnaðargjalds).

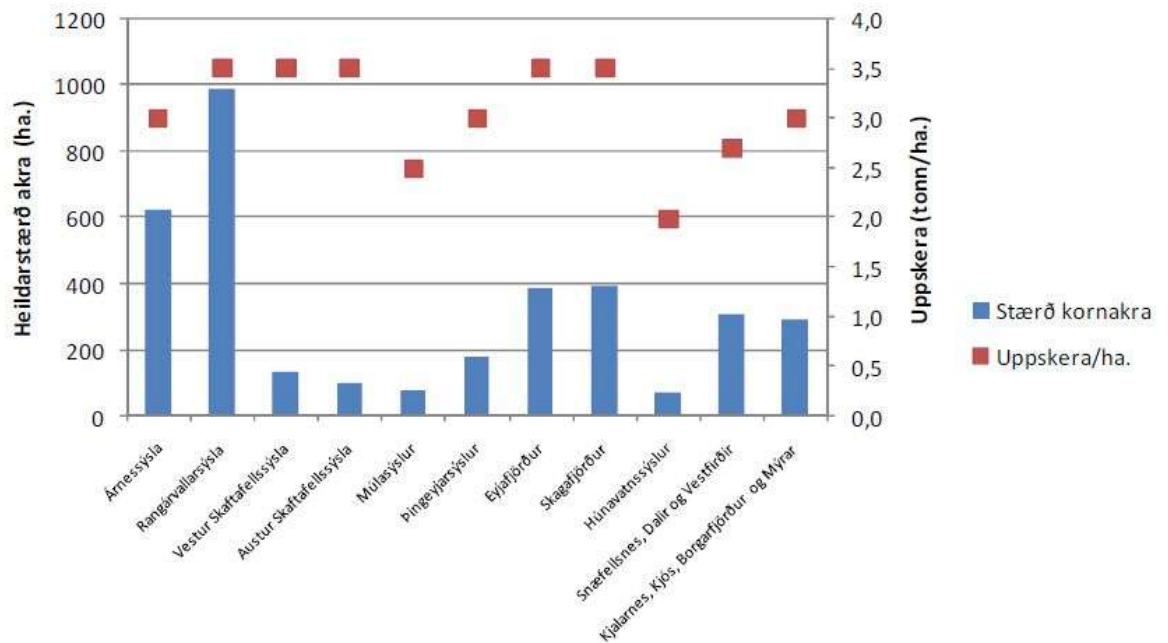
Landbúnaðarframleiðsla 2006

	Höfuðb. svæðið			Norðurland- Norðurland-		Austurland	Suðurland	Samtals
	Vesturland	Vestfirðir	vestra	eystra				
Nautgripir	1,5	12,8	3	14,6	24,8	5,4	37,9	46,9
Sauðfé	0,7	16,6	11,8	21,3	16,7	17,5	15,5	22,1
Hestar	6	5,9	0	20,7	6,3	2,3	58,8	3,2
Svín	51,2	18,8	0	0	17,4	0,5	12,2	5,9
Fuglakjöt	26,8	8,3	0	3,6	0	1,6	59,8	4,2
Egg	80,1	0,9	0	2,4	6,4	1,2	9	2,8
Kartöflur	45	0,8	0	0	8,3	9,9	36	1,9
Gulrófur	0	0	0	0	5,2	10,2	84,5	0,3
og blóm	5,6	4,5	0,1	0,3	6,6	1,6	81,3	8,2
Grávara	7,9	0,2	0,1	40,1	12,5	11	28,3	2,1
Æðardúnn	5,6	20,6	41,9	9,2	12,7	8,6	1,3	0,7
Skógarafurðir	10,1	3,9	12,3	1,5	34	27,2	41,6	0,2
og annað	14,1	15	1,1	12,4	7,6	1,2	48,6	0,7
búgjalds	9,4	12	4,3	13,5	17,9	7,4	35,5	100

Heimild: Bændasamtök Íslands

16.8 Kornrækt – stærð kornakra og meðaluppskera árið 2007

Af meðfylgjandi mynd má árangur af kornrækt eftir svæðum.

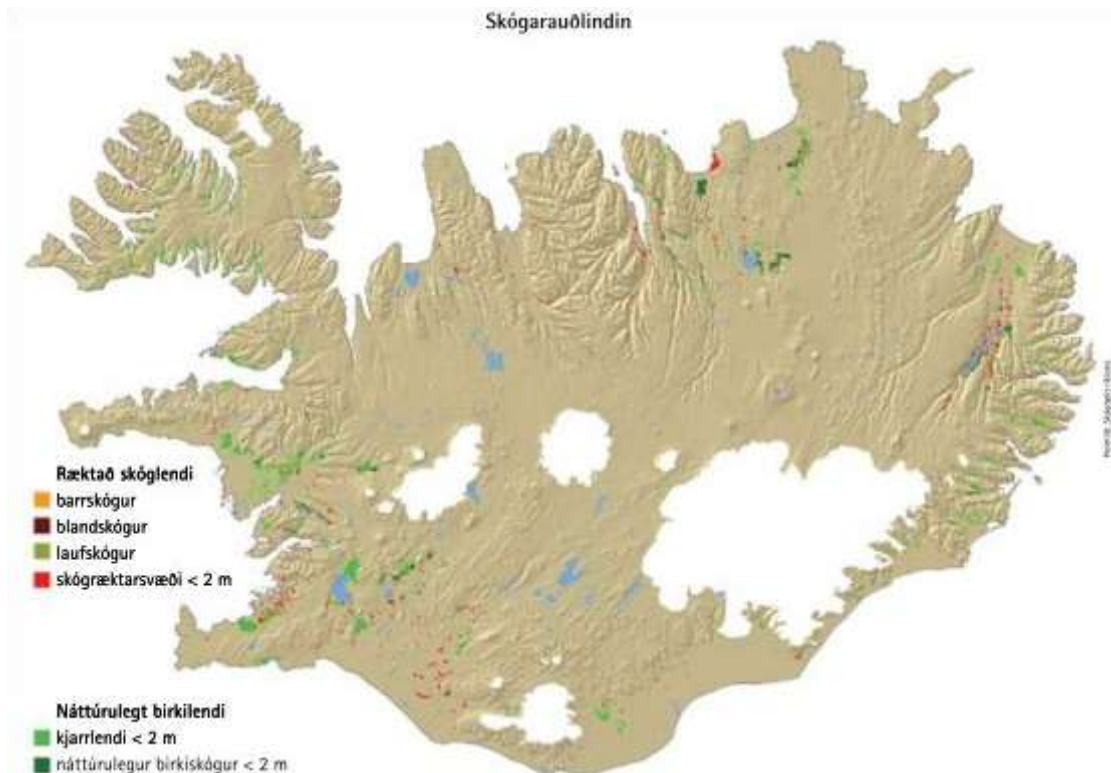

Mynd 4: Stærð kornakra og meðaluppskera á ha. eftir landssvæðum, árið 2007³.

Heimild: Kornrækt á Íslandi – Tækifæri til framtíðar. Sjávarútvegs- og landbúnaðarráðuneytið

16.9 Skógarauðlindin

Talsverð nytjaskógastarfssemi er á Austursvæði og Suðursvæði en sú starfsemi er skemmra á veg komin á öðrum svæðum. Víða á Vesturlandi er verðmætt kjarrlendi.

Heimild: Umhverfi og auðlindir. Umhverfisráðuneytið

16.10 Möguleikar til orkuframleiðslu (vatnsorka, jarðvarmi)

16.10.1 Virkjanakostir vatnsorku

Heimild: Orkustofnun

Í Rammaáætlun er ekki að finna virkjanleg vatnsföll á Vesturlandi en í þeirri áætlun er forgangsraðað þeim kostum sem taldir eru hagkvæmastir.

16.10.2 Aðrir mögulegir vatnsorkukostir

Í þessum hópi eru virkjanir yfirleitt á láglendi eða við hálendisbrún og flestar mun minni en þær sem teknar voru fyrir innan rammaáætlunar.

Mat á stærð og hagkvæmni er því marki brennt að leitast er við að hámarka nýtni rennslisorkunnar fremur en að leita að hagkvæmustu tilhögun. Ennfremur verðu að hafa í huga að þeir staðir voru eingöngu teknir með þar sem rennslisorka virtist geta orðið u.þ.b. 100 GWh/a eða meira.

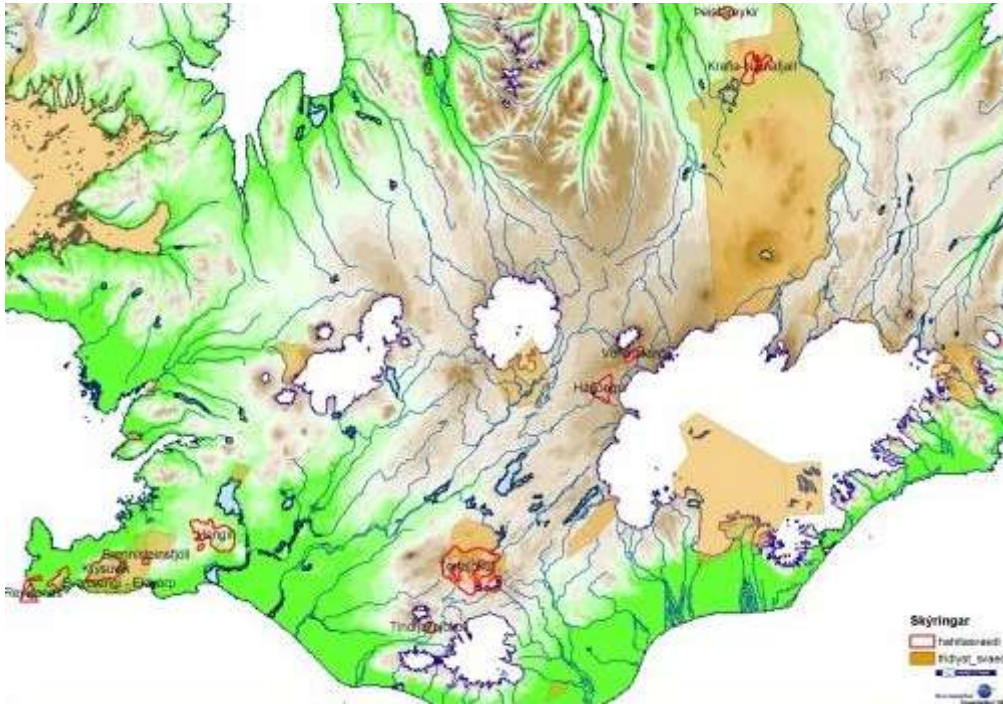
Grímsá úr Reyðarvatni: Lítil virkjun sem ekki ber mikla mannvirkjagerð, og er líklega fremur óhagkvæm. Rennslisorkustig (um 75 GWh/a).

Virkjun Norðlingafljóts: Lítil virkjun sem ekki ber mikla mannvirkjagerð, og er nokkuð örugglega óhagkvæm. Rennslisorkustig (um 100 GWh/a).

Hvítá í Borg. Brúarreykir (Kljáfoss): Forathugun/frumhönnun (140 GWh/a); fremur hagkvæm.

Hvítá í Borg. Norðurreykir: Rennslisorkustig (um 100 GWh/a); líklega fremur hagkvæm.

16.10.3 Háhitasvæði

Heimild: Orkustofnun

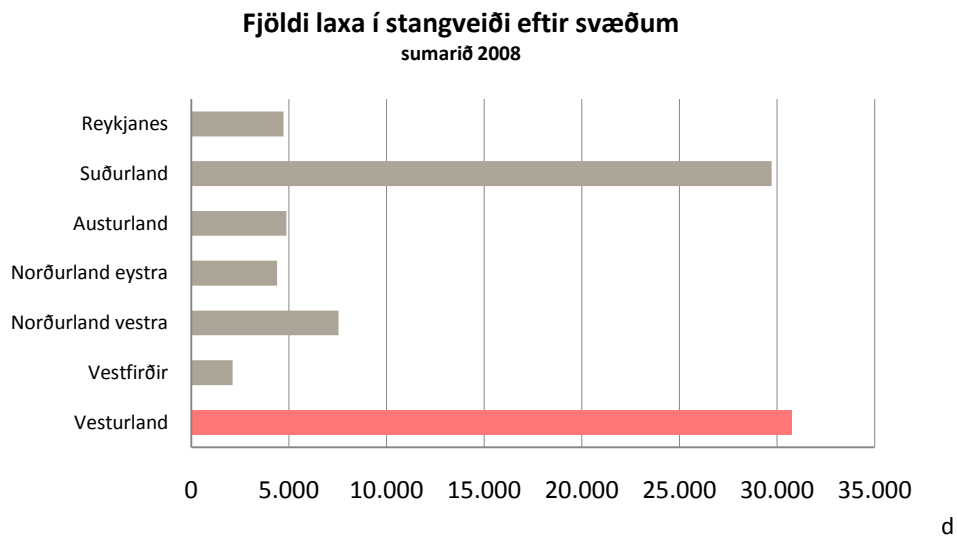
16.10.4 Önnur svæði (ekki bestu kostir)

Stærð háhitasvæða og útbreiðsla í eftirfarandi yfirliti byggist yfirleitt á útbreiðslu ummerkja á yfirborði. Þegar svæðin eru á grunnrannsóknarstigi er mat á afli svæðisins miðað við orku í bergi, þ.e. hversu stór virkjun gæti verið miðað við að nýta þá orku í 50 ár.

Prestahnúkur: Lítið svæði miðað við sýnileg ummerki. Forathugun er hafin. Svæðið er afskekkt og fáfarið.

16.11 Landaðir laxar

Vesturland skilar rúmlega 30 þúsund löxum.

Heimild: Veiðimálastofnun, Lax- og silungsveiðin 2008, Guðni Guðbergsson Júní 2009

16.12 **Aðrir æskilegir en ekki fyrirbyggjandi árangursmælikvarðar fyrir auðlindir**

- Veiddar gæsir
- Veiddar rjúpur

17 Menningarmál, söfn og félagsstörf

17.1 Söfn og menningarsetur

Alls eru 11 söfn starfrækt á Vesturlandi og heimsóttu tæplega 75 þúsund manns þau á árinu 2006 og störfuðu 28 manns þar undir lok ársins en 51 yfir mesta anna tímenn.

2006	Höfuðb.svæði	Vesturland	Vestfirðir	NV-land	NA-land	Austurland	Suðurland	Suðurnes	Alls
Minja- og munasöfn, alls	627.381	74.517	44.903	62.705	108.644	72.478	183.803	87.330	1.261.761
Fjöldi safna	26	11	15	11	17	17	16	7	113
Meðalfjöldi gesta	24.130	6.774	2.994	5.700	6.391	4.263	11.488	12.476	11.166
Byggðasöfn	77.237	29.337	7.003	30.170	28.247	14.645	71.887	38.240	296.766
Fjöldi safna	3	5	1	2	5	3	4	3	26
Meðalfjöldi gesta	25.746	5.867	7.003	15.085	5.649	4.882	17.972	12.747	11.414
Söguminjasöfn	183.694	43.700	31.828	28.749	38.800	28.933	69.546	9.450	434.700
Fjöldi safna	10	5	12	7	8	10	9	1	62
Meðalfjöldi gesta	18.369	8.740	2.652	4.107	4.850	2.893	7.727	9.450	7.011
Listasöfn	349.435	.	5.000	2.500	20.148	700	.	29.640	407.423
Fjöldi safna	10	.	1	1	2	1	.	1	16
Meðalfjöldi gesta	34.944	.	5.000	2.500	10.074	700	.	29.640	25.464
Náttúrusöfn	17.015	1.480	1.072	1.286	21.449	28.200	42.370	10.000	122.872
Fjöldi safna	3	1	1	1	2	3	3	2	16
Meðalfjöldi gesta	5.672	1.480	1.072	1.286	10.725	9.400	14.123	5.000	7.680
Fiskasöfn og dýragarðar	158.212	.	.	1.760	.	.	17.000	.	176.972
Fjöldi safna	1	.	.	2	.	.	1	.	4
Meðalfjöldi gesta	158.212	.	.	880	.	.	17.000	.	44.243
Söfn, setur, sýningar og garðar, alls	785.593	74.517	44.903	64.465	108.644	72.478	200.803	87.330	1.438.733
Fjöldi safna	27	11	15	13	17	17	17	7	124
Meðalfjöldi gesta	29.096	6.774	2.994	4.959	6.391	4.263	11.812	12.476	11.603
Starfsmenn									
Sumar	354	51	26	50	72	45	79	22	699
Árslok	254	28	9	18	27	20	20	15	391
Gestir pr. starfsmann									
Sumar	2.219	1.461	1.727	1.289	1.509	1.611	2.542	3.970	2.058
Árslok	3.093	2.661	4.989	3.581	4.024	3.624	10.040	5.822	3.680

Heimild: Hagstofa Íslands

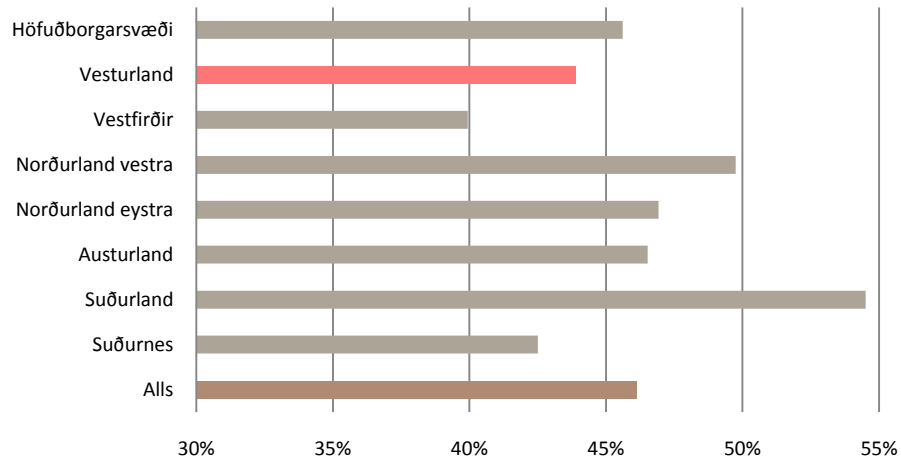
17.2 Menningarsamningar

Árið 2005 var Menningarsamningur Vesturlands undirritaður sem gildi til ársloka 2008 um samstarf menntamálaráðuneytis og samgönguráðuneytis við 17 sveitarfélög á Vesturlandi um menningarmál og menningartengda ferðaþjónustu. Samningurinn var svo framlengdur til ársloka 2009. Nú hefur verið gerður nýr samningur fyrir árin 2010 og 2011. Menningarráð Vesturlands er samstarfsvettvangur sveitarfélaganna og hefur meðal annars það hlutverk að standa fyrir öflugu þróunarstarfi í menningarmálum, úthluta fjármagni til menningarverkefna og verkefna á sviði menningartengdrar ferðaþjónustu á Vesturlandi, jafnframt því að annast framkvæmd samningsins. Sveitarfélögin leggja jafnframt fram fé til sameiginlegra verkefna hvort heldur er með framlögum frá einkaaðilum eða með eigin framlögum. Á árinu 2009 er framlag ríkisins alls 27 mkr. Frá upphafi hefur verið úthlutað alls 248 styrkjum til menningarmála samtals að fjárhæð 91,6 mkr. vegna samningsins á Vesturlandi.

17.3 Þátttaka unglunga í skipulögðu íþróttastarfi

Um 44% barna og unglunga stunda íþróttir á Vesturlandi og er það nærri landsmeðaltalin.

**Hlutfall íþróttaiðkenda á aldrinu 0-19 ára af heildarfjölda
aldurshóps - 2007**

Heimild: Hagstofa Íslands

17.4 Aðrir æskilegir en ekki fyrirbyggjandi árangursmælikvarðar fyrir menningarmál

- Störf við menningartengda starfsemi
- Fjöldi fræðslustarfa
- Þátttaka í menningarstarfi

18 Vaxtarsamningur

Nýr Vaxtarsamningur Vesturlands var undirritaður þann 10. febrúar síðastliðinn.

18.1 Markmið samningsins

Markmið samningsins er að efla nýsköpun og samkeppnishæfni atvinnulífsins á Vesturlandi og auka hagvöxt með virku samstarfi fyrirtækja, háskóla, sveitarfélaga og ríkisins.

Leiðir að þessu markmiði skulu m.a. vera.:

- Efla samstarf fyrirtækja, háskóla og opinberra stofnana um þróun og nýsköpun í þágu atvinnulífsins.
- Þróa áfram og efla klasasamstarf vaxtargreina svæðisins og efla svæðisbundna sérþekkingu á vel skilgreindum styrkleikasviðum.
- Fjölga samkeppnishæfum fyrirtækjum og störfum og efla framboð á vörum og þjónustu.
- Stuðla að útflutningi vöru og þjónustu og gjaldeyrisskapandi starfsemi.
- Nýta möguleika sem skapast með aðild að alþjóðlegum verkefnum.
- Laða að alþjóðlega fjárfestingu og þekkingu.

18.2 Áherslur

Áhersla er lögð á uppbyggingu klasa og framgang rannsókna og þróunar á eftirfarandi sviðum:

- Nýsköpun og tækniþróun sem drifin er áfram af náttúrlegum aðstæðum, öflugum þekkingarsetrum og háskólastarfi á Vesturlandi. Starfsemi þekkingarsetra verði eflað og sérstaklega hugað að tengslum þeirra við atvinnulífið á Vesturlandi.
- Efling og leit að möguleikum sem tengjast starfsemi og þjónustu við stóriðjuna á Grundartanga og leggja skal sérstaka áherslu á þekkingarstarfsemi og dreifingu slíkrar starfsemi.
- Sjálfbær ferðaþjónusta tengd sagnaarfi Vesturlands. Áhersla lögð á samtíðinn náttúruverndar, ferðaþjónustu og menningarstarfs.
- Matvæli og svæðisbundnar auðlindir Vesturlands. M.a. verði stutt við nýjar eldisgreinar á sjó og landi, vöruþróun og markaðssetningu afurða.

Áherslur og markmið geta tekið breytingum vegna stefnumótunar og samþættingu áætlana á grundvelli Sóknaráætlunar 2020.

Fjárlög 2010 – Vestursvæði

19.1 Bein framlög til Vestursvæðis á fjárlögum 2010

Hér eru tilgreind bein fjárfrahlög að undanskildum sameiginlegum verkefnum s.s. almannatrygginga, vegagerðar og þess háttar. Alls nema bein framlög 7,8 milljörðum króna.

Menntun	Ýmis fræðastörf	Sýslumenn	Heilbrigðis- og félagsþjónusta	Ýmislegt
2.367 mkr.	41,2 mkr.	540,7 mkr.	4.645,6 mkr.	181,8 mkr.
Fjölbrautarskóli Vesturlands	Náttúrustofa Stykkishólmi	Sýslumaðurinn á Akranesi	Jaðar Ólafsvík	Eiríksstaðir í Haukadal
Landbúnaðarháskóli Íslands	Snorrastofa	Sýslumaðurinn í Borgarnesi	Höfði Akranesi	Eyrbyggja Sögumiðstöð Gr
Háskólinn á Bifröst	Vernd Breiðafjarðar	Sýslumaður Snæfellinga	Dvalarheimili aldraðra Borgarnesi	Byggðasafnið í Görðum v. Kúttar Sig.
Fjölbrautarskóli Snæfellinga		Sýslumaður í Búðardal	Dvalarheimili aldraðra Stykkishólmi	Galdrasýning á Ströndum
Menntaskóli Borgarfjarðar			Fellaskjól, Grundarfirði	Þjóðtrúarstofa, styrkur til rannsóknarstofnunar og fræðaseturs
Símenntunarstöð á Vesturlandi			Jaðar Ólafsvík	Safnahús í Búðardal
Almannavarna- og björgunarskóli á Gufuskálum			M álefni fatlaðra, Vesturlandi	Bátasafn Breiðafjarðar
			Fellsendi Búðardal	Bjarnarhöfn, sögusetur og hákarlaverkun
			Vistheimilið Bjarg	Byggðasafnið að Görðum
			Heilbrigðisstofnun Vesturlands	Geitfjársetur
				Landbúnaðarsafn Íslands
				Listervélasafnið
				Safn Leifs Eiríkssonar
				Sjávarsafnið í Ólafsvík
				Sjóminjasafnið í Sjómannagarðinum á Hellissandi
				Reykholts hátíð 2010
				Safnahús Borgarfjarðar
				Sturlustofa í Dölum
				Byggðasafnið að Görðum, Akranesi
				Landnámssetur Íslands
				Orgelssjóður, Stykkishólms
				Ungmenna- og tólmundabúðir að Laugum í Sælingsdal
				Vör, Sjávarrannsóknasetur við Breiðafj.
				Vör Sjávarrannsóknasetur í Ólafsvík
				Endurhæfingarhúsið Hver, Akranesi
				Vesturlandsskógar
				Æskulýðsmiðstöð KFUM &K í Vatnaskógi

Heimild: Fjárlög 2010

19.2 Vegaáætlun stofnkostnaður grunnets

Fjármagn sem ætlað er til endurbóta á því sem kallað er grunnnet í vegaáætlun er sýnt í töflunni hér á eftir. Til samanburðar er sýn hver heildaráætlun til grunnetsendurbóta er og hlutfall Vestursvæðis í því fjármagni:

Vegaáætlun, úr skiptingu stofnframkvæmda 2007-2010

Verkefni á Vestursvæði	2007	2008	2009	2010
Hringvegur, um Borgarnes	147	64	26	
Borgarfjarðarbraut			17	181
Uxahryggjavegur			52	31
Snæfellsnesvegur	208	497	488	98
Laxárdalsvegur		53	52	
Svínadalsvegur				52
Leirársveitarveegur	23	74		
Melasveitarvegur				21
Skorradalsvegur	57	79		
Akranesvegur		10	78	78
Hvanneyrarvegur	12	11		
Þverárhliðar-, Hvítársíðu- og Ferjubakkavegur		32	52	21
Útnesvegur	131	63	104	
Framsveitar- og Helgafellssveitarvegir	14	75		15
Haukadals- og Klofningsvegir				83
Kvíabryggjuvegur			10	
	592	958	879	580
Samtals öll kjördæmi	9.539	21.704	25.326	21.617
Hlutfall Vestursvæðis af heild	6%	4%	3%	3%

Ósamþykkt þingsályktunartillaga 2007-2018

Vegaáætlun - stofnkostnaður grunnets

	2007-2010	2011-2014	2015-2018
Verkefni á Vestursvæði			
Hvalfjarðartengingar	124		
Hringvegur um Borgarnes-Stafholtstungur	400	55	620
Fróðárheiði	200	460	
Þverun Kolgrafarfjarðar	166		
Akranesvegur um Þjóðbraut	150	100	
	1.040	615	620
Söluandvirði Símans	0	0	0
Jarðgangaáætlun	0	0	0
Samtals Norðvestursvæðis	1.040	615	620
Heildaráætlun - Stofnkostnaður grunnets	51.397	37.480	38.200
Hlutfall Vestursvæðis af heild	2%	2%	2%

Fjárhæðir í millj. kr.

Heimild: Vegagerð Ríkisins